

„Numai guvernele slabe și incapabile reclamă autoritatea și mâna forte. Căci nu mai cine nu se simte tare, țipă că vrea să fie și se jură că este”.

CONSTANTIN BANU, Director fondator al Revistei Flacăra

ANUL LXXXI

NR. 8

27 FEBRUARIE
1991-BUCUREȘTI

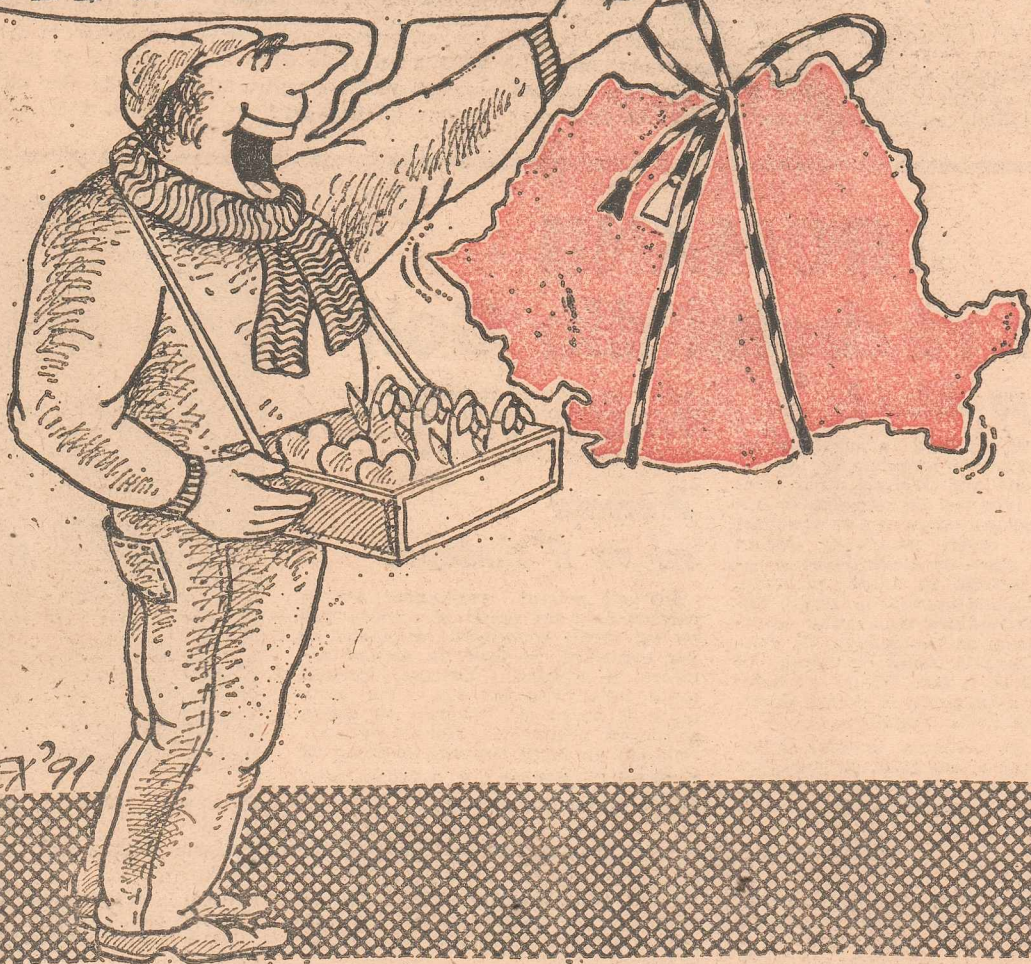
FLĂCĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL • ÎNFIINȚAT ÎN 1911

ROMÂNII în războiul din Golf

pag. 2

IA MĂRȚIȘORU,
CĂ-L IA ALTIU!

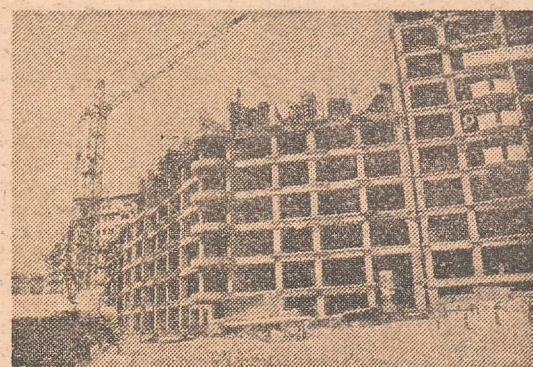
Desen de AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

Relatare de la fața locului

TERORIȘTI

în legitimă
APĂRARE ?

pag. 6

FLĂMÎNZI
ȘI GOI,
FĂR' ADĂPOST

— pag. 8-9 —

Ceaușescu pierduse partida

„Eu am aliat de
Iliescu și Roman
abia când m-a dat
telefon Sergiu Ni-
colaescu și mi-a
spus să-l aduc pe
cel doi și pe alții
la sediul ministe-
rului, să fie în si-
guranță. Până a-
tunci eu eram
glut nici de Ro-
man, nici de Ilie-
scu”.

— interviu cu gene-
ralul VICTOR STANCULESCU, ministru
apărării naționale
(contd.)

— pag. 7 —

Se exportă copii
pentru băncile de organe

— pag. 8 —

George Arion

CFR ÎN ITALIA

Eram în compartimentul unui tren împreună cu alți colegi ziariști. Goneam spre Genova, unde avea loc un meci al echipei noastre de fotbal.

Într-una din gări s-a urcat o doamnă în vîrstă însoțită de o fată de vreo douăzeci de ani. Erau vizibil nervoase.

Supărarea le era provocată de greva feroviarilor italieni. Și cînd controlorul și-a făcut apariția s-au năpustit cu un potop de vorbe asupra lui.

Cea mai aprigă era fata.

— De ce faceți grevă? Oamenii pierd timp. Se iroesc bani. Bolnavi și bătrîni așteaptă prin gări. Unii n-au unde dormi. Sînteți niște inconștienți!

Controlorul, un domn respectabil, nu și-a ieșit din fire și a întrebat-o pe fată:

— Dumneata lucrezi?

— Nu. Sint studentă.

— Cînd ai să lucrezi ai să afli de ce se face grevă.

Și, salutînd politicos, s-a retras la treburile lui.

Politica mărțișorului

Între 1 Martie și vîntul de primăvară bate șagălnic prin buzunare. Cit or costa, anul acesta, mărțișoarele la prețuri liberalizate? Ajunge oare, o leaful pentru mărțișoarele nevestelor, soacrelor, mamelor, fiicelor, nepoate-lor, verișoarelor, colegelor, șefelor?

Mărțișorul e un simbol. Valoarea lui este, desigur, mai mult sentimentală. Cine-și permite poate oferi, drept mărțișor, o bijuterie de aur. Pentru o femeie, o floare este, adesea, infinit mai valoroasă. Depinde și de cine o oferă, se înțelege.

Oricum, mărțișoarele costă. Chiar și cele ieftine au devenit scumpe. Dorința de a le oferi e la fel de mare ca în anii trecuți. Putința de a le cumpăra a scăzut însă simțitor. Întotdeauna un conflict între dorință și putință duce la frustrare. Iar frustrarea devine creatoare numai în cazul personalităților anume dotate spre a compensa în planul creației neîmplinirile mărunte ale vieții. De obicei, frustrarea se acumulează și explodează.

Bărbații vor oferi mai puține mărțișoare, femeile vor primi mai puține mărțișoare. Legea cererii și a ofertei nu iartă pe nimeni. Economia de piață a mărțișoarelor va crea selecții pentru care nu sîntem pregătiți. Unii bărbați vor putea oferi multe mărțișoare (avantajul superiorității economice), unele femei vor primi mai multe mărțișoare (avantajul conferit de frumusețe, poziție socială etc.). Bărbații care doresc să ofere mărțișoare n-or să aibă cu ce să le cumpere, femeile care merită să primească mărțișoare vor primi, cel mult, scuze.

Și totuși, e de presupus că recenta noastră leaful va fi a mărțișoarelor. Stringind din dinți, nu ne vom lăsa consoartele, iubitele, prietenile, rubedeniile feminine fără simbolul dragostei noastre, spînzurînd de un ac cu gămălie pe piepturile lor atît de mindre în ziua de Mărțișor. Dar ce ne facem de 8 Martie? O rochie, un parfum, un deodorant costă (dacă se găsesc pe lei) mult mai mult decît mărțișoarele. Și degeaba te sărută nevasta pe 1 Martie, dacă începe să-ți afume mîncarea după 8 Martie!

E grea, cu alte cuvinte, viața bărbatului care trebuie să cumpere daruri și să le ofere în zilele cuvenite.

La fel de grea e și viața guvernului. El a reușit, în prima perioadă, deși nu prea avea de unde, deși s-a împrumutat, cheltuiindu-și și toată leaful (adică bugetul țării) să ofere mărțișoare cam pentru toată lumea. Nici sărutul de recunoștință nu s-a lăsat așteptat. Dar, între timp, a sosit 8 Martie. Iar guvernul nu mai are de unde să ofere cadouri. Despre cadouri consistente nici nu poate fi vorba. Nici măcar simbolicele mărțișoare nu sînt la îndemîna (adică la puterea pîngii) guvernului. Minuata floare electorală nu mai ține de foame. Așa că țara-i cam afumă mîncarea guvernului. Greve, mitinguri, proteste, contestări, cereri de demisie. Trecătoare cum e, dragostea s-a cam ofilit. Așa se întîmplă, în genere, cînd dragostea e întreținută cu cadouri, după ce cadourile dispar.

Chiar dacă o să oferim mărțișoare mai ieftine, iar de 8 Martie o să ne sărutăm doar nevestele, mamele, fiicele, ele ne vor iubi și vor înțelege că nu depinde de noi sărăcia care ne obligă să oferim numai o îmbrățișare în zilele sorocite pentru daruri. Nici o dragoste adevărată nu depinde de numărul și valoarea cadourilor. Deși cadourile nu strică niciodată.

Problema e dacă și guvernul va găsi aceeași înțelegere. Deși nu mai oferă nimic (că nu mai are de unde), el cere dragoste și sprijin și încredere. Problema e dacă și guvernul va putea spune, ca mai noi toți, că nu depinde de el sărăcia care ne lasă fără cadouri.

Anul trecut, lupta politică, adesea violentă, unorii neloială, oricum cantonată în zona obositoare a ideologicului, a redus la cîteva sloganuri problematica economică. Acum, economicul se răzbună. Bănuim că necesara confruntare politică din acest an va contura (prin contestare și contrazicere, se înțelege) soluții economice viabile. Falimentul economic este cel mai sigur semn al falimentului politic. Eu pot să-i spun nevestei mele, cînd nu-i ofer un mărțișor, că nici primul ei prieten, dacă i-ar fi devenit soț, nu i-ar fi oferit. Totul e ca și ea să mă creadă.

Trăim un an sărac în mărțișoare, iar vîntul de primăvară care bate șagălnic prin buzunarele guvernului miroase a furtună.

CONSTANTIN DUMITRU

zona de tandrețe

PACTUL DE LA VARȘOVIA NU NE MAI APĂRĂ DE CAPITALISM

Reuniunea de adio de la Varșovia, la care, începînd, de luni dimineată, au participat și ministrul român de externe (Adrian Năstase) precum și cel al apărării naționale (dl. general Victor Stănculescu) a pus capăt ultimei rămășițe a celui de-al II-lea război mondial pentru estul Europei (fără să ținem seama de încă viabilul pact Ribbentrop-Molotov, se înțelege). Iată că nu ne mai apără nimeni de capitalism, dar nici nu ne îngheșue să ni-l aducă acasă.

OFENSIVA TERESTRĂ

La 10 ore după expirarea ultimului adresat Irakului, lui, forțele aliate au început

eliberarea Kuweitului, printr-un atac combinat, din aer, de pe mare și terestru. „Furtuna în deșert” își desfășoară, astfel, se pare, ultimul act. În pofida cenzurii totale impuse de comandamentul trupelor aliate, agențiile de

punerea sovietică dădea șanse Irakului de a se considera cîștigător al războiului, iar Saddam Hussein își conserva puterea militară, reacția aliată a fost promptă, asumîndu-și riscul (inevitabil, de altfel) scăderii popularității

O DEMISIE FĂRĂ RETUR

Domnul Ion Aurel Stoica curmă o tradiție a demisiilor politice românești din perioada democrației originale. De regulă, se anunța „în tîmna” demisia, apoi, la intervenția primului ministru, demisionardul revenea, spre binele națiunii, la decizia sa inițială. De data aceasta, ardeleanul pînă la capăt, domnul Stoica nu și-a oferit clasicul retur. Nu știm cum de l-a convins pe dl. Petre Roman (al cărui consilier a acceptat, totuși, să fie), dar pe noi ne-a convins că actuala clasă politică are și oameni de caracter. Nădăjdum că va fi un consilier la fel de întransigent și că dl. prim ministru are de gînd chiar să-l consulte. (C.D.).

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

presă relevă succesul (scontat, de altfel) al atacului terestru. Semnificativ este faptul că, prin această operațiune militară, se obține și un avantaj politic ce părea să scape, în principal Statelor Unite, printr-o posibilă oprire a ostilităților conform unei soluții a Moscovei. Cum pro-

în lumea arabă. Umiliți sau nu, irakienii pierd un război pe care ei l-au început și pe care n-au știut să-l oprească atunci cînd se mai putea. Ze-cilor de mii de irakieni care preferă prizonieratul la se vor alătura și acele cîteva sute sau mii necesare pentru în-lăturarea lui Hussein?

ROMÂNII în războiul din Golf

Sînge pe dolari?

O știre de senzație a surprins pe bucureștenii zilele trecute: la ambasada irakiană din Capitală au început să se facă recoltări de sînge de la donatorii cu grupa sanguină O1, recoltări plătite cu... dolari americani peșin! Pentru un gram de sînge donat și recoltat cu seringă cu unică utilizare, irakienii dădeau imediat un dolar. Rămînea la latitudinea donatorilor cantitatea ce urma să fie donată. Vă imaginați, pe actuala foame de valută, ce îngheșuală să fi fost. Sigur, probabil că unii nu s-au gîndit la dolari, dominînd sentimentele umanitare.

Oricum, am contactat imediat ambasada irakiană și am aflat, cu stupefacție, că nu este nimic adevărat. Ne întrebăm dacă la originea acestei „infor-

mații” se află mai vechea „cooperativă de zvonuri” sau e vreo inițiativă privată? Oricum, feriti-vă și de zvonuri și de răspîndaci! (C. Pavel).

Prezența nu va fi simbolică

Intruit primul contingent era în carantină, n-am reușit să-l contactăm pe cei dinții conaționali ai noștri ce vor contribui, în Golf, la acțiuni sanitare și tehnice. Oricum, intrucît lupta terestră a început, vor avea mult de lucru și, dincolo de atîtea speculații necuvenite, trebuie să consemnăm un lucru simplu: ei chiar își riscă viața pentru a o salva pe-a altora. Să le fim alături!

Cum vede războiul soldatul român?

Sub comuna flamură englezo-română a spitalului militar de campanie din zona Golfului Persic, două „cruciate” creștine se deosebesc de toate celelalte surate de-ale lor: sînt mamă și fiică!

Pe mamă o cheamă Floruța Iuliana. Numele fiicei ei vine de la alinare: Alina.

Alături de ele s-au „înrolat” cu trusa medicală de rigoare și alte colege de-ale lor de la Spitalul județean și, mai ales, de la Spitalul de copii din Oradea: Elena Fildan — 33 ani, Te-rezia Șipoș — 27 ani, Florica Moț — 43 ani, Cornelia Marișan — 35 ani, Maria Tîra — 35 ani, Ioana Rodica Jiroș — 34 ani, Maria Ruha — 48 ani.

S-a zvonit (cu tremur în glas din partea bolnavilor) că rămîne Oradea fără doctori. Blesteme pe capul lui Saddam Hussein în partea bolnavilor care își așteaptă rîndul la operații. Că dolarii americanilor și englezilor au sucit mințile doctorilor români!

Calce-l junghiul pe Saddam chiar în adăpostul antiatomic! Că noi ne pră-pădim aici, nu mai are cine să ne opereze!

Mama și fiica pleacă la război

În realitate însă, contrar zvonurilor de prin Oradea, s-au oferit voluntari pentru Golf doar dr. chirurg Cornel Negrini — 43 ani, dr. chirurg Valentin Moldovan — 43 ani și dr. Virgil Colțoiu — medic principal urolog — 36 ani, dar Ministerul Sănătății l-a ales numai pe dr. V. Moldovan, poate pen-

tru că înainte a fost doctor militar, obișnuit cu „dale oastei”.

Un lucru însă nu se poate ascunde ori tăgădui. În atmosfera înjositoare, meycantilă de acum, cînd noi înșine umilim leul, mulți au crezut că fetele pleacă să înfrunte „furtuna deșertului” numai și numai să revină burdușite de dolari. Să-și riște viețile aceste femei tinere numai pentru 400 dolari/lună?! Greu de crezut că viața unui om costă atît de puțin! Asistenții medicali primesc o indemnizație de 800 dolari/lună, iar doctorii înca-sează între 1 800—2 000 dolari/lună.

Cei care au crezut că se duc în Golf doar pentru scurt timp se înșală. În telexul transmis de Ministerul Sănătății direcției sanitare Bihor se precizează: „durata misiunii nu se cunoaște”.

Și (într-o anumită măsură) nici tractoriile rachetelor, proiectilelor, ori gloanțelor.

PAȘCU BALACI

La Olcit:

Falimentul e politic, nu economic!

Reprezentantul concernului GENERAL MOTORS a vizitat uzina în luna septembrie anul trecut. S-a revenit în noiembrie cu o echipă formată din ingineri americani care într-un colocviu cu specialiștii români, au examinat starea tehnică a uzinei. DAEWOO — Coreea de Sud a purtat discuții la sediul OLCIT cu Consiliul de administrație, la sfârșitul lunii noiembrie (firma sud-coreeană produce întreaga gamă de autovehicule rutiere, inclusiv mic litraj, utilaj industrial, aparatură electronică, roboți industriali, oțel, aluminiu, posedă combine chimice și siderurgice).

Am amintit aceste firme, au fost mai multe, dar cele două și-au precizat cel mai clar intențiile de cooperare, de la contracte economice tip „joint-ventures”, până la o solidă angajare tehnologică aici, ca acționari, exprimându-și chiar disponibilitatea de a cumpăra întreaga uzină. Lor li se adaugă, bineînțeles, mai vechiul partener de afaceri Automobiles CITROËN.

Prestidigitație valutară la Banca de Comerț Exterior

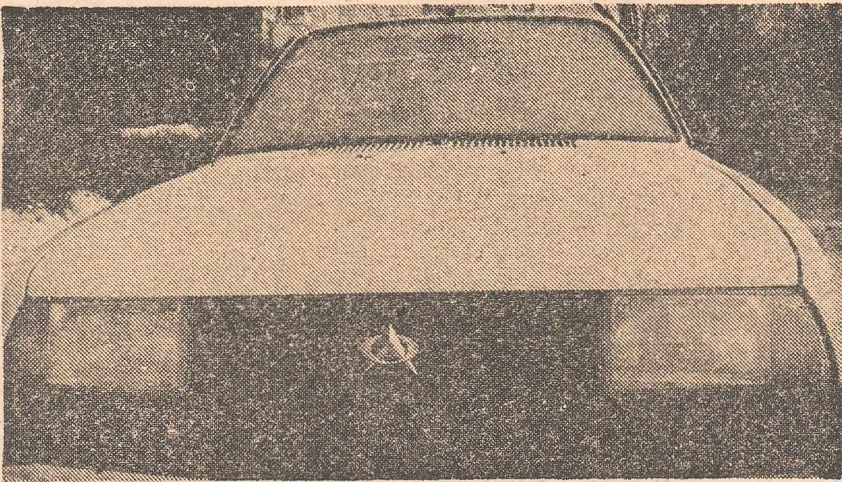
Construcția și utilizarea uzinei OLCIT, în 1977, a costat statul român 2 miliarde \$. Acționarul francez contribuia la afacere cu 500 milioane de \$, sumă ce se constituia într-un capital de rulaj necesar amorsării producției (reper de mașină aduse din Franța). Afacerea a fost la început rentabilă. A fost ratată din două motive: primul, independența economică, gogorită ruinătoare a celor doi luminați, s-a concretizat pentru OLCIT în asimilarea în țară a unei întregi game de reper care n-au atins calitatea celor occidentale. Se adaugă la aceasta tentativa de escrocare a partenerului francez de către primul industriș al țării. Cum? Să menționăm că automobilul „Olcit” se vindea în Occident prin rețeaua comercială a firmei CITROËN, o parte din valuta încasată revenind statului român. Nesătul, Ceaușescu dispune și Banca Română de Comerț Exterior transpune în practică un sistem de impozitare în valută a Societății mixte OLCIT (de exemplu C.A.S.-ul era 25 la sută — în valută — pentru uzina craioveană față de 13-15 la sută — în lei — pentru uzinele similare) și un sistem de evidență contabilă tot în valută (consumul de gaze naturale, electricitate, materii prime) operațiunile financiare fiind efectuate în monedă de cont franci francezi („cheia sistemului”). Scopul montării acestui sistem financiar-contabil era îndatorarea Societății mixte OLCIT în speranța că partea franceză va contribui la achitarea unei părți din datoriile ce se acumulaseră la B.R.C.E. în franci francezi, bani „cash”. Numai că juriștii români, coparticipanți la încheierea contractului de societate, nu prevăzuseră o clauză prin care datoriile angajate de OLCIT să fie garantate și de partea franceză, iar în absența unei astfel de clauze, încercările de a scoate bani în plus de la „capitaliști” s-au dovedit infructuoase, sumele în monedă de cont FF rămânând simplă inscripție contabilă în cadastrele B.R.C.E.-ului.

În urma acestor obstrucții, CITROËN decide să se retragă de la Craiova la finele anului 1986. Atunci se zvonise că firma franceză ar fi falimentară. Ce era adevărat? Cu un an înaintea demarării investiției românești, în 1976 deci, firmele PEUGEOT, TALBOT fostă filială CHRYSLER pentru Europa și CITROËN au fuzionat financiar, în cadrul acestui grup producătorul celebrului Citroën 2CV păstrându-și independența prin imaginea proprie de marcă, rețeaua comercială și gama de modele specifice. Numai în semestrul I al anului 1990 Automobiles CITROËN realizează o cifră de afaceri de peste 32-miliarde franci francezi.

Culisele unui faliment fabricat

Sistemul de evidență contabilă bazat pe moneda de cont FF nu a fost schimbat de contabilii sefi ai B.R.C.E.-ului, sub Ceaușescu din înalte birocratică și mai nou din motive obscu-

■ Vizitatori de la case mari: General Motors, Citroën și Daewoo
■ De la impozite și valută a pornit totul. De luat aminte!
■ Francezii de la Citroën se retrag în 1986. ■ „Sicilienii” din Craiova. ■ Hapul este preluat cu frenezie. ■ Se lucrează tot în stil „epoca de aur”. ■ Un nou standard de emanații și noxe.
■ Guvernul, singurul (și cel mai mare) patron. ■ E nevoie de un consens. ■ Cine cu cine nu s-a înțeles la preț?

re. Sindicatul din uzină a cerut modificarea lui. Tentativa a declanșat scandalul financiar care în presa românească, s-a numit „faliment OLCIT”.

Memoriile adresate guvernului cereau: trecerea la o evidență contabilă în lei, negocierii asupra datoriei artificiale create către B.R.C.E. clarificarea statutului juridic al Societății mixte (nu s-au revendicat niciodată măririi de salarii). În septembrie, așteptând un răspuns care nu mai venea, Sindicatul comite imprudența să atenționeze Guvernul că muncitorii olteni se vor deplasa la București și vor bloca Piața Victoriei cu cîteva sute de Olcit-uri noi (acțiune de inspirație pur siciliană, cine spune că nu simțim în Europa?). În acel moment erau în plină desfășurare greve la TRACTORUL Brașov și Constanța — PORT. În acest context, sosirea „sicilienilor” în Capitală ar fi fost așteptată cu interes.

Din senin, cotidianul „Dimineața” publică un amplu reportaj despre pagubele aduse economiei naționale de uzina OLCIT (sic!) și despre un posibil faliment. Hapul este preluat cu frenezie și de către cotidianele locale, ecoul se amplifică. Pe acest fond survine, în 14 octombrie, comunicatul Guvernului: „În cazul în care OLCIT S.A. nu dispune de resurse (financiare n.m.), pentru continuarea activității, Societatea mixtă se dizolvă și intră în lichidare. Pierderile înregistrate sînt de 5,8 miliarde franci francezi monedă de cont” (suma nu include neamortizările). Știre senzatională și fără precedent în istoria economică a ultimilor 43 de ani din România. Furnizorii sistează livrările. OLCIT S.A. sucombă din cauza celor 150 de agenți economici cu care colaborează.

Aplanarea acestui conflict se produce în 25 octombrie, dl. director general al OLCIT, ing. Liviu Tănăsescu strînge mina secretarului de stat, ing. Grăieșteanu, eveniment televizat.

Un Olcit fără cric

Capacitatea uzinei este de 11 000 de autoturisme producție medie pe lună. În sistem planificat și centralizat OLCIT a produs 3000 de unități, în medie, lunar. În anul de grație 1990 producția scade sub 1500 de automobile. Industria orizontală este incapabilă să livreze ritmic piesele la benzile de montaj din OLCIT (80% din componentele unui autoturism Olcit provin de la colaboratorii interni). Adică dacă nu sînt cricuri uzina stă pe butuci, iar cricurile nu se fabrică în orice caz la Craiova, se livrează prin balanță de la Ministerul Industriei și Resurselor. Proasta administrare a economiei naționale, începînd de la nivel guvernamental, duce la situații anormale. Fosta întreprindere Metalexportimport vinde tablă de Galați în Iugoslavia cu 400 de dolari tona, deși craiovenilor le arde buza după ea; și care tablă prelucrată în uzină și apoi exportată în produs finit își triplează prețul. Degcaba au rebotezat centrala; lucrează tot în stil „epoca de aur”.

Din decembrie producția la OLCIT S.A. a stagnat. În 22 ianuarie se in-

chide fabrica. Reacția sindicatului în fața unei astfel de măsuri este „mioritică”: liderul sindical, ing. Marian Milici, om integru, bun specialist, respectat de muncitori declară greva foamei începînd din data de 4 februarie.

Olcit 2 000 : caroserie românească și motor american

Intenționînd să revină la Craiova firma CITROËN a propus un plan de cooperare tehnică vizînd în primă fază o remotorizare pe actualul tip de caroserie.

Apoi, în a doua fază, fabricarea unui automobil nou, tip CITROËN AX cu cinci uși.

Despre o posibilă cooperare cu GENERAL MOTORS sau DAEWOO, dl. director tehnic ing. Adrian Spulber mi-a precizat: „Cele două concerne posedă specialiști, utilaje și tehnologie pentru întregul lanț de fabricație al unui automobil, începînd dacă vreți de la elaborarea șarjei de oțel... Problema noastră o reprezintă furnizorii interni, slab dotați tehnic și tehnologic, și care, după liberalizarea prețurilor, au triplat costurile. Oricare dintre cele două firme își poate asuma ușor sarcina modernizării unor fabrici cu care colaborăm. Se poate realiza o grupare a acestor fabrici în jurul OLCIT-ului și prin infuzia de tehnologie și know-how occidental să se creeze o puternică bază productivă. Rezultatele, după părerea mea, ar fi spectaculoase. Noi nu simțim legați de actuala gamă de fabricație, o putem schimba. De altfel industria sud-coreană au fost încertați că în uzină producția unui model nou de automobil ar putea demara relativ repede. Ceea ce în afaceri nu este puțin lucru”.

Proprietarul Uzinei OLCIT este Guvernul, singurul și cel mai mare patron. Încă din decembrie au fost purtate discuții la Ministerul de Finanțe cu reprezentanții al concernelor GENERAL MOTORS și DAEWOO. Comunicatele Guvernului, deși abundă în generalități despre implementarea reformei, au păstrat asupra acestor discuții o tăcere suspectă. Poate că economiștii noștri nu au ajuns încă la un consens în privința datoriei OLCIT S.A. către B.R.C.E. (valuta! cele cinci miliarde de creșteri din hirtie creponată!).

Muncitorii au nevoie de lucru, o uzină care a costat două miliarde de dolari nu produce, iar autoturismul, mindria „sicilienilor” de pe malul Jiului, necesită reproiectări substanțiale. Referitor la acest aspect tehnic ne permitem să amintim, cu titlu informativ, domnului Petre Roman, posesor al unui Olcit Club, că modelul respectiv nu se mai fabrică de anul trecut și că, dacă domnia sa dispune, de la anul își va putea achiziționa un automobil personal model nou, Olcit 2000, cu motor american, limuzină excelentă pentru călătorii europene; și aceasta chiar dacă, de un an încoace, dl. prim ministru nu călătorește, ci zboară spre Europa.

OVIDIU RUSU
Fotografie de
SILVIU STAN

Nu vor mai exista magazine pe valută?!

Ministrul Comerțului și Turismului, dl. Constantin Fota, ne-a asigurat de curînd, la o întîlnire cu membrii sindicatului ALCOR, că „vînzările pe valută în comerțul interior sînt temporare, tranzitorii” și în curînd vor fi efectuate în lei, ca de altfel tranzacțiile de orice natură, în vederea protejării monedei naționale. Ni se promite deci că, în curînd, vom avea cu toții acces la minunile (de mina a doua) ale Occidentului, și nu vom mai privi cu umilîță și revoltă vitrinele și firmele apărute ca vîrsatul de vînt, sfidător, peste noapte, pe toate arterele principale ale orașului. Dl. ministru este conștient că magazinele cu vînzare în altă monedă decît cea națională reprezintă nu doar o ano-

mân, cu nenumăratele articole ascunzînd tot ațitea capcane juridice, nici n-ar fi trebuit să existe. Pentru că, mascat, ea stipulează aplicarea unor impozite extrem de mari, retroactiv (în nici o țară din lume prevederile unei legi nu se aplică de la o dată anterioară publicării ei). Doar în aparență statul român va cîștiga de pe urma impozitelor mărite. În realitate, va pierde enorm pentru că, datorită acestei hotărîri, nu numai că nu vor fi atrase firme noi, ci vor fi îndepărtate chiar și cele existente.

Hotărîrea guvernamentală (nr. 1222) suferă de vechi tare ceaușiste: prevede un „Fond de perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor”, precum și existența unui „Oficiu al muncii”, organism suprastructural a

malie, ci și un pericol. Problema este cît va dura această perioadă de tranziție: pînă la încheierea mandatului actualului guvern (de tranziție) sau pînă cînd leul va deveni convertibil?

Tot domnul Fota, o autoritate cunoscută în domeniul comerțului exterior, afirmă că „o afacere se face de multe ori nu încheind un contract de 50 de pagini, ci pur și simplu dînd mina”. Pornind de la acest principiu, și avînd în vedere că este vorba despre o afacere de proporții naționale, „Hotărîrea privind regimul impozitelor și taxelor aplicabile reprezentanților din România ale societăților comerciale sau organizațiilor economice străine, precum și drepturile și obligațiile legate de salarizarea personalului ro-

cărui principală atribuțiune este păstrarea cărților de muncă ale angajaților români ai firmelor străine (!?), adică un fel de serviciu de cadre. Fondurile necesare susținerii celor două organisme vor fi suportate de salariații români, care le vor plăti în valută. Numai că românii angajați la firmele străine, aflați de atîta vreme în contact cu lumea occidentală, sînt conștienți că nimeni nu le poate leza drepturile, unul dintre acestea fiind dreptul de a-și negocia salariile, în virtutea faptului că, într-o economie de piață, spre care se spune că tindem, forța de muncă este o marfă ca oricare alta.

G. LAZĂR
Fotografii de
SILVIU STAN

CUM TRĂIM,

SE
EXPORTĂ
COPII
PENTRU
BÂNCILE DE
ORGANE?

**Un răspuns cu-n prăvălie:
azi n-avem!**

Aflându-mă într-o anchetă care trecea și pe la Centrul de Medicină Preventivă, cineva de acolo (care m-a rugat să nu-i fac numele public) mi-a dat, în treacăt, informația că, pe zi ce trece de la Revoluție încolo, leagănele de copii și orfelinătele se rarefiăză chiar de... copii. „În '89, în decembrie, când s-a înțimplat Revoluția, aveam în maternități și în secțiile de pediatrie un număr de 200 de copii abandonati care nu puteau fi trecuți în grija leagănelor de copii, deoarece erau prea mulți. Ce s-a întâmplat cu acești co-

pii? — se întreabă interlocutorul meu. Au fost înfiați? Înfiați contra bani? Au fost trimiși în străinătate? Au fost vinduți? Una din persoanele la care ar trebui să vă duceți, care știe multe și care v-ar putea spune ceva, ar fi doctorul Ursuleanu de la Leagănu nr. 1 (fostul „Sfânta Ecaterina”) din București. Ceea ce vă pot spune eu este că, la orfelinatul pomenit, din 700 de copii ciți erau la Revoluție, acum au rămas numai vreo două sute” — a încheiat, cu simulație discretă, cel care a binevoit să mă îndrume.

■ Ceva ce nu mai există nicăieri ■ 335 de copii la export. ■ „Am auzit și eu despre unele lucruri înfiorătoare. ■ Pot fi truate anchetele sociale? ■ „Azi nu avem copii, veniți miine... ■ Un microbuz pentru leagăn! ■ OLDVISION donează. ■ Reintîlnire cu străvechile peșchisuri duse la fețele spălate și turcite ale Înaltei Porți ■ Sub poighiță sint crocodili?

Domnul doctor Ursuleanu, fostul director al leagănelui de lângă Arcul de Triumf, acum „mătrăsit” din funcție (din ce motive nu am putut afla!), a refuzat categoric să discute. Privindu-ne temător și circumspect, cu o mină suspicioasă, dinsul ne-a expediat, „cu un upercut sec”, în colțul scurt: „Vorbiți cu doctorița Mihai, că ea e director acum.” Despre noul director, doctorița Mihai Bianca, am aflat că a fost medic pediatru în orfelinat, avind 13 ani vechime în leagăn, nimerind în această funcție după desființarea Clinicii de Puericultură. De ce s-a desființat Clinica de Puericultură? „Fiindcă nu există nicăieri în lume așa ceva...” Și de ce-ar exista la noi ceva ce nu mai există nicăieri? Despre ciara copiilor „disparați” din orfelinat, am aflat că, într-adevăr, așa stau lucrurile: de la 630 de copii după Revoluție, la 295 de copii în momentul de față. Ce s-a înțimplat cu acești copii? Varianta oficială sună cam așa: o mare parte au plecat, prin înfiere, în străinătate, în special cei ale căror doare de înfiere erau tergerivate de 3-4 ani de regimul ccașisto-comunist. Pentru a avea o vagă idee despre viteza cu care sint înfiați acești copii, amintim numai că în ianuarie 1990 au fost înfiați 55 de copii.

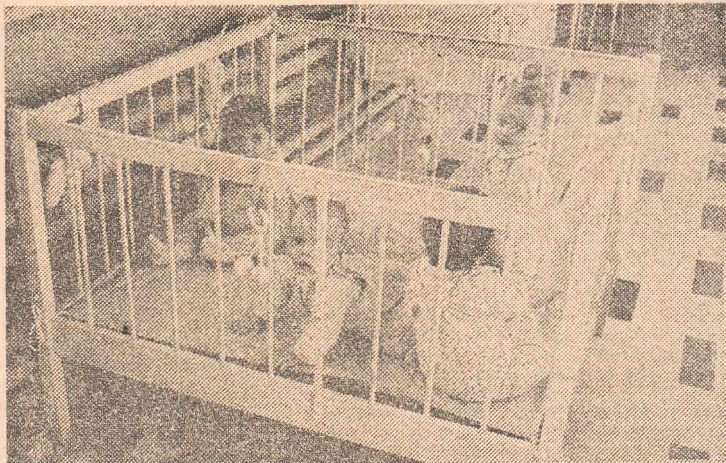
Copii înfiați și băncile de organe?

Ce garanții morale oferă acești străini sau români — înfiatori de copii? „Nu sint de acord cu plecarea lor în străinătate, a spus d-na Mihai, deoarece am auzit și eu despre unele lucruri înfiorătoare ca: bănci de organe, vânzări de copii, etc.” Este adevărat, așăm noi, că se efectuează, în prealabil, anchete sociale asupra celui doritor să înfiere. În aceste anchete însă, se cercetează starea materială a viitorului părinte adoptiv. Asigurările de Stat (DAS) pentru înfiere se dau foarte greu în unele țări, în special la francezi. Nu se știe dacă anchetele sociale pot fi — sau nu — truate. Care este condiția înfiatului? — ne-am întrebat în continuare. Despre asta am aflat că au fost cazuri în care copiii au fost retrași în propriile lor familii de care aparțineau, la părinții lor naturali de care fuseseră abandonati deoarece familiile aveau probleme medicale sau treceau prin dificultăți materiale. În ultima vreme, numărul de intervenții a scăzut considerabil. De ce? Sint mai multe explicații; acum mamele care nu-și mai doresc copii pot face interuperi de sarcină; cele care au născut pot sta acasă un an de zile cu copilul să-l crească. Sint însă și cazuri contradictorii: dintre copiii rămași în propriile lor familii, două femei și-au adus copiii la leagăn, înapoi. Una din mame și-a lăsat copilul în curte și... a fugit.

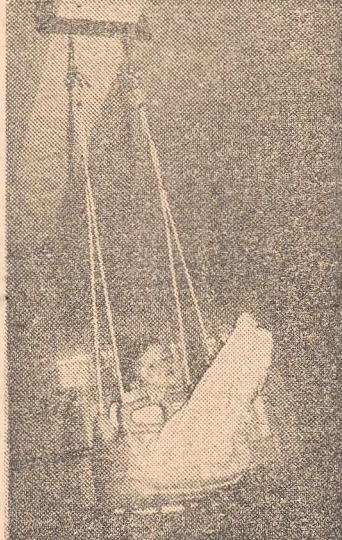
Cine înfiază un copil handicapat?

De curind, s-a înființat Comisia Română pentru adopțiuni, care va funcționa pe lângă guvern și va prelua rezolvarea acestor probleme. „95% din timpul unui director îl ocupa familiile care vin să adopte copii” — se destăinuie d-na Mihai. „Uneori sintem nevoiți să le spunem: „Azi nu avem copii, veniți miine, poate...” Si mai avem pe cap și alte probleme: ne trebuie cel puțin 120 de metri pătrați de mochetă. Avind în vedere că e cam 700 de lei metrul pătraț de mochetă, numai pentru asta ne-ar trebui 84 000 de lei. Înainte de Revoluție aveam pe zi, pentru fiecare co-

pil, 11,50 lei pentru masă; acum, după Revoluție, numai 23 de lei pe zi.” Una din întrebările care ne-au frământat în timp ce vizitam leagănu a fost dacă, într-adevăr, cum am fost înțormați, de la leagăn au plecat spre înfiere și copii bolnavi sau handicapați. Doctorița Mihai ne-a răspuns că: „De la noi nu pleacă spre înfiere copii bolnavi. Noi, ca medici, și medicii de la fiecare secție dau o listă a copiilor posibili de înfiat, din punct de vedere medical. Asistența socială, prin brigăzi speciale deplasate pe teren, verifică dosarul fiecărui copil, reține acordul de principiu al mamei.” Am aflat că au fost, totuși, niște cazuri ale unor familii din Germania care au dorit să înfiere copii cu diverse handicapuri, maladii de cord sau congenitale, malformații, etc. Cazul acestor copii pare cel mai dificil. Cine își dorește, cu adevărat, un copil handicapat? Sint aceste înfiere niște pure opere de caritate? Ce se înțimplă, până la urmă, cu acești copii?

Dacă ai „pile” în minister...

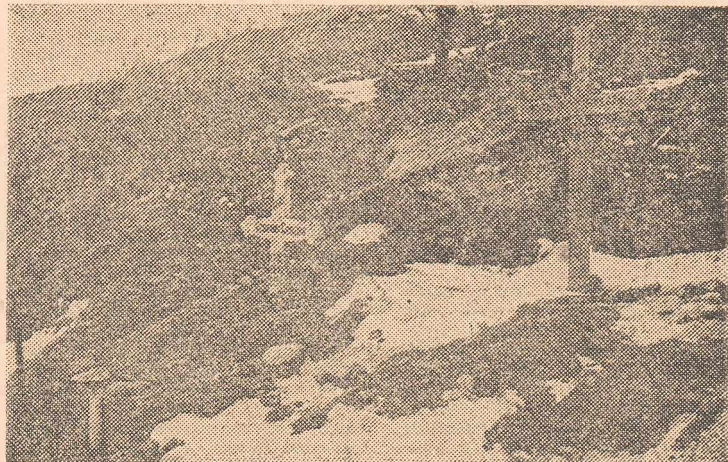

De curind, societatea americană OLDVISION a donat Leagănu nr. 1 un TV color și niște casete video înregistrate. Televizorul a fost pus într-o cameră față în față cu cea a directorului. Acolo vin, uneori, în rarele clipe cind li se permite, copiii să vadă cele una? două? casete pe care televizorul le are, reluate o dată și încă o dată... De la o educație am aflat că le plac, în special, muzica și desenele animate. În secretariat se mai găsesse și citeva lădite cu diverse ajutoare din străinătate. E și un „vad bun” unde se discută multe. Aici află că sub fațada frumoasă a lucrurilor bine ordinduite, copiii se mai iau și cu „intervenții”. Mai bine zis, dacă ai „pile” la minister, ai parte și de copii la înfiat, dacă nu... Cel puțin așa se destăinuie d-na doctor Bojincă, salariată a Leagănu nr. 1. Intervențiile și „presunile” s-ar face, de obicei, pe la minister, la d-nii Sebastian Nicolae și Craioveanu. Cazul pe care ni-l expune doctorița Bojincă este cel „al unui evreu brunet, cam nebun, care a înfiat un copil prin intervenții și care dorea să mai ia și pe cineva «pentru menaj» în Israel”. Am mai înțeles că, pe lângă toate acestea, se mai practică vechile „atenții”: nimic altceva decit străvechile peșchisuri duse la fețele spălate și turcite ale Înaltei Porți... Si am avut impresia că buna impresie a lucrurilor frumoase și ordinduite cu grație pentru a lua ochiul vizitatorului nu sint altceva decit o poighiță subțire, care poate crăpa oricind și sub care poți desluși, rinjind, fălcile rapace ale crocodiilor de apă dulce.

MIHAIL GALĂȚANU
Fotografii de SILVIU STAN

AȘA MURIM

Doi reporteri ai revistei „Flacăra” trec prin poarta tenebrelor. Li se dezvăluie o lume halucinantă. Întror în redacție ne relatează cu durere și reținută minie. Cu luciditate, despre cum plite întâmplări pe care am vrea să le credem pe vecie străine nouă. Despre moarte pe credit.

Groapa ca obiect de lux

Ca și cum n-ar fi de ajuns săracia care îl sugrumă de o viață, pentru românul acestor timpuri o înmormintare înseamnă încă un traseu al umilinței și deznădejdiei, soarta lui cinică nefiind mulțumită doar să-l infometeze cu zilele, să-l amine de la un salariu la altul visul unei perechi de cizme ori să-i trintească în față ușile magazinelor pe valul, ci încăpățânându-se să-l batjocorească până și durerea pierderii unei rude pe care vrea să o petreacă omeneste la groapă. Dacă ne-am obișnuit să ne refuzăm cele necesare traiului decent, sacrificându-ne dorințele firești, nimeni nu poate însă renunța la ceea ce se cuvine unui dispărut. Astfel, cei rămași plătesc un preț strivitor pentru moarte. Care aici și acum a devenit aproape o nesăbuiță.

Gunoii pe veci

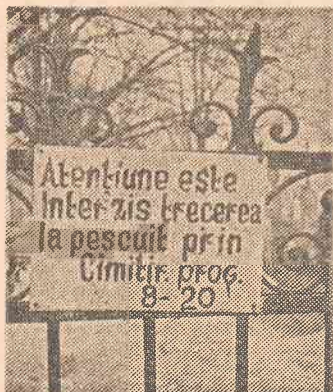
Cimitirul Măruța se încordează din răspuțeri să nu se desprindă din țărâșii sutelor de cruci care îl în suspensat deasupra unei bălți somnolente. Cărarile în pantă biciuie cortegiile funerare, iuind ritmul ultimului drum pe care sint gata să se prăbușească și cei vii și cei morți. Plutoanele de morminte, aliniate ordonat, se încrucișează cu hălci de pământ surpat, în care oasele oamenilor stau gata să alunece.

În urmă cu doi ani, cimitirul a trebuit extins; aflat în vecinătatea C.A.R.-ului Dobroești — cu acordul tacit al președintelui cooperativei — a mai ciugulit cite o fărîmătură de teren agricol, dar, prin vigilanța de partid și de stat, curînd a dispărut și această posibilitate. Atunci, administrația a apelat alarmată la Primărie; Direcția Domeniului Public i-a oferit cu generozitate o ripă și o mlaștină mistuită de izvoare. Monica S. își amintește că tocmai în vara cînd au început lucrările și-a înmormîntat soacra. Familia a venit să vorbească pentru groapă; popa Vasile a tipat la ei și i-a gonit, reproșîndu-le că nu dau pe la biserică decît atunci cînd îi lovește nevoia. Două pachete de „Kent” au mai îndulcit inima milostivă a preotului și l-au înduplecat să le permită să aleagă un loc mai bun, pentru că alții — lipsiți de noroc — își îngropau morții în dealul aproape vertical, cu picioarele scufundate în noroi.

Mocirla a fost îndopată cu pămînt de la demolări, din care se țese cărămizi, fiare, bucăți de tablă, răvășind panta care tale răsuflarea îndoliaților. Un gard cirpit, ca o fustă de cerșetore, străjuiește această parte a cimitirului, unde, disperați că nu-și pot găsi locul nici în moarte, oamenii cîrtierelor învecinate se bucură dacă reușesc să concesioneze gunoiul care o să-i odihnească.

Burta de moloș a acestui deal l-a înghițit și pe Grigore R., un

tinăr frumos, pierit în accident de mașină. Era o duminică înghețată de noiembrie cînd familia deznădăjduită i-a rugat pe citiva prieteni ai lui să-i sipe mormîntul. Groarii cimitirului, pentru că era duminică, pentru că era frig, pentru că era pămîntul crîncen, adunat din sfărîmăturile cartierelor demolate, n-au vrut să-i facă groapa. Pentru că erau stăpîni peste moșia de oase și își permiteau să disprețuiască odată cu banii care li s-au oferit, și sufletele sfîrtecate ale părinților. Întrebîndu-i azi de ce s-au mulțumit numai să dea (cînd și cînd) cite un sfat la astuparea mormîntului, rămînd privitori ca la teatru, Popa Petre pretinde că rudele voiau de fapt ca ultimul lăcaș să fie mai adînc decît este îndeobște, iar celălalt angajat minte senin că ei au săpat pînă la 1,50 m, iar mai departe, treaba familiei

ce-a vrut! Amîndoi uită să spună că plata muncii lor intră în taxa de 1000 lei care se achită parohiei Măruța. Prietenii lui Grigore însă, nu vor uita brațele lor încrucișate peste piepturile de tinichea.

Sînt fesenist, dar m-am săturat

Capela cimitirului Măruța e mărunță, strîmtă, parcă anume în ton cu menirea pe care o are. Înaintea prînzului, liniștea se-amestecă leneș cu fulgii deș, poate cu durerea sinceră ce traversează fizionomiile rudelor apropiate, sosite precipitat la înmormîntare. O bătrînă, în vîrstă de 90 de ani, flancată de luminări; citeva flori, citeva lacrimi răsturnate în priviri.

Stăm de vorbă cu o persoană din grupul prezent, încercăm să aflăm pe șoptite citeva date legate de nefericitul, dar necesarul travaliu iscat de o înmormîntare. Dl. Falcă Stănică, pensionar al unui institut de cercetare, se oferă, plin de simpatie, să ne lămurească: „Vă spun sincer, este insuportabil! Sînt fesenist, dar m-am sătu-

rat! Am ajuns în ziua de azi (de AZI? — n.n.) să nu ne mai permitem nici să murim. Toată alergătura, batjocura, prețurile, sint de neconceput. La primărie se stă ceasuri întregi pentru o hîrtie, alte ceasuri la fostul Sanepid, pînă se beau cafelele, vezi, dragă Doamne, apoi fuga după mașină, la „Prestarea”, apoi la cimitir, la pompele funebre, să te jupoale, nu alta. Nu-i mai pun la socoteală pe snapanii de anesteziști chemați pentru îmbalsamare, pe preoții care ar da să vină toți, în pîr, la ciupeală, pe ciocli, pe comercianții de arpacaș... Dați-vă seama: pentru pomană, lucruri dintr-astea, cîni, prosoape, baste, găleți, ioc! Simți că-ți vine să urli, nu alta. Hai să zic — un bătrîn poate și mai stringe ceva din vreme, dar ce te faci cu tinerii? Acu, nici astia mai vîrstnici nu mai au de unde. Cît să întindă și ei de o pensie de-o mie? L...”

Aflăm că asistăm la o „înmormîntare modestă”. N-a costat în total vreo 15000 de lei. Cine n-are măcar această sumă — limită (!), adio creștinătate. Ferească sfîntul să fii nevoit să „abuzezi” de caritatea statului, a primăriei sau a vecinilor cu inimă mare! Pe placajul sinistru al cutiei de scînduri, iarna traforează rinjetul hid al morții.

Pepinieră de ciocli

„Întrebați-i de unde sint și-o să vedeți că-s toți dimbovițeni — ne declară preotul parohiei Măruța, dl. Constantin Popescu. Majoritatea sint din comuna Bogați. S-au aciuit ca gropari să le meargă bine; cum spun ei, să se îmbogățească!”

Altfel, de auzit, îi auzi plîngîndu-se că au leafă mică (vreo 2400 de lei pe lună), că n-au echipament de protecție, că n-au sporuri pentru muncă grea și degradare civică, ba că sălele, ba stomacul... Ochii urdușii din jur, încețoși de alcool, ne cîntăresc fugitiv dintr-o privire. „E chin al dracu’ să sapi o groapă ștas, de unu’ șaizeci adîncime! Muncim de ne stropșim, mneata crezi că-o plăcere să te viți printre oseminte neputrezite încă, să sapi pe ger, pe ploaie, pe soare?!” Au și ei dreptatea lor. Sint hîrșiți de săpă, au ulcer pe capete, beau intruna și-i dau bice și cu groapa, și cu bănișorii. Au și cioclii socotelile lor; nici un aranjament nu le scapă. Își au ajutoarele proprii, tîriful propriu. Dacă la Măruța o groapă „la tocmeală” costă clientul vreo 600 de lei, la Bellu lucrurile se schimbă. Întrebăm și aici. „În mod normal, luăm de groapă vreo 3000—3500 de lei. Dacă-s mai săracuți, le cerem doar două mii!” (!! — n.n.). Asta e: cimitir cu fason!

Au și ei, groarii, universul lor. Al coșciugelor, al frînghiilor, al bijuteriilor și coroanelor dentare „picate” plească. Pe ei nu-i mai sperie moartea; dimpotrivă, știu să tragă cu dinții de existență, prînzînd nepermis de lesne gustul escrocheriilor.

Îi zărim împleticindu-se printre morminte, purtîndu-și cu pricepere cazmaua pe umăr. Ca pe un nelipsit inger păzitor. Îmbogățiții din Bogați, doar ei...

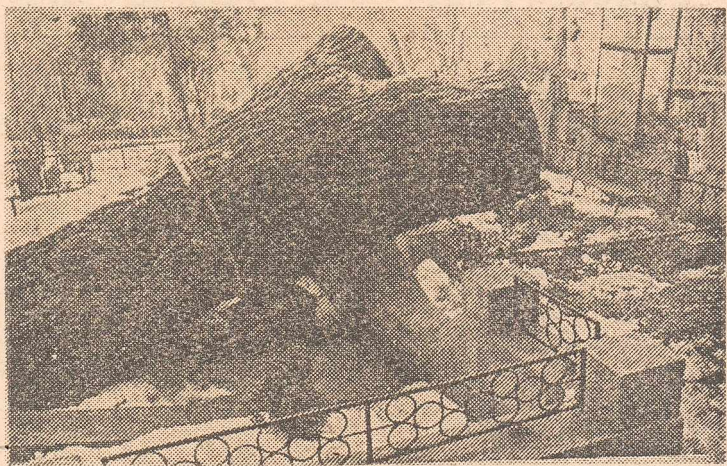
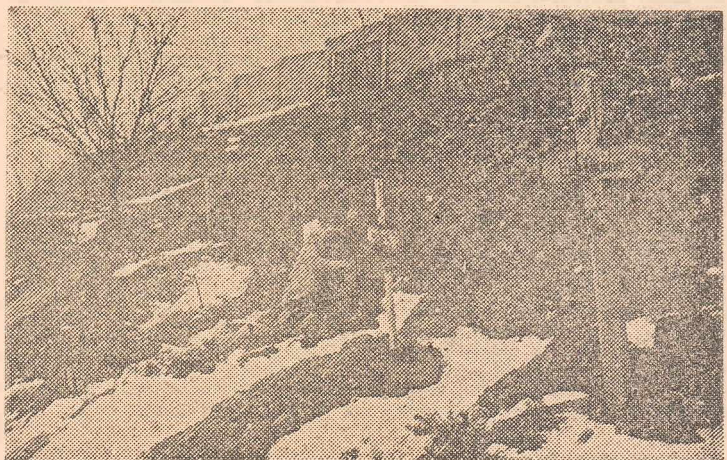
A venit, bă, mortul ăla?

Stăm de vorbă mai departe cu părintele despre locurile de veci, care de fapt nu mai sint puse în vinzare de mult, ci doar, la notoc, mai pot fi concesionate pe o durată de 7 sau 25 de ani. Taxele variază între 1000—1500 și 3000 de lei, plus taxa de alee, de 40 lei/loc. Totul e de o jălnicie de-a dreptul soră cu moartea. Se deschide o ușă, intră unul din ciocli, care-și găsește de treabă prin parohie. Părintele își consultă ceasul și-l întreabă împăcat cu sine: „A venit, bă, mortul ăla?”

Puțin pare să mai lipsească acestui comerț zguduitor. Poate doar o tăbăie aninată în poarta cimitirului, avînd inscripția: „INCHIS — PRIMIM MARFA!”

Sfirșit de veac în București

Colindînd magazinele funerare te sperie prețul morții. Ce-l drept, acesta joacă, dar nu în funcție de calitatea obiectelor, ci după șansa fiecăruia. În

unele locuri se pot încă găsi coșciuge de 2115 lei, 2295 lei, 3194 lei, dar acestea au devenit deja rarități. Furnizorii din țară le oferă — de cînd cu libertini-

zarea — la sume necruțătoare: 4942 lei, 5012 lei, 5640 lei. Șefa unității de pe strada Colței spune că în primele săptămîni din ianuarie n-au avut sicrie pentru simplul motiv că au refuzat să le primească pe cele de 8153 lei! Oamenii intră hăituiți de nenorocire în cel mai apropiat magazin și uneori îl părăsesc cu lemnul gol al coșciugului, pentru că nu-și permit să mai cumpere saltea (596 lei), pernă (83 lei), garnitură îndantelată de nailon (1938 lei) sau de saten (2046 lei). Cruce sint nevoiți să ducă celui drag după ce mai scot din buzunar 500 lei.

Obiecte de înmormîntare nu găsești. Cel mult luminări, fie la kilogram, (80 lei), fie la 5 lei bucata grosolană de ceară, iar bișnița cernită te îmbie în pragul cimitirelor cu luminările ca paiul, de numai 2 lei. Pantofi pentru mort, ieftini, cu talpa de carton nu mai oferă de mult comerțul ex-socialist, lăsînd românii șansa de a-l achiziționa și purta de vii în Occident. Prosoape? De la 33 lei au urcat zadarnic pînă la 120 lei, căci sint scumpe și la vedere. Coroanele mortuare — din flori artificiale — variază între 300 și 500 lei, iar cele din garoafe (17 lei firul statului), bat mia.

Îmbalsamarea se taxează oficial cu 150 lei, dar vremurile-s grele și morgagiul se tocmește pînă la 700, pe care deseori-nici nu se ostenește să le merite. O nimica toată este și mașina care transportă sicriul (315 lei/oră), și kilogramul de arpacaș pentru colivă (70 lei), și mîncarea creș-

tinească tîrguită de la privatizați, singurii care sint capabili să mai ofere cite ceva.

Închirierea unui loc de 7 ani costă pe hîrtie 1500 lei, în realitate, știînd că poți albi pînă găsești o groapă în orașul mereu crescător care își exilează morții la periferie, riști să plătești sume grase, fie unor întreprinzători de stat, din administrația cimitirelor, fie unor care publică anunțuri în ziare, profitînd de neștiința ta: locurile pentru înmormîntare sint doar concesionate, de aceea numai membrii familiei au dreptul să le folosească.

Fără a mai calcula probabilele cheltuieli ale ultimului drum, e limpede că sfîrșirea suflătească a celor părăsiți în țara acestor timpuri este însoțită de spulberarea micilor economii, la care se adună glodul datorilor unor oameni și așa prea săraci, prea umiliți, prea chinuți.

OLTEA MUTULESCU
CRISTIAN PAVEL
Fotografii de
ELENA GHERA

„Cine-a tras în noi pînă-n 22?”

TERORIȘTI

SAU ÎN LEGITIMĂ ? APĂRARE

La Reșița, în sfîrșit, s-a judecat. Gramatical, e o propoziție simplă. Logic, e o propoziție extraordinară de stufoasă, care rezumă cîteva certitudini și o avalanșă de nedumeriri. Să dăm termenii propoziției cu cîteva întrebări și să vedem ce rămîne.

1. Ce se judecă? În 21 decembrie 1989 la prînz, populația Caransebeșului a ieșit în stradă, alăturîndu-se revoltei Timișoarei. În jurul orei 16,00 un grup din mulțimea care se afla în fața și în interiorul primăriei (după fuga autorităților locale) a plecat spre sediul miliției ca să ceară eliberarea a 4+3 arestați. Adică a patru arestați politici (scriseseră lozinci anti-ceaușiste) și trei arestați de drept comun. Pentru viol. O echipă de 15-20 de manifestați trece direct la agresiune, cu sticle incendiare și bolovani, a sediului miliției. Miliția — prin portavoce — cere îndepărtarea mulțimii din fața unității, anunțînd că cei patru arestați politici nu se află la Caransebeș, ci la Reșița, și că vor fi aduși de acolo în curînd. Concomitent, se dau telefoane, se transmit mesaje. Primul secretar al județului, Constantin Radu, și primul vicepreședinte al consiliului județean, Dănilă Pirvu, sub presiunea mulțimii, cer, și ei, eliberarea arestaților. Se aruncă sticle incendiare și se încearcă escaladarea unei ferestre. Din acest moment, succesiunea evenimentelor devine esențială și tocmai de aceea e neclară. Evenimentele, însă, sînt clare. Precizînd că derularea lor exactă va fi stabilită de instanță, iată-le: de la o fereastră aflată la etaj se trage cu cartușe lacrimogene. De la alte ferestre (parter și etaj) se trage „foc de avertisment” cu cartușe de război. Sînt eliberați toți deținuții de drept

comun (21 la număr) din arestul miliției. Se reia asaltul cu sticle incendiare. Se reiau și focurile, la ferestre și prin vizele porții. Sosește o automacară cu care se încearcă spargerea porții metalice a miliției. Se declanșează focul asupra macaralei, de la ferestre și prin poartă. 87 de gloanțe perforază cauciucurile și cabina. Șoferul — rănit — scapă cu viață, ca prin minune. Pe partea de vizavi cad un mort și cîteva răniți (toți, prin ricoșeu). Sosește cei patru arestați de la Reșița și sînt eliberați. Se dă foc mașinii cu care au fost aduși (mașina locotenentului major Sorin Bratu), casei căpitanului Gheorghe Roșeti, șeful miliției (care a apucat, totuși, să-și salveze soția și copiii), apartamentului sergentului major Vasile Ignatiuc, clădirilor judecătorești și procuraturii, altor imobile. În jurul orei 21,00, după ce rupseseră o parte din documente, lucrătorii de miliție și securitate părăsesc sediul în flăcări și se refugiază la unități militare (repetăm, am enumerat faptele și nu stricta lor cronologie. Am eliminat detaliile).

Cine a fost împușcat? Viorel Cîmpoș (decedat), Cristina Stîngu, Valeria Sălceanu, Carp Ionica, Martin Erimescu, Lascu Covaci, Andrei Ciutean, Liviu Sucală, Ion Pascu, Marian Brănișteanu, Ion Cîrpaci (șoferul macaralei), Samfir Puraci, Vasile Onișă, Sever Roșu. Cine a tras în direcția lor? Cei 11 din boxă: Gheorghe Roșeti (căpitan, șeful miliției), Sorin Bratu (locotenent major), Vasile Ploștinaru (locotenent major), Liviu Horga (locotenent major), Ion Ferent (locotenent major), Paul Pădeanu (locotenent), Mihai Marcu (locotenent), Dumitru Negri (plutonier), Ion Margine (plutonier adjutant), Ion Miron (sergent major), Vasile Ignatiuc (sergent major).

2. De ce ÎN SFÎRȘIT se ju-

decă? Pentru că toți cei 11 stau în penitenciar de peste un an. Au fost arestați în ianuarie 1990, în urma unui denunț al maiorului Bogătoiu, fostul lor coleg (!), aflat în sediu în timpul evenimentelor. Ancheta Procuraturii militare Timișoara a început în 22 ianuarie și s-a sfîrșit în 15 mai, cînd a fost sesizat — prin rechizitoriu — Tribunalul militar teritorial București. Care a început judecarea, la Timișoara, în 26 iunie și a întrerupt-o în 14 iulie, cînd procuratura a cerut transferarea cauzei la Tribunalul militar excepțional Caraș-Severin. De ce? Pentru că acestuia îi revine competența materială de a judeca „tentativa la infracțiunea de genocid”. Curtea Supremă de justiție — secția militară — admite recursul procuraturii. Deci, totul se ia de la capăt, de data aceasta la Reșița. Ceva e tulbure aici. Ce?

„În primul rînd, nu e clară situația decedatului. Nu s-a făcut autopsia, nu există glonțul. Există numai un raport medico-legal (nr. 358/A-133 din 6 februarie 1990) (!), întocmit după declarațiile d-lui Gheorghe Borceanu, medic specialist chirurg. Cererile mele de deshumare au fost respinse de

procuratură cu ordonanță motivată. În al doilea rînd, procuratura acuză un subiect colectiv, fără a aduce acuzații concrete, individuale. Consider că încadrarea e greșită, fiindcă inculpații și-au apărut unitatea fără intenția de reprimare. Față de probele aflate la dosar, nu se conturează nici o infracțiune”. (Adriana Ișfan, avocat al apărării, baroul Reșița).

„Nu e clar însuși cursul procesului. Din modul în care evoluează judecarea, observ că nu se cercetează vinovăția celor din boxă, ci se încearcă doar limpezirea împrejurării de apărare a sediului sau de reprimare a manifestațiilor. Procuratura militară susține că intenția a fost de reprimare. Dacă s-ar stabili că ar fi vorba de aplicarea planului de apărare a unității (conform Decretului 367) s-ar pune problema transferării cauzei către Tribunalul militar județean Caraș-Severin. Și atunci, totul s-ar relua de la capăt. Dar numai după ce Curtea Supremă ar judeca un conflict negativ de competență” (căpitan de justiție Gheorghe Coznea, procuror în cadrul Procuraturii militare Timișoara).

Se oscilează, deci, între două

ipoteze, la fel de bizare: un proces fără infracțiune și un proces fără sfîrșit. Un proces care ar trebui să nu existe și un proces care ar putea să se întindă spre infinit. Între ele, o posibilă — și mult discutată — soluție. Legitima apărare. Atacul asupra unității pare a îndeplini condițiile de a fi iminent, direct și injust. La fel de adevărat este, însă, și faptul că — în legitimă apărare — forța riposte trebuie să fie cel mult egală cu cea a atacului. Este?

3. De ce la Reșița? Desigur, fiindcă aici funcționează Tribunalul militar excepțional Caraș-Severin. Dar să nu uităm un amănunt: la Reșița nu se judecă ce s-a întîmplat la Reșița, ci se judecă ce s-a întîmplat la Caransebeș. La Caransebeș au căzut un mort și 13 răniți și au fost arestați 11 ofițeri. La Reșița au căzut 16 morți și 32 de răniți și n-a fost arestat nimeni. Fiindcă problema nu este cîți oameni au murit, ci cînd au murit. La Caransebeș s-a tras în 21. La Reșița s-a tras după 22. După 22 — avem toate motivele s-o presupunem — teroriștii au tras în legitimă apărare.

RADU CIOBOTEA

TENTATIVA DE „ASASINARE” A PREMIERULUI ROMAN

„Omorîți-l că e P.N.L.-ist!”

La 15 mai 1990, Constanța trăia încă multe neliniști. Jovialul Petre Roman urma să sosească în marele port maritim, unde i se pregătise, după un binecunoscut scenariu, o primire din care nu lipseau lozincile repetate îndelungat. N-a durat mult și zvonul că pe primul ministru încercase cineva să-l asasineze în Piața Farului a străbătut mulțimea. Abia azi, avînd în față declarația domnului Ioan Oașă, înclinăm să credem că totul fusese cu mult timp înainte regizat. Am aflat astfel că domnul Roman își terminase discursul nemulțumit de defec-tarea stației de amplificare. „Asasinul” purta insigne P.N.L., observată de un bărbat din preajmă, care a început să profereze injurii împotriva domnului Radu Cîmpăneanu. Instantaneu, toți cei din jur, au început să-l lovească cu pumnii și încercarea dînsului de a fugi prin mulțime n-a reușit. Urmăritorii strigau „Prindeți-l! A tăiat firele, a aruncat c-o sticlă, a încercat să-l omoare pe Roman, este înarmat, este P.N.T.-ist, etc.”. Deși este destul de bine cîlădit loviturile brutale l-au transformat rapid pe omul din fața mea într-o masă de carne. Minunea salvatoare a furnizat-o o echipă din Năvodari care împreună cu cîteva polițiști, l-au tîrît în spatele rotiseriei „Farul” și l-au deșezat pe un hol unde a fost percheziționat. I s-au găsit actele de identitate, 115 lei, o hirtie cu ștampila P.N.L. prin care se dovedea că este observator din partea acestuia la două secții de votare și un medalion pe care scria „Libertate”. Totul se desfășura pe fondul unor lovituri primite din partea unor persoane care spuneau că l-au văzut cum încerca să-l asasineze pe Roman, dar c-au reușit să-l dezarmeze. După o oră a fost scos afară pentru a fi urcat într-o dubă a Poliției,

mulțimea cerînd moartea lui. Vă închipuiți infernul dezlănțuit de faptul că ușa din spate a dubei era „întîmplător” în-cuiată. Loviturile continuau să curgă din toate părțile, mai ales din partea femeilor care aveau comportări asemănătoare unor animale flămînde. Cu mare greutate a fost împins în dubă, cei trei polițiști însoțitori promițîndu-i că-i vor da drumul pe o stradă lăsturalnică, lucru care n-a mai fost posibil datorită unei mașini cu număr mic. Ajuns la Poliția municipală Constanța, i s-au pus cîtușe, ancheta începînd imediat, locotenent colonelul Petrescu, cu un vocabular sărac, considerîndu-l de la început vinovat. Amenințările, obișnuite în cele

trei decenii de cînd lucrează în miliție, ca și dorința de a-i dicta declarația au dat greș, determinînd mai întîi apariția unor spume la gura lupului în uniformă albastră transformat în numai cîteva clipe într-un mielușel capabil chiar să tuțuiască. Lui Ioan Oașă i s-au adus drept acuzații aruncarea unei sticle care a trecut pe lângă capul primului ministru, tăierea firelor stației de amplificare, plus încercarea de a-l asasina cu un cuțit a cărui dimensiune varia în funcție de imaginația fiecărui anchetator. A fost băgat în beci, iar nu peste mult timp, împreună cu un tînar elegant prins în flagrant delict de tilhărie, confruntat pentru prima oară cu o

muncitoare care l-a „recunoscut”. A fost scos și dus la procuratură, primind de la procurorul Deliorga un mandat de arestare pentru cinci zile. De aici a mers la Spitalul județean unde doctorul de gardă a fost obligat de locotenent colonelul Petrescu să pună diagnosticul „normal”, deși capul spart în trei locuri, coastele rupte, mușchii zdrobiți, numeroasele răni de pe corp indicau altceva. Reîntors în cîtușe în beciul poliției, a devenit un simplu număr (76), chiriș al camerei cu numărul 5. S-a hotărît să declare greva foamei, dar n-a fost luat în considerație decît printr-o declarație scrisă în fața procurorului, sosit pe 18 mai și care a rămas sur-

prins de ineditul situației. Ba mai mult, „asasinul” a anunțat că va intra în grevă totală, foame și sete, din care ceilalți arestați au încercat să-l scoată prin violență. În fiecare dimineață era anchetat, supus unor confruntări, și acuzat cum c-ar fi organizat tentativa împotriva domnului Roman împreună cu alte persoane. Domnul Oașă și-a menținut declarația inițială, în ciuda abuzurilor locotenent colonelului Petrescu care ancheta cazul. În urma examenelor medicale a reieșit că n-ar fi consumat alcool sau că fusese drogat. Pe 19 mai este pus în libertate condiționată, urmînd apoi să fie judecat, cazul său cu o puternică coloratură politică fiind transformat într-unul de drept comun. Rînd pe rînd însă au căzut toate acuzațiile ca nefondate, probele incriminatorii fiind sublimă, dar lipsind cu desăvîrsire. Șapte procurori s-au chinuit timp de cinci luni să caute nod în papură, fapt pentru care domnul Ioan Oașă, a fost împiedicat să-și exercite meseria de navigator. Într-o audiență cerută pe 9 noiembrie 1990 la procurorul șef din județul Constanța a solicitat scoaterea de sub urmărire penală, în caz de refuz dorînd să ceară azil politic într-o țară cu regim democratic. Deși a obținut în aceeași zi scoaterea de sub urmărire penală, „asasinul” primului ministru are și la ora de față gînduri de emigrare, cel puțin pentru viitoarea fericire a copiilor lui. Fosta și actuala politică se pot mîndri „c-au organ”. Se mai spune că ultimele cuvinte ale lui Ceaușescu au fost „Istoria mă va răzbuna!”. După cele relatate, credem, vă dați seama că nu istoria, ci sistemul creat de el și care funcționează deocamdată perfect, îl răzbună.

POMPILIU COMȘA

— De ce ați fost trimis în decembrie 1989 la Timișoara?

— Pe data de 17 decembrie, duminică, ministrul apărării, Vasile Milea, m-a chemat în birou la dînsul

și mi-a spus: la Timișoara se petrec lucruri deosebite. Am luat măsura să trimit acolo pe Gușe și pe Chițac, și o să mai meargă și Coman. Le-am pus la dispoziție un avion. Intrucit tu, în calitate ta, ai legătură cu industria din Timișoara, m-am gândit să te duci să lămurești cum stau lucrurile, care-i pulsul, fiindcă situația este neclară. Bine, am zis eu, dar despre ce e vorba, ce s-a întâmplat? Ministrul m-a pus la curent în câteva cuvinte cu ce știa el atunci, și mi-a spus să plec repede la aeroport, fiindcă a dat ordin ca avionul să mă aștepte. Nu vă supărați, am zis, dar ce să fac eu la Timișoara, de unde-o apuc, mă duc și cu cine stau de vorbă? Te duci la reprezentanții militari și stai de vorbă cu ei, vezi care este atmosfera în întreprinderi. Ordinul e ordin. La aeroport erau Gușe, Chițac, îl așteptau pe Coman și a apărut și Nuță. I-am întrebat ce știu ei. Chițac mi-a spus că-i vorba de acte de vandalism și că se pare că sint amestecate și forțe din străinătate — varianta care fusese dată de sus, de serviciile de securitate. Nuță a spus că a vorbit cu Macri, acesta afirmă că tulburările sint de mare amploare.

— Ce ați constatat la fața locului?

— Am ajuns la Timișoara pe la ora 16, ne-au întâmpinat reprezentanți ai armatei, ai MI, ai securității și ai organelor locale. S-a format o coloană de mașini. Ni s-a spus, nu puteți ajunge în centru, pentru că acolo se trage. Cine trage? am întrebat. Nu știm. De ce se trage? Nu știm. Deci o situație foarte confuză. Ne-am oprit la Miliție, Nuță urmînd să rămînă acolo. Am intrat în biroul generalului Macri. El ne-a relatat că grupuri de turbulenți au atacat comitetul județean, au pătruns acolo, cu greu au putut fi scoși afară, au atacat centrul orașului și că la ora aceea era atacat comandamentul diviziei mecanizate și că s-a tras de-acolo. Nu sintem pînă pe situație, a spus el. Ne-am despartit. Nuță a rămas acolo, iar Gușe, Chițac și cu mine ne-am dus la batalionul de transmisiuni al diviziei. Coman nu știam unde e, dispăruse din coloană. De la batalion, am luat legătura cu șeful statului major, colonelul Zeca. A vorbit Gușe. I s-a spus, am fost atacați, s-au aruncat sticle incendiare, două mașini ale ofițerilor, aflate în fața clădirii, au fost incendiate, s-a încercat o pătrundere în forță prin restaurantul de alături, de-abia am reușit să stingem incendiul, am ieșit cu militarii și tragem în aer. Ne-am informat cum putem să ajungem la ei. Era pe înserate. Am văzut cele două mașini care arseseră. Am intrat în clădire. Lume speriată. Cîțiva oameni răniți de la sticle și pietre. Ne-au pus în temă cu ce se întâmplase. Ne-a spus că simbătă, din ordinul ministrului Milea, armata ieșise în oraș, fără armament, cu muzica, pentru a calma spiritele, pentru a face impresie de situație pașnică. N-a făcut nici o impresie, au fost nevoiți să se retragă.

— Dar Coman unde dispăruse?

— Ajunsesse la comitetul județean de partid. De-acolo ne-a dat telefon, unde am așteptat, ce faceți, m-ați lăsat singur. Ne-a spus că el e singur, că sint indivizii care se dedau la dezordine. I-am spus că cine anume sint nu știm, dar că sint foarte agresivi, au aruncat cu pietre, cu lemne, cu sticle incendiare, cu răngi, cu bucăți de fier și altele. A cerut ca unul dintre noi să se ducă la comitet. M-am dus eu. Acolo se mai aflau Matei și Bălan. În jurul clădirii erau unele efective de miliție, de grăniceri, trecuți de curînd la MI: oricum, forțe care să atace nu se mai aflau, era liniște, în dreptea se vedeau cele două mașini de pompieri care fuseseră incendiate. De-abia la comitetul județean am aflat de Tôkes, toată istoria, cum că de acolo au pornit tulburările. Cine și ce se aflau în spatele lui Tôkes, al celorlalți turbulenți, nu se știa, nici celor de la securitate nu le era clar. Acest lucru putem să-l spunem, de altfel, și astăzi, că nu e clar cu amestecul și incitările din străinătate, pentru că nu există dovezi. Se dădea doar cu presupusul, că ar putea fi ungurii, că ar putea fi sirbii, că ar putea fi și alții. A fost o noapte fără probleme deosebite, însă confuză, nimeni nu știa exact ce se întâmplă, în oraș — un fel de dezordine organizată. O dezorganizare și de o dezinformare care se pare că iarăși a fost organizată. S-au trimis niște informații la București. Erau legăturile așa, pe trei coloane: o coloană era Milea—Gușe, o coloană Postelnicu—Nuță, și o coloană de la sediu — Dăscălescu, Bobu, cu Coman și cu Bălan.

— Cum a fost cu dusul în uzine?

— A doua zi, pe 18, a venit de la București și Pacoste, considerat „om de dialog”, care ar putea deci să dea o mină de ajutor la liniștirea situației. Și s-au dus să discute, Pacoste într-un număr de uzine,

Bălan în altele, Matei a stat doar pînă la prînz, pe urmă a plecat la Arad. Eu m-am dus la divizie, unde am aflat despre venirea unor forțe, printre care batalionul de parașutiști de la Buzău. În cursul după-amiezii s-a făcut fotografierea devastărilor. Pacoste a venit și a spus că în uzinele unde fusese el era liniște. Totuși, în oraș se simțea o încoadare, era, așa, o rumoare, ceva fierbea parcă. Între timp, a comunicat Milea că a luat legătură cu Nicu Ceaușescu să trimită cu avionul o trusă cu gaze lacrimogene. A adus-o de la aeroport un ofițer. Era vorba de fapt de o trusă care există la fiecare comandament pentru instrucție. Am pus trusa într-o cameră alăturată și acolo a stat tot timpul, i-am spus celui ce-a adus-o, las-o aici, că n-ai ce să faci cu ea. Cînd a avut loc incidentul de la Catedrală, s-a format acea echipă celebră condusă de Chițac, care s-a dus să vadă ce se întâmplă acolo. Atunci se spune că el a aruncat patru grenade lacrimogene. Eu nu știu dacă le-a luat din trusă ori le-a avut la comandamentul diviziei.

— Care a fost punctul culminant al evenimentelor trăite de dumneavoastră la Timișoara?

— Cred că cele petrecute pe data de 19 decembrie. Atunci s-au ridicat uzină cu uzină și s-au dirijat către centru, la

Generalul

VICTOR STĂNCULESCU:

La Timișoara mi-am dat seama că pentru Ceaușescu

PARTIDA ERA PIERDUTĂ

comitetul județean, astfel că spre ora 12 acolo era full. Avea loc ridicarea mulțimii, revoluția propriu-zisă. La Timișoara nu mai era nimic de făcut, iar faptul că de acolo nu s-a fugit cu elicopterul se datorează doar faptului că Timișoara nu era Capitală. Parlamentările au fost lungi și anevoioase, purtate de timișoreni cu Coman, Pacoste și Bălan. Au venit, după cum se știe, de la București Dăscălescu și Bobu. În urma tratativelor, au fost eliberați areștații, vreo 800. Noaptea, tirziu, Dăscălescu a vorbit la telefon cu Bucureștiul, a arătat că situația este foarte gravă, că nu există nici o soluție. I-am dus la aeroport și au plecat amîndoi, Dăscălescu și Bobu, la București. Ca să vă dați seama de poziția pe care o aveam eu acolo, vreau să vă spun că eu nici n-am știut de povestea cu cadavrele. Am aflat de acest lucru abia cînd m-am întors la București, cînd soția mi-a spus că nu poate s-o incinereze pe matusa la crematoriu, că acolo s-a întâmplat ceva, e poliție și nu primește pe nimeni. Între timp, Coman îmi zice, ia legătura cu cei de la apărarea civilă, ei trebuie să știe cite victime sint. L-am chemat pe cel ce răspundea de apărarea civilă, l-am pus în legătură cu și împreună au făcut o lucrare, cîți morți, cîți răniți, i-au pus pe spitale. Lucrarea a fost dată lui Coman. La un moment dat, Coman îmi spune, mă, cum e treaba, Gușe știe pe-a lui, Nuță pe-a lui, eu nu știu însă care-i situația. Într-adevăr, aducîndu-se trupe, se crease un dispozitiv despre care cei doi aveau cunoștință. Atunci eu am spus, mă duc eu să aduc o hartă și să vedem. Deci m-am dus la Gușe, și acolo un ofițer de stat major mi-a pus dispozitivul armatei, care era pe alinea-mentul Bega, plus dispozitivele MI, pe o hartă obișnuită, turistică, și mi-a dat harta, pe care am dus-o lui Coman. Asta apropo de harta pe care chipurile aș fi întocmit-o eu și după care aș fi condus operațiunile militare. A fost vorba de o acțiune pură de lucrător într-o secție de operații.

— Ce concluzii ați desprins atunci din cele văzute?

— Aș putea, desigur, să relatez în detaliu întreaga mea ședere în acest oraș. Cred că pot spune că zilele petrecute acolo m-au făcut să realizez că regimul lui Ceaușescu nu mai are scăpare, că prăbușirea lui era chestiune de zile. De aceea, la un moment dat m-am hotărît să nu mă mai implic în nici un fel în acțiunile menite să prelungească o agonie. Cînd a fost să trebiuască să citesc o proclamație către timișoreni, i-am spus doctorului să-mi facă o injecție cu un somnifer puternic și am dormit în-tins pînă a doua zi la prînz. Proclamația a fost citită, în cele din urmă, de Chițac. Pentru Ceaușescu partida era pierdută și am considerat că era de datoră mea să fac să nu se verse nici o picătură de singe. Ceaușescu nu mai trebuia să se poată folosi de mine, în nici un fel. Acesta a fost și sensul ghip-sului de la picior.

— Cît ați stat la Timișoara ați știut ceva de morții de acolo, de împușcări, de faptul că au fost înregistrate ciocniri în urma cărora au murit oameni?

— Date exacte am aflat din situația întocmită de șeful apărării civile, despre care am amintit. Erau atunci 60 de morți. I s-a spus să deter-

mine unde sint aceștia și care e cauza morții lor.

— V-ați deplasat prin oraș pentru a vedea aceste întâmplări tragice cu ochii dumneavoastră, ori le cunoșteți numai din datele statistice?

— Numai din datele statistice. Aceste victime s-au însumat din diferite părți ale orașului.

— Credeți cumva că în cele întâmplate la Timișoara au existat de-adevărata-lea provocări din exterior?

— Întrebarea e la fel cu aceea dacă au existat teroriști din afara granițelor țării. Acestea or să rămînă două necunoscute cam în genul misterele morții președintelui Kennedy, care nici după 30 de ani nu s-au elucidat. Probabil că mai tirziu, cînd se vor sedimenta lucrurile și toate cercetările făcute de procuratură și de organele de specialitate vor aduna și vor însuma toate aceste fapte, se vor publica date care să aducă oarecare lumină în cazul acestor două necunoscute.

— Am urmărit și eu procesul de la Timișoara în cursul căruia cei din boxă au făcut diverse afirmații cu privire la ce cred ei despre morții de la Timișoara, și mai ales despre cine i-a împușcat. Dumneavoastră ce părere aveți, ca urmare a căror ciocniri au rezultat acești morți?

— La ciocniri au luat parte forțe diferite, poliție, trupe de securitate, grăniceri și chiar unități militare. Morțile și răniurile puteau fi cauzate de toate aceste elemente care au participat și care

au fost în contact cu populația din Timișoara în diverse momente ale desfășurării evenimentelor.

— Cînd v-ați întors în București?

— Pe 22 decembrie, la ora 1,30 dimineața.

— Cum ați luat cunoștință, la fața locului, de ce se întâmplase în Capitală și cum ați participat la evenimentele care au avut loc pe data de 22 decembrie?

— Am vorbit despre aceste lucruri în mai multe interviuri. Confirm ce am spus în ele.

— Totuși, cu ghipsul cum a fost?

— Știem că odată întors la București mă paste primejdia. La Ceaușescu să-mi dea un ordin, în care caz, eu, ca militar, n-aveam decît două alternative: ori să execut ordinul, ori să refuz, împărțînd în acest caz soarta lui Milea. Trebuia deci evitată cu orice preț primirea ordinului. Atunci am apelat la generalul Niculescu, chirurg, șeful secției chirurgie-traumatologie de la Spitalul Militar. I-am dat telefon și i-am cerut să avem o întîlnire între patru ochi. La ora 5,30 am fost la spital. La ora 6, după ce i-am explicat că am fost la Timișoara și că mi-am dat seama că situația este fără întoarcere și că același lucru se poate spune și în urma celor ce apucasem să aflui și că constat după sosirea la București, i-am spus, fă-mi oeva, pentru că eu nu mai vreau să particip la nici o acțiune a lui Ceaușescu. Îți pun un picior în ghips, mi-a răspuns el. Eu însă am replicat că sint două impedimente, primul, că se poate face radiografia și se constată că n-am fractură, al doilea, că dacă pune 2—3 persoane să-mi facă ghipsul, de la acestea secretul poate fi divulgat. Generalul m-a liniștit, lasă, ghipsul am să ți-l pun chiar eu, iar în ceea ce privește trauma, spui că ai avut o lovitură de menisc, aceea nu se vede la radiografie. Și mi-a făcut singur totul, treaba a durat vreo oră, deci pînă pe la 7. L-am întrebat dacă n-ar fi mai bine să rămîn în spital, el însă mi-a răspuns, nu-i nevoie, poți să te duci liniștit acasă. Am mai stat încă o oră pînă s-a uscat ghipsul, apoi am plecat acasă. Cum am ajuns, soția mi-a spus, știi, te-a căutat mereu la telefon ofițerul operativ, trebuie să te duci imediat la sediu, la c.c. adică. Nici n-a apucat bine să-mi spună acestea, că a și venit o mașină a securității care m-a luat urgent și m-a dus la c.c. Ghipsul n-a slujit la nimic.

— Cum a fost dat ordinul de retragere a trupelor în cazărmi?

— Cînd am urcat la etajul I, la c.c., în ușa cabinetului unu erau Ceaușescu, Bobu, Dăscălescu, foarte agitați și foarte speriați. Ceaușescu îmi strigă: ia comanda armatei și imediat dă ordine să se intervină masiv aicea, uită-te ce se întâmplă, Milea a fost un trădător și s-a împușcat. Atunci am intrat la transmisioniști și i-am întrebat care e situația unităților. Ei mi-au spus că un regiment mecanizat și unul de tancuri se îndreaptă spre centrul Capitalei. Atunci le-am dat ordinul de retragere în cazărmi, totul s-a întâmplat așa cum ați scris dumneavoastră în revistă. M-am dus apoi în camera ofițerilor, i-am întîlnit pe generalii Voinea și Eftimescu. Între timp, coridoarele se rupseră, lumea intrase în piață. M-a chemat din nou Ceaușescu: ce-ai făcut? mi-a zis. Am dat ordin, i-am spus, fără să-i precizez ce fel de ordin. A avut apoi loc încercarea de ieșire în balcon. A venit apoi la mine Neagoe și mi-a spus că a dat telefon lui Rus să vină elicopterul, dar Rus vrea să-i confirme cineva de la minister. Și atunci m-am dus și i-am dat telefon lui Rus, măi Rus, trimite repede elicopterul, să-i facem vînt de-aici, că altfel iese măcel. Și a venit elicopterul. Noi, ofițerii, ne-am dus sus, să avem siguranța că pleacă și astfel să se evite masacrul ce s-ar fi produs dacă cei doi n-ar mai fi vrut să plece și ar fi dat ordin de rezistență în clădire. Restul îl știți.

— Mai vreți să faceți și alte precizări?

— Trei probleme. Mai întîi, să-mi exprim mirarea că la televiziune se aduceau generali în rezervă care habar n-aveau care e situația în țară și care strigau: opriți măcelul! opriți măcelul! măcel care nu exista. Al doilea: Kostyal, într-o serie de interviuri, redă dialoguri care n-au existat decît în imaginația lui. În sfîrșit, vreau să precizez că eu am aflat de Iliescu și de Roman abia cînd mi-a dat telefon Sergiu Nicolaescu și mi-a spus să-i aduc pe cei doi și pe alții la sediul ministerului, să fie în siguranță. Pînă atunci eu n-am știut nici de Roman, nici de Iliescu.

Interviu realizat de ION D. GOIA

FLĂMÎNZI ȘI GOI FĂR' ADĂPOST

• Metroul trece pe sub pat

Doamna Virginia Tipa, C.T.C.-istă la „Electrofar”, și pe deasupra și lider sindical, trăiește îndelungi momente epice. Este pusă să scrie memorii în care-și povestește necazurile. Apoi memoriile, cu trudă scrise, ajung, prin cine știe ce reflex democratic original, drept la coș.

la nr. 32 din București. Noi. Cei doi copii, unul de 12 ani, altul de 6, „beneficiază” zi-ntr-o zi de o bună ventilație deoarece casa părintească are deja pereții crăpați, iar lumina astrului zilei trece ca prin pinza unui cort vechi. Șantierul metroului a adus casa într-un hal fără hal, cum se spune.

Izbăvirea pare să vină prin august 1990 când doamna Tipa primește repartiție pentru o altă locuință în Barbu Văcărescu, la blocul cu numărul 4. Bucurie mare în familia Tipa, dar cum minunea e mi-

nune... Un domn director de la Metrou îi cere doamnei Tipa repartiția de casă, motivând că e o mică incurcătură. Și așa rămâne doamna Tipa fără repartiție și fără casă. Pe 7 decembrie 1990 se hotărăște, după ce este plimbată de cei de la sectoarele 2 și 5 în strinsă colaborare cu cei de la Metrou, să compună un memoriu pentru mai-marii lor de la Primăria Capitalei. I se spune să aștepte răspuns acasă, iar doamna Tipa asta și face. Nu primește răspuns, așa că se învoiește de la serviciu și revine la primăria cea

mare unde află că memoriul a fost trimis la DGDAL. Zici DGDAL, zici liniștită, moartă. Textul doamnei Tipa este făcut pierdut. Cu neprefăcută dragoste birocratică, doamna Virginia Tipa este sfătuită de mult-încercații funcționari ai DGDAL să scrie un nou memoriu, pe care să ceară răspunsul la memoriu.

Chiar învățat cu toate cutremurele din lume, fie ele și artificiale — determinate de vajnici mineri de la Metrou (minerii!) — tot îți poți pierde uzul raționalității față în față cu asemenea practici.

Doamna Virginia Tipa speră și scrie memoriu, suflând în degete, în plin șantier al metroului. Duce o viață aspră, o șantier, sacrificându-se pentru acest „mărețe vremi” ale prezentului nostru trandafiriu-însipat.

Omeneste, trebuie făcută lumină în acest caz. Adică să i se dea casă acest răbdătoare familii, plătindu-i-se totodată daune pentru casa proprietate adusă în stare de ruină de șantierul metroului în care o familie de 4 persoane este condamnată să locuiască. Indiferența cu care sunt tratați semenii noștri de atât de blăzatul aparat funcționăresc a luat acum forma unui labirint în care, se pare, nu mai rămâne, ție, om necăjit și nedreptățit (doamnei Virginia Tipa i s-a distrus casa proprie!), decît să te dai cu capul de pereți. Sau...

• Hatul și revoluția

Ajung tărani noștri chiar și la primăria Capitalei. Dar nu pentru a fi prezenți, ca motiv folcloric, la cine mai și ce patriotică și simandicoasă întîlnire primarului, ci cocoșați de necazuri. Dumitru Radu, de pildă, împreună cu vecinul ei, Gheorghita Gheorghe, se află tocmai în această din urmă postură. Cele două țărâni sînt dintr-un loc al plîngerii: nume Cornetu. Aici, la Cornetu din Văcărescu și din Deal a bîntuit, chiar în anul ultimului război, al odiosului, buldozerul, casele țărănilor fiind făcute una cu pămîntul. Sătenii au fost mutați colea, la bloc, la „civilizație”. Boieri au fost făcuți, iar boieria asta, care ei, țărăni, nu le-o doresc nici dumbrăvile, le-a ieșit pe nări, sub formă de flăcări. Ne plouă în bloc acolo și mîncă igrasia, ne strigă, cu durere, Dumitru Radu. Cînd am fost demolată casa mi s-a dat nici un sfanț, considerîndu-se că țărăni nu mai pot de atîta avere. Vînd ea revoluția, atîta cită a mai rămas, și prin Cornetu, Dumitru Radu zis că poate lăsa pe pustii civilizația blocului și reveni pe pămîntul strămoșesc pentru a-și construi o casă pe vechia temelie. De altfel, știm de la istorie că țărani români au tot reconstruit pe vechi vatră, fie că au trecut peste locurile slave, ungurii, tătarii, turcii, muscalii sovieticii. Așa și acum, deci. Numai așezarea Cornetu fiind la vreo „cinci” de kilometri de vreo autoritate, primul face ce vrea. Prin urmare, în consecință cu vecinul acesteia, alde Tudor Vas care are acareturi mai multe, „mîndre cornute”, primarele îi cedează, de la Dumitru Radu, o șară de pămînt de vreo trei metri. Trei metri care calcă vechi temelie de casă. Și de aici înainte începe gilceava.

De ce încă nu s-a terminat suferința oamenilor din Cornetu? Cine permite acestor bieți oameni să fie chinuți

Ne-am trezit brusc într-o dramă de proporții. Sute de mii de oameni, din București în primul rînd, se află în situația de a întinde corturi la marginea orașului. Ca la Ulan-Bator. Dar cum Bucureștiul nu e Ulan-Bator, iar românii nu sînt mongoli, lumea merge în audiență. Temă tutelară — nevoia acută a unui acoperiș deasupra capului. Autoritățile ascultă, democratic, și tot democratic dau din umeri și „livrează” petenților promisiuni. La rîndu-i, conducerea fesenistă a țării — aceeași care la 22 decembrie 1989 s-a angajat să administreze nația română — folosește neologisme și dă vina pe greaua moștenire pe care ne-a lăsat-o odiosul.

În ceea ce privește locuințele, această moștenire se vede lesne. Numai în București sînt mii de apartamente în construcție, înșepite din 22 decembrie 1989. Mai mult încă — s-au deteriorat. Toate aceste case puteau fi terminate în 1990 printr-un efort simplu. Dar n-a fost să fie așa, partidul F.S.N. preferînd să dea salarii pe degeaba, în timp ce șantierele de construcții de locuințe au rămas de izbeliște. Puteam avea, deci, încă 20-30 de mii de apartamente, la nivel de țară, în 1990. Nu le avem pentru că cei care au dat „lovitura” la 22 decembrie 1989 n-au fost capabili să organizeze finalizarea lor.

Astfel, prin neputință și dezinteres, în România a fost amputat unul dintre drepturile fundamentale ale omului — acela de a avea un adăpost.

Cea mai recentă demonstrație a acestui adevăr dureros este greva oamenilor fără locuință, care se desfășoară în „Automatica”.

Alături de aceștia se află, striviți de disperare, de viață în promiscuitate, de lipsă de perspectivă cît de cît omenească, și chiar de posibilități de elementară igienă, sute, mii, zeci de mii, sute de mii de cetățeni, unii muncind în țara asta de-o viață, pentru un salariu de mizerie din care abia au trăit de azi pe mâine. E timpul ca tuturor acestor oameni să li se facă dreptate, să li se dea posibilitatea unui acoperiș deasupra capului și să nu mai fie lăsați la dispoziția uriașului malaxor birocratic datorită căruia, printre altele, va trebui să plătim de aici încolo și impozite usturătoare.

Doamna Virginia Tipa este nepoata unor oameni care au trădit o viață întreagă și și-au ridicat, în 1940, o casă în zona Basarab-Laromet, în București. Să ne pomenească și nepoții noștri, și-au zis acei oameni, făcîndu-și cruce atunci cînd au văzut casa înălțată. Și, într-adevăr, doamna Virginia Tipa și-a pomenit bunicii, dînd, creștinește, de pomană în numele lor. Pînă într-o zi însă. Pînă într-o bună zi cînd a aflat că pe sub dușumea va circula metroul. Așa se face că de atunci încolo, doamna Virginia Tipa și-a făcut o tipologie nervoasă asemănătoare cu a japonezilor. Cutremure după cutremure zgîlție casa familiei Tipa de

Vă mai amintiți cîntecul mobilizator: „Macarale / rid în soare / argintii”? Acum plîng. Ruginite.

Cu acest grupaj, revista noastră începe o amplă investigație pe tema fierbinte a locuințelor. Vă așteptăm la redacție!

continuare? Intrebăm și noi cu gândul că în curând vom fi la Cornetu și vom cerceta și la fața locului.

● Un loc sub soare pentru Mirea Dorobanțu

Mulți sînt dintre cei care visează o căsătorie, încălzindu-se din ce în ce, acum după căderea dictaturii, la flacăra acestui vis. Numai că, se pare, combustibilul e pe sfîrșite deoarece statul comunist monopolist (rămas aproape neschimbat, ce să-i faci) a hotărît să vîndă la licitație ceea ce a luat, cîndva, cu jăpca de la

lile unei case în care să-și trăiască în tihnă anii pe care-i mai are de la Dumnezeu. Atît și nimic mai mult. Casa pe care o are de la stat, adică apartamentul de la bloc, o va da înapoi ICRAL-ului, fără nici o pretenție. Cît despre viitorul loc de casă, dl. Mirea Dorobanțu nu este nicicum pretențios. A descoperit, tot în zona Rahova de care este legat din copilărie (pe-acolo a fost str. Șuviței), un loc impropriu unei construcții, dar pe care el, prin muncă proprie, pe cheltuielă proprie, îl va face bun de casă.

Considerăm cererea domnului Mirea Dorobanțu perfect îndreptățită. Acest om a fost scos cu poliția și securitatea din casa și grădina lui, bătut măr și băgat între patru pereți de beton, la bloc. Acum, cu modestie, își cere drepturile. Firește că se gîndește și la ultima soluție, la care n-ar vrea să ajungă nicicum: să dea în judecată ICRAL-ul care administrează blocul construit în grădina lui, pentru a-i da partea cuvenită din chiria încasată. Dar asta i se pare complicat, or el dorește ceva mult mai simplu de făcut: atribuirea unui teren în altă parte...

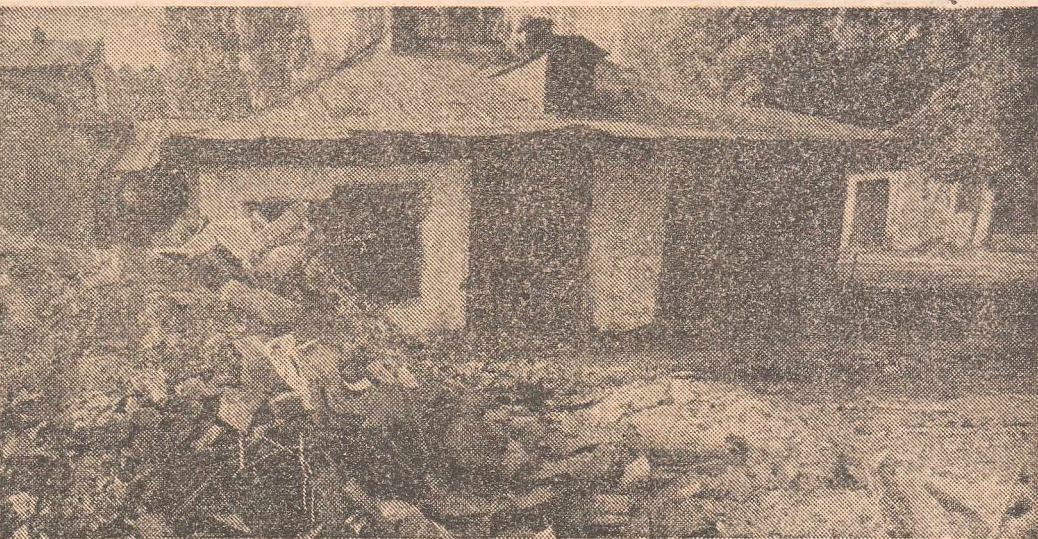
● E absurd sau nu?

Mariana Berechet a rămas pe drumuri. Evacuată în august 1990, după ce a trăit momente halucinante, Mariana Berechet a stat o vreme la hotel. Pățaniile ei în legătură cu autoritățile și cu apartamentul de 2 camere, situat în Bd. Dacia nr. 127, sector 2, București, au ceva kafkian. Mariana Berechet susține că are drepturi asupra acestui apartament deoarece s-a născut în el. A copilărit în cele două camere. Și a rămas orfană tot în cele două camere. Singură, n-a mai fost în stare să plătească o parte din chirie; apoi n-a mai plătit deloc deoarece nu a mai avut de lucru; ceva mai tirziu s-a supărat definitiv pe țiganii vecini despre care afirmă că i-au făcut viața iad. Neplătind chiria, ICRAL-ul i-a aplicat legea. Scurt și cu-prinzător. Lucrurile fostei chiriase au fost scoase în stradă. Așa a rămas Mariana Berechet și fără lucruri, și fără acte. Obține o repartizie pentru locuință în altă parte, dar este nevoită să rămînă tot pe drumuri, locuința fiind ocupată de altcineva mai iute de picior. Cititorul s-ar putea întreba de ce n-a plătit Mariana Berechet chiria în ultima perioadă cînd, totuși, avea niște bani, de vreme ce putea să stea la hotel. Răspunsul pe care-l dă Mariana Berechet este absurd la prima vedere: datorită vecinilor „colorați” care i-au făcut viața imposibilă. Ea consideră că abia atunci sînt îndeplinite toate clauzele contractului, abia atunci cînd poți locui omeneste. Or, ea a fost nevoită să locuiască în viespar. Sur-

prinzător, dar în iunie 1990, doamna Mărișescu din Primăria Capitalei a admis posibilitatea anulării datoriei Mariane Berechet către ICRAL (ca răspuns la memoriul cu nr. 124 796 din 24.06.1990). Numai că doamna Mărișescu pleacă din primărie, iar chestiunea rămîne în suspensie.

● Trei într-o singură celulă

Pot locui trei persoane de sex feminin într-o cameră cît o celulă de pușcărie? Pot. Exemplul ni-l furnizează, cu dispare, doamna Grația Brad, salariată a Laboratorului de Patologie Aviară Băneasa. Doamna Grația Brad locuiește împreună cu mama și fiica într-o cameră

de 12,25 mp, în str. Principatele Unite, de unde se chinuiește, de mai multă vreme, să evadeze. Cum? Pe cale legală. Adică făcînd memorii acolo unde crede că ar putea fi auzită și înțeleasă. Și, de ce nu, ajutată. Citind despre intervențiile acestei femei necăjite, doar-doar o găsi undeva un sprijin, aflî cît de incilcit, cît de monstruos este sistemul birocratic românesc și cît de blazat a ajuns acest balaur de o vreme încoace. Vă puteți închipui cît timp face și prin cite vămi trece un memoriu adresat guvernului, trimis de guvern Primăriei Capitalei, de Primăria Capitalei — sectorului 4 (tot primărie), de aici la un consiliu de administrație spre discutare și, mai departe, la un domn inspector Lucian? Săptămîni în șir, după care răspunsul e nu, prieteni, e vinare de vînt. Totul fiind făcut cu o nepăsare pe care nici pietrele milenare din riuri n-ar putea-o avea. În citeva rînduri, doamna Grația Brad a avut senzația că e aproape de țel. Dar s-a putut convinge că Fata Morgana face parte din arsenalul birocratiei de ultimă oră. Doamna Grația Brad, asemenea altora, a devenit detectiv și a descoperit locuințe neocupate, ale nimănui. Le-a cerut primăriei, iar primăria s-a bucurat să le folosească pentru socotelile proprii.

EUGEN MIHAESCU

● ICRAL-ul

nu vrea să moară (I)

Exact acum un an, domnul prim-ministru (provizoriu, pe atunci) a lansat o bombă care pe mulți i-a făcut să-și piardă respirația: I.C.R.A.L.-ul și-a trăit traiul și va fi desființat. „Unul dintre funcționarii hîrșiți, specialist în a rezolva nevoia de vile a fostelor valuri din fosta nomenclatură (rotația cadrelor are ceva tradiții pe malurile Dimboviței !), a exclamat cînic: „Îi rezolvăm și pătia și rămînem”. Și-au rămas. E drept s-au schimbat trei primari.

Amenințarea domnului prim-ministru avea, însă, un temei mai serios. În situația, absolut previzibilă, în care fondul locativ va deveni, în foarte scurt timp, proprietate privată, administrarea de către stat, prin intermediul întreprinderilor specializate ale primăriilor, a locuințelor nu va prea mai avea obiect. Sigur, din rațiuni de protecție socială, avînd în vedere faptul că unii oameni nu au cu ce să-și cumpere apartamentele, se va păstra un fond de locuințe pentru închiriat. Pe de altă parte, va trebui să se ocupe cineva, în continuare, de întreținerea locuințelor. Va trebui, deci, ca și I.C.R.A.L.-ul să-și schimbe năravul. În general, întreprinderile de gospodărie locativă (G.I.G.C.L., I.G.O.) vor deveni altceva. Ce anume?

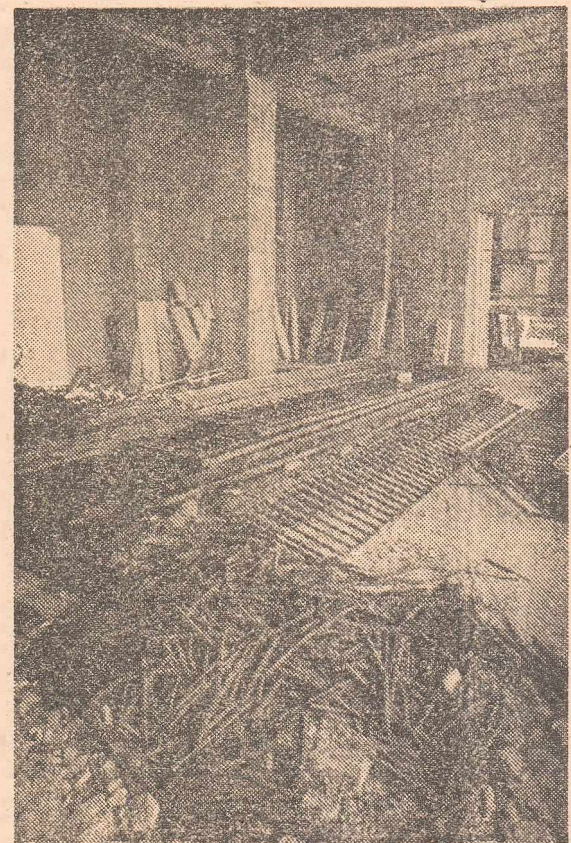
Ne-am adresat, pentru început, unui specialist în domeniu, inginerul Vasile Vlăduță, directorul I.C.R.A.L. Colentina. — „Soluția” desființării I.C.R.A.L.-ului este simplă — să se desființeze problemele I.C.R.A.L. Și aici lucrurile se complică. În principiu, statul nu mai trebuie să fie marele proprietar de locuințe. Fondul locativ ar trebui împărțit în trei segmente. Cel mai important trebuie să-l reprezinte proprietatea actualilor chiriași. O parte trebuie păstrată (cu chiriile mici)

pentru protecție socială. În sfîrșit, o a treia parte trebuie valorificată prin mecanismul cerere-ofertă, adică la chirii mari (se știe cît cer acum particularii pentru o cameră sau un apartament, dacă mai acceptă lei).

Ce demonstrează experiența de pînă acum? Niciodată proprietarul nu zgîrie cu cuiul pereții sau liftul. La oficiul pentru vînzarea locuințelor e coadă și recențele măsuri pentru simplificarea formalităților de cumpărare a apartamentului închiriat vor tranșa repede această problemă.

Ce se va întîmpla cu I.C.R.A.L.-ul? Unii vor să-l păstreze ca pe o forță a autorității de stat, a primăriei. Vii cu căciula în mină și te rogi pentru o casă. Și aștepti să te muți, și aștepti să ți se repare, și aștepti, și aștepti. La actualul nivel al chiriilor, la actualul nivel al salariilor celor de la I.C.R.A.L. nici nu se prea poate altceva. I.C.R.A.L.-ul tre-

bule privatizat. Trebuie să devină o întreprindere (el e acum un hibrid întreprindere-instituție) care să se ocupe de administrarea complexă a locuințelor, preluînd toate problemele, de la mutat, mobilat, realizarea decorațiunilor interioare și prestarea oricăror servicii. Va fi și concurență. Deja sînt întreprinderi (vezi „Dona”) care n-ășteaptă să ne schimbăm noi structura. Salariații I.C.R.A.L. trebuie să devină acționari. Vor lucra altfel, vor fi plătiți altfel. Din beneficiile realizate, I.C.R.A.L.-urile trebuie să-și construiască. Atît pentru chiriile eficiente (în special pentru spații comerciale), cît și pentru protecție socială. Oricum, Legea 5 trebuie să intre în arhivă. După Legea fondului funciar, se impune Legea fondului locativ. Românului i-a plăcut să stea întotdeauna în casa lui. Închirierea a reprezentat o stare de provizorat. Chiar dacă pentru unii a

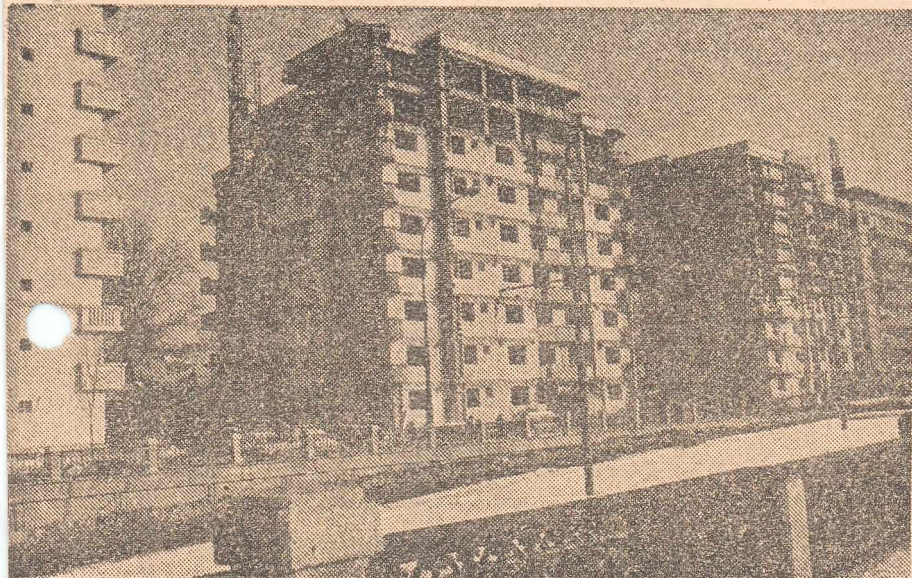

durat toată viața.

Pentru profesioniștii de la I.C.R.A.L. nu e nici o problemă că se va schimba structura activităților. Dar dacă nu ne grăbim cu privatizarea, cei mai buni oameni sînt „furați” de firmele particulare, de antreprizele care construiesc în străinătate.

Inginerul Vlăduță exprimă, desigur, părerea sa. Noi avem de adăugat doar atît: dar pentru neprofesioniștii de la I.C.R.A.L.?

CONSTANTIN DUMITRU
Fotografii de SILVIU STAN
GIG MOTOIANU
CRISTIAN CALUGĂRU

propriii săi cetățeni. Imoral a fost atunci imoral este și acum...

Trebuie spus că toți cei care-și visează o casă a lor și nu numai a lor, cu brazde-n curte și puț american la poartă, știu foarte bine că o asemenea casă are nevoie de-o palmă de loc. Normal.

De acest fapt e convins și domnul Mirea Dorobanțu care bate la ușa deschisă pe degeaba a Primăriei Capitalei. Omul vrea un loc de casă. E în pragul bătrîneții, a fost o viață întreagă șofer, deci a iot umblat pe drumuri, iar acum ar cam vrea să se adune pe-acasă. Omul este perfect îndreptățit să ceară un loc de casă. Dumnezeu, statul, care acum perfectează licitații peste licitații de terenuri, l-a jefuit cîndva de o bună bucată de pămînt și pe domnul Mirea Dorobanțu. Fără să-i dea un sfînt.

Pînă în 1982, domnul Mirea Dorobanțu a avut gospodărie proprietate în str. Șuviței, la nr. 23. A venit buldozerul, i-a fărîmat casa pentru care a primit 59 mii lei și a fost făcut chirias la bloc. Simplu. Dacă a protestat atunci, în 1982? Bineînțeles că a protestat, dar el, și încă 10 mii de, a fost luat cu asalt, noaptea, de oamenii statului, bătut bine — să țină ninte cît o trăi. Așa s-a petrecut demolară din Șuviței.

Dar domnului Mirea Dorobanțu i s-a uat 500 mp teren. Acum nu cere nici năcar 500, ci doar cît să-și pună teme-

În timp ce blocurile începute în '89 nu se mai termină, coada la oficiile pentru vînzarea locuințelor crește

Un tată dezertor ascuns printre ortaci

Cind a plecat de acasă, acum doi ani, Ștefan Ilyeș s-a gândit să-și schimbe complet viața: s-a angajat la mină, la Lupeni și și-a luat o altă nevastă — pe sora fostei soții. Copilul rezultat din această legătură este în același timp văr (după mamă) și frate (după tată) cu cei 5 copii abandonati. De doi ani dezertorul e de negăsit, parcă l-a înghițit pământul. Vă rog din suflet, cu lacrimi în ochi vă rog — ne scrie Eugenia Ilyeș, din comuna Vinerea, jud. Alba — să mă ajutați să dau de soțul meu, care m-a părăsit acum doi ani, lăsându-mă cu 5 copii. Nu-i știu adresa, ca să-l pot chema în fața instanței.

Fugarul este (sau a fost) angajat la I.M. Lupeni, sectorul 4. Alte semnalmente n-are (dintre cele definitive pentru specia umană). Sperăm că mineriile care vor citi aceste rânduri ne vor ajuta să-l scoatem din rut pe cel care și-a părăsit familia și... „noroc bun!”. Altfel, cine știe, i s-ar putea găsi un loc și mai retras decât cel de la Lupeni!

Vin vremuri grele?

Domnul Alexandru Comăneanu din comuna Prundu, jud. Giurgiu, ne-a trimis prin acum 3 prognoze meteorologice întocmite de el și cei doi copii pe bază de semne și interpretări empirice. Cum cele pentru ianuarie și februarie s-au adevărat, am scotit că e de

interes pentru cititorii noștri să publicăm prognoza acestui meteorolog amator pentru următoarele două anotimpuri. „PRIMĂVARA: Colțul ierbii va întirzia cu 3 săptămâni față de normal; în prima parte vor predomina curenții polari capricioși, va fi frig și multă lipsă a soarelui; în apropiere de luna mai vor intra curenții tropicali și va fi mare secetă și arșiță. VARA va fi, ca și primăvara, cu mari diferențe de temperatură, umiditate și vânturi, iar în luna iulie va fi frig, multă întunecime și va predomina aspectul de început de toamnă. Originala prognoză conține și o caracterizare generală a deceniului nostru: „Temperatura, umiditatea, vânturile nu vor fi la locul lor, nici la timpul lor, nici acolo unde este nevoie, nici atât cit este nevoie”.

Îndrumări spre bișniță

Pe bună dreptate „spumegă de furie” domnul Pompiliu Herescu din București (Valea Casadelor nr. 148). „Motivația reprezentantului de la fostul A.D.A.S., cum că s-au privatizat, nu stă de loc în picioare pentru a smulge de la populație valută. Chiar domnia sa a precizat în interviul televizat — cu oarecare jenă și ezitare, e drept — că în toate țările, asigurările se plătesc în moneda națională. Atunci, de ce nouă, românilor, ni se cer dolari pentru Cartea verde a mașinii?”. Adevărat, nu ne amintim să se fi anunțat, cumva, că moneda noastră ar fi devenit aceeași cu cea a americanilor. De aici, se naște și întrebarea: de unde să luăm valuta? Iar răspunsul e numai unul: sintem îndrumați, cit se poate de oficial, spre bișniță.

Fară rațiune

Din Ghilad, județul Timiș, o nedumerire a familiei învățătorului Iosif Sfeta, în vîrstă de 81 de ani: „La funcționarea telefoanelor mai este o anomalie: noi, abonații din sat, plătim 100 de lei abonamentul lunar pentru 8 ore de funcționare a telefonului, iar abonații din comuna reședință a poștei, plătesc tot 100 de lei, dar pentru 24 de ore de funcționare a telefonului, deci permanent, zi și noapte. Care este rațiunea acestei diferențieri?”. Nu există nici o rațiune aici, cum nu există nici în faptul că telefonul bătrînului învățător ce ne-a scris e „mort” de mai bine de șase săptămâni, deși nota de plată vine cu regularitate, ca și promisiunile că telefonul va fi reparat. Din nefericire, în puterea noastră nu stă decît să semnalăm faptele fără rațiune și să încercăm să-l facem să „se rușineze” pe responsabilii lor. „Încercați să le atrageți atenția să ne ajute și pe noi, cei doi moșnegi. Poate au și dumnealor acasă un tată bătrîn și o mamă bătrînă, care așteaptă atenție și respect”.

Am făcut-o și pe asta. Să fie cu noroc!

Ioane, ioane, Poliția doarme!

Două semnale pe aceeași temă: nejudecarea unor infracțiuni petrecute cu mult timp în urmă, din cauza blocării dosarelor la diferite niveluri. Astfel, din comuna Moisei, jud. Maramureș, domnul Tomoiagă Gh. ne informează că în noaptea de 30 mai 1990 au pătruns cu forța în locuința lui numiți Traian Tomoiagă și Călina Tomoiagă, amenințînd cu toporul doi copii minori și pe bunica lor. Numai intervenția vecinilor i-a salvat de furia agresorilor. Au trecut de atunci 9 luni, timp în care a făcut nu mai puțin de 50 de sesizări organelor de poliție și procuratură, pe fondul unor permanente amenințări din partea celor doi. Dosarul a zăcut 7 luni la Poliția din comună și de două luni e blocat la Procuratura din Vișeu de Sus.

Domnul C-tin Amarîi din Valea Călugărească așteaptă de 8 luni (adevărată perioadă de gestație!) să fie judecați cei care l-au bătut și aruncat fiul pe fereastră de la etajul II. Fapta s-a petrecut în blocul de nefamiliști al întreprinderii de Transport și Utilaj Petrolier din Ploiești. Ion Miclea și Sergiu Olaru, beți fiind, au intrat cu chef de harță în camera lui Radu Gabriel Amarîi, l-au dat afară pe colegul acestuia, Florin Voinea, au înțucat ușa, s-au năpustit asupra victimei și în cele din urmă i-au făcut vînt pe geam. Arestați în aceeași zi, agresorii au fost eliberați după 24 de ore, fapt de care a profitat unul dintre ei pentru a se evapora. În ciuda gravelor consecințe ale „nevinovatei” răfuleli (se pare că pe nimeni nu impresionează că un tînăr de 23 de ani a rămas infirm pe viață!), locotenentul major Zaharia l-a sfătuit pe Gabriel să declare că s-a aruncat singur pe geam, pentru că nu are martori care să probeze contrariul (E și asta o logică: dacă victima ar fi fost precaută și și-ar fi convocat din timp niște martori în fața geamului!). Domnul C-tin Amarîi, făcînd cercetări pe cont propriu, a aflat că pe șeful Poliției județului Prahova îl cheamă Miclea și este din comuna Tâtaru, de lângă Drobeta, unde locuiește Ion Miclea, infracțiunea dispărut fără urmă. Simplă coincidență?

Apel la bun simț

Rugăm pe toți cei care urmăresc la TVR aparițiile publice ale d-lui senator FSN — Constanța, Gheorghe Dumitrescu, să înțeleagă că numitul senator nu prezintă în Parlament adevăratele opinii ale constănțenilor, ci se reprezintă doar pe sine. Călcînd cu seninătate în picioare memoria zecilor de mii de țărani, muncitori, militari, elevi, studenți, intelectuali și preoți, martirizați de regimul comunist, răstălmăcînd cu cinism evenimentele, domnia sa dovedește că rămîne doar un jalnic istoriograf oficial al PCR, nicidecum un profesor de istorie demn de acest statut. Totodată ne exprimăm convingerea că tăcerea în care organizația FSN Constanța îl ascultă, este determinată de jenă, nicidecum de respectul pe care domnul senator își închipuie că îl impune auditoriului.

Rugăm de aceea opinia publică să înțeleagă, că, așa cum orice pădure are uscături, și Constanța își are uscăturile ei, de care ne delimităm categoric.

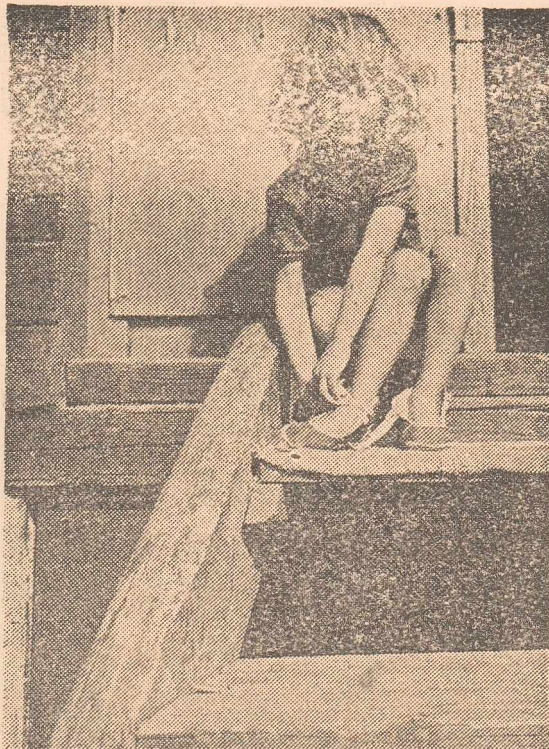
ALIANȚA CIVICĂ CONSTANȚA
Forumul Democratic Antitotalitar Constanța

Stanbulul la București

Zi de zi, în fața Gării de Nord din Capitală, sirul multicolor al autocarelor turcești, alinate atît, își așteaptă clienții doriți să voiajeze spre Istanbul. Ba în turcă, ba în

engleză, ba într-o românească stîlciată, agenții socialiști ai companiilor de turism (?), precum și înșiși soferii, invită în gura mare pe doritori să se-nghesule în fotoliile taxate cu 10 dolari per călător (adică vreo 2.000 lei). Cum însă războiul din Golf e în toi iar la vamă s-a stricat bișnița, otomanii

Lumea candorii

Oare cîți dolari o fi o pereche de botoșei noi? (Fotografie de Silviu Stan).

noștri stau mai mult pe liber și ne mai deprind și pe noi cu obiceiuri multe și oculte. Si-uite-așa, intrăm în Europa mai pe la spate: prin Asia. (C. Pavel).

De sezon

Nu de mult, domnul Mircea Duman din Călărași ne promitea adevărate „bombe reporteri-cești”. Din păcate, reportajul domniei-sale nu aduce nimic nou. Asta nu înseamnă că nu merită toată atenția: „Locatarii blocului F-2 de pe strada Cuza Vodă din Călărași sint, pe bună dreptate, nemulțumiți. De doi ani, blocul nu a avut căldură și nici apă caldă. Totuși, au plătit aceste servicii. În vara anului trecut, I.J.G.C.L. Călărași a trimis o echipă de meșteri pentru reparațiile necesare. Au muncit toată vara. „Au trîndăvit și au bătut” — ne asigură locatara Natalia Bică. Acum, în fața fiecăreia dintre cele patru intrări ale blocului se află cite o groapă. La scara 1, dintr-o vană prost etanșată, un suvoi din atît de prețios agent termic, curge continuu și cu spor pe apa simbetel. La scara 4 suvoitul nu se

vede, dar cu atît mai virtuos se aude în subso-lul inundat, unde mirosul pestilențial întregeste tabloul de groază. Nemaipomenite reparații, nu?”. Cînd vom scăpa, oare, de astfel de teme „de sezon”?

Aria calomniei

Domnule redactor șef,

Ne pare rău, că față de prestigioasa revistă „FLACĂRA” pe care o conduceți cu înaltă profesionalitate, trebuie să ne exprimăm regretul și mîhnirea în legătură cu articolul intitulat „Pentru revoluționari...” publicat în numărul 51, pagina 5, din data de 19 decembrie 1990.

Interviul, așa-zisul revoluționar, Antoci Mihai, care a bătătorit poteci pe la mai toate publicațiile locale și centrale în scopul de a denigra exact pe cine nu se cuvine, a dezinforma în totalitate pe semnatul articolului.

Dorim să ne oprim numai la pasajul în care afirmă că președintele Partidului național MIȘ-CAREA DEMOCRAȚIA MODERNĂ din Craiova str. Nicolae Titulescu nr. 7 (telefon 18116; 14049; 19674) domnul Popa St. Petru Paul, ar fi fost exclus din partid.

Trebuie să cunoașteți că profesorul Popa St. Petre Paul, este fondatorul acestui partid, a fost ales în mod democratic în funcția de președinte, pe care o deține și în prezent, căutînd cu consecvență să consolideze poziția M.D.M., nefiind contestat de către nici un membru.

Intr-adevăr, printr-o situație conjuncturală, Antoci Mihai a făcut parte din biroul executiv al acestei formațiuni politice, însă din luna martie 1990, moment în care am fost informați de către foștii colegi de muncă, de opinia publică și organele de stat, că acesta a suferit mai multe condamnări pentru săvîrșirea unor infracțiuni care au intrat sub incidența legii penale și prin faptul că este suferind psihic, s-a hotărît în majoritate, excluderea sa din partidul nostru.

Intrucît domnul profesor Popa St. Petre Paul, pe lângă faptul că este președintele partidului, deține și funcția de director al ziarului „UNIVERSUL”, în numele Biroului Executiv al M.D.M. și al conducerii ziarului, vă transmitem cordiale salutări.

POȘTA REDACȚIEI

JILAVA MARIA — Buhuși, jud. Bacău: Vă promitem că vom merge pe urmele celor două colete ce v-au fost expediate din străinătate încă din martie 1990 și pe care nu le-ați primit nici acum.

RĂDUCU CAMELIA — București, str. Aurel Florescu, nr. 6: Nu cunoaștem adresa care vă interesează, dar am dat sfără-n țară ca s-o aflăm.

W. G. — Arad, str. Hunedoara, nr. 58: Puteți să luați legătura cu doctorul Turbatu scriindu-i sau venind personal la Spitalul „Elias”. Este nu numai un medic de excepție, dar și un om de suflet.

ASOCIALIA LOCATARILOR BL. V 70 — București, str. Brîndușelor, nr. 6: De la Direcția de Telecomunicații a Municipiului București ni s-a transmis că deocamdată cererea dv. nu poate fi soluționată, intrucît blocul nu este racordat la rețeaua telefonică stradală. Deci, insistați să-l racordeze și țineți-ne la curent!

COJOCARU GIANINA — Giurgiu, str. Pușcor, nr. 1: Puteți urma în paralel cursurile școlii postliceale. Subiectele care vă interesează le puteți procura de la secretariatul oricărei facultăți de profil.

NEAGU MARIAN — Giurgiu, str. C. D. Loga, nr. 32:

Dacă ați urmărit la televizor emisiunea „Simpozion” de vineri 8.II.1991, ați luat probabil notă de precizările pe care le-a făcut dl. Nicolae Manolescu în legătură cu difuzarea revistei „România literară”.

Grupaj realizat de VALERIA DORNEANU
LIANA TATOS

Nu e dracu' așa de negru!

Fotografie de CRISTIAN CĂLUGĂRU

Ideile unui conducător auto

Ca să-ți mai treacă timpul cînd stai la coadă, n-ai decît vreo două soluții: fie să discuți de una, de alta cu vecinii, fie să rumești, de unul singur, tot felul de gin-duri. Ce credeți că-i trece

prin cap unui sofer amator (Aurel Popescu — București) la coada pentru tichetele de benzină? „Acum un an și jumătate stăteam pentru benzină la o singură coadă, azi stăm la două, pentru că s-a adăugat și cea de la tichete. Benzina era cu mult mai ieftină. Specula se făcea numai cu canistrele, acum se face și cu bonuri. Progresăm!”. Ce ț-e și cu cozile astea! Cite idei mai nase, zău așa!

De la coadă adunate

Noi sintem de vină!

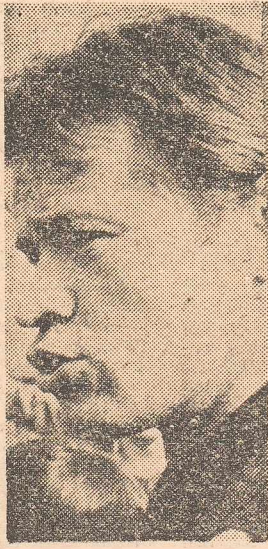
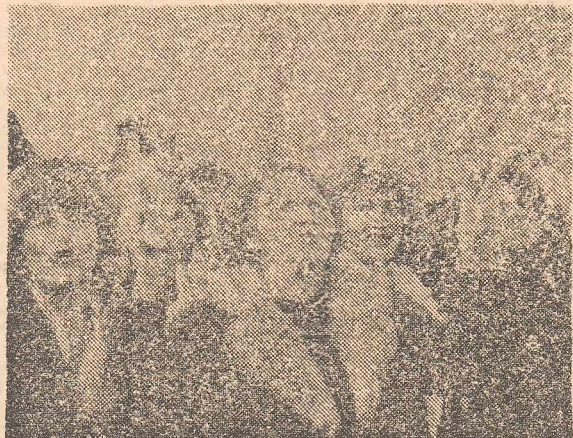
— Ce faci, dom'ne?
— Nu vezi? Stau la coadă.
— Ei, te-am întrebat așa, în general.
— Și în general, tot aia fac.
— Te vad cam cu capsa pusă.
— Și ce? N-am motive? Că nu mai e de trăit...
— A, pe dumneata te frământă lipsurile? Ori frigul?
— Toate!
— Lasă, dom'ne, că nu ești singurul! N-ai auzit ce zice domnu' Vătășescu, cind cu simbăta aia distractivă de la televizor? Și domniile miniștri dorm cu căciuliță, că motorina e scumpă și n-au de unde. Așa-i scenariu', nu ți-a explicat? Și nu-i cel mai grozav, după cum spunea tot domnu' Vătășescu.
— Ie-te ce-mi lipsea mie: scenariul... și încă de groază!
— A, dumneata vrei reforme?
— Nu așa ne-a fost vorba?
— Cine te pune să te iei după vorbe?
— Bine, dom'ne, nu zic că am crezut tot ce s-a înșirat cind cu promisiunile, da' nici s-o ții una și bună că nu iese nimica fiindcă noi sintem de vină!
— Și nu sintem?
— Adică, de ce?
— Cum, de ce? Nu zicea domnu' Dijmărescu că ei n-au timp să se gindească la reforme de greve? De ce le trebuia, mă rog, ceferiștilor ăia să facă grevă? Ca să le dea valută? Da' ce sint ei? Parlamentari?
— Dacă nu s-ajung oamenii cu banii!

— Păi, de ce nu s-ajung? Că așa performanță ca la noi — cum zicea domnu' Vătășescu — să crească veniturile cind a scăzut și importul și toate, nu s-a mai văzut.
— Care va să zică, dacă iei mai multe hirtii, dumneata zici că ți-a crescut venitul? Da' de prețuri ai uitat?
— Păi și pentru prețuri, tot noi sintem de vină.
— Hai, că-mi placi!
— Da, da! N-a zis domnu' Dijmărescu că dacă i-am lăsa să se gindească la înnoiri ar face și niște mese rotunde cu directorii, să pună niște prețuri cumsecade? Așa, dacă-s de capu' lor, pune fiecare ce preț îi place. Ia să fim noi cuminți și ascultători, că altfel ar merge treaba.
— Nu cred.
— De ce?
— Fiindcă tot domnu' Dijmărescu a zis că n-au oameni să conducă întreprinderile. Le trebuie 9000 de oameni capabili și se vede treaba că F.S.N.-ul n-are atîta.
— Și de ce trebuie să fie neapărat de la F.S.N.?
— Păi, n-au zis cind a fost ședința aia de s-a constituit F.S.N.-ul pe București și domnu' Dijmărescu a fost ales șef, că F.S.N.-ul e jupinu' ce să facă acu' să apeleze la liberali, ori la țărăniști? Nu se face! Ce mai, e încurcătă rău!
— Și cine e de vină? Nu tot noi?
— Pentru ce mă rog?
— Că nu-i punem p'ăi capabili să se-nscrie în F.S.N.

LIANA TATOS

„Noi sintem cu frontu'!”

La 29 ianuarie 1990, ei erau cu Frontu'! (fotografie de arhivă — E.G.)

Au ars de frig

Nu trebuie să ne mai spună nimănui că frigul ne ridică lama cuțitului la os! În acest context, o știre de sezon: la C.A.P.-urile Slivna și Gănești (din județul Galați), s-au

tăiat aproape 15 000 de copaci, valorind în total peste jumătate de milion. Tăieri de care, după cite am înțeles, nu au avut cunoștință și nu au dat încuviințare cei răspunzători de aceasta de la ocoșul silvic respectiv. Însă gestul ar putea avea mai

multe implicații. Să nu fie decît reflexul unui instinct de conservare împins pînă la cel mai rudimentar primitivism în ultimul deceniu al dictaturii comuniste? Oricum, s-ar putea spune că, frigul nu mai așteaptă! (M.G.)

Indicatoare pentru inocenți

Pe linile de tramvai, îndeosebi pe cea a tramvaiului 5 (care circula pe traseul Piața Unirii — Piața Galați — Tunari — stadionul Ștefan cel Mare — cart. Aurel Vlaicu), cineva a presărat, la o înălțime de 2-3 metri pe stâlpii de beton din marginea trotuarului, niște indicatoare scrise cu vopsea roșie, cu litere de-o șchioapă, să le observe tot prostu'. Ceea ce scrie pe ele puteți vedea și dumneavoastră în fotografia edificatoare de alături. Ne încercăm o singură întrebare: să se fi adresat oare incertișia, în primul rînd, Guvernului? (M.G.; fotografie de Silviu Stan.)

Cu mina cu care scria

Pe Augustin Corneliu-Giagim, timișorean de o-birșie, coleg de breaslă la revista BARICADA, l-am cunoscut la... Poliție. Am mizat din start pe inteligența sa nativă, pe o anume prezență de spirit și o frenezie interioară care ne-au făcut să ne apropiem mai mult. Nu mică mi-a fost mirarea cind, nevăzindu-l de o bună bucată de vreme, am auzit că mina lui nu mai scrie și că el, regretatul meu prieten, odihnește la... Străulești II. Făcea parte dintre cei despre care se poate spune, urmărindu-i în scrisul lor, că au „vină de gazetă” și în afară de pasiunile gazetărești se îndelneticea și cu exercițiul truditor al prozei — în special proză S.F. Îmi vine greu să-mi imaginez cum, cu mina cu care scria, a reușit să-si înnoade, ca pe o cravată de pionier, la gît, frînghia fatală. (M. Gălățanu).

A mai dispărut o publicație!

Juventus, revistă de atitudine și aversament din Pitești, nu a dat faliment. Faptul că periodicul s-a oprit la nr. 17, decembrie 1990, se datorează d-lui Siman Constantin, șeful tipografiei Pitești, care pur și simplu nu mai vrea s-o tipărească. Domnia sa nu a invocat redactorilor un motiv serios, lăsându-i pe aceștia să descopere singuri cauza interdicției. Se pare că suplimentul publicității intitulat „Secera și Ciocanul” (o farsă gen „Scinteia” — Cațavancu) a supărat multe persoane din conducerea județului și pe ziaristii de la „Argeșul liber” (fostul „Secera și Ciocanul”). Imediat după apariția suplimentului, paginatorul ziarului a fost amenințat și forțat de dl. Siman C-tin să dea o declarație despre modul cum a colaborat la tipărirea „foii”. Timp de două zile redactorul-șef și secretarul de redacție au fost împiedcați să intre în tipografie, mai mult, secretarul de redacție, Gabriel Grigore a fost agresat de portarul instituției din ordinul d-lui director. Pe un perete al tipografiei a fost afișat un protest prin care tinerii ziaristi de la

Nostalgia comerțului de stat

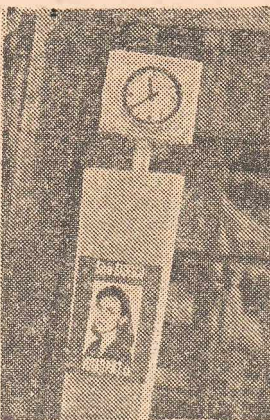
Au apărut firme noi, reclame luminoase, vedem — în sfîrșit! — Kent și blugi în vitrine, putem cumpăra chiar și pe lei. În general, ce scrie pe firmă se găsește și-n galantare, nu ca pe vremea campaniei electorale (fotografii de arhivă: Paul Agarici și Gabriel Bugnar).

Juventus sînt acuzați că au nostalgia comuniste și amenințați că în caz de recidivă vor fi deferiți justiției. Considerăm că abuzul de funcție pe care-l săvîrșește dl. Siman C-tin (cu patru clase primare, în vîrstă de 63 ani — pensionarea?) îi îndreptățește pe ziaristii de la Juventus să procedeze conform legii. (Petre Barbu).

în josul listei. Poate data viitoare... (fotografie de arhivă: Mihai Antonescu).

Birlădeanu contra Ion Barbu

Am aflat, totuși, cu bucurie putem spune, că nu demult, la începutul lunii curente, au fost admisi — și nu oricum, ci abia ca membri post-mortem ai Academiei Române, următoarele personalități: Petre Andrei (sociolog), Dan Barbilian — Ion Barbu (matematician, poet), Bela Bartok (muzician), Ștefan Berceanu (medic), Petru Caraman (folclorist), Traian Lalescu (matematician), Ștefan Lupășcu (filozof), Herman Oberth (fizician) și Constantin Pirvulescu (astronom). În privința poetului de geniu Ion Barbu, putem spune că el a așteptat, chiar și după moarte, trei decenii, în „anticamera Academiei”, pentru a fi primit în „audiență”, în fața unui inamit ilustru, care a intrat, grăbit, încă din viață, printre „nemuritorii” Academiei. Să fi fost domnul Birlădeanu mai important pentru spiritualitatea românească decît poetul, cugetătorul și matematicianul „spațiilor pure”? (M.G.).

Va veni și ceasul bun?

Vă mai amintiți portretul electoral al doamnei Silvia Bădescu? Acest portret i-a făcut pe unii să voteze lista P.N.T.-c.d., numai că poziția candidaței, s-a aflat, a fost prea

Japca

În strada Siretului din Sibiu, există un apartament de două camere, locuit de mamă, fiică și nepot. Cît pot fi de mari două camere dintr-un bloc al zilelor noastre — cărora le cunoaștem cu toții dimensiunile — pentru ca Doina Tepeș să plătească spațiul excedentar? Totuși, aberația se întîmplă, pentru că nepotul — în vîrstă de 14 ani — nu este trecut în spațiu și I.L.L. refuză cu îndărătnicie s-o facă. Refugiindu-se în hățișul vechilor legi, interpretabile după plac, susnumita instituție pretinde că băiatul nu poale fi trecut în spațiu „pentru că e rudă de gradul II cu bunica, titulara contractului”. Despre faptul că mama locuiește la aceeași adresă și e normal ca un copil să trăiască alături de părinți, nu se mai suflă o vorbă. Motivul real al respectivei îndărătnicii, e simplu de descifrat: „Calculul chiriei se face după pensia mamei și salariul meu. Copilul nu este trecut nici pe contract, nici la calculul chiriei. Din această cauză sintem nevoiți să plătim spațiu excedentar și chirie majorată sută la sută, cind stăm, de fapt, trei persoane în două camere și ni se rețin 238 lei în loc de 150 lei”. E ridicol de precizat ce legătură este între bunici și nepoți, ori între părinți și copii. Propunem, domnilor de la I.L.L. să căutați alte motive, sau — cel mai bine — să renunțați la ele, pentru că ceea ce faceți dumneavoastră are un singur nume: japcă.

FOREIGN TRADE & SERVICE COMPANY

București,
Str. Luca
Stroici Nr. 34
Tel. 19.24.01;
Fax 10.45.44
OFERĂ:

- ☐ copiatoare INFOTEC, RICOH, UTAX
- ☐ faxuri gama PITNEY BOWES
- ☐ heliografe AARQUE
- ☐ computere
- ☐ aparatură medicală
- ☐ multiplicare-editură-tipografie

— consumabile și piese de schimb
— service profesional calificat
Oferta companiei noastre se bucură de colaburarea cunoscutei firme britanice FARRIS & Partners Limited și a fel de prestigioasei firme olandeze AARQUE.

Mai sint de citit mii de cărți

Duioșia unui bărbat aspru

Paul Goma. Din caldor. O copilărie basarabeană. (Roman autobiografic) București, Editura Albatros, 1990. Coperta de Done Stan. Redactor: Lucian Hanu. 240 pagini, 35 lei. (Pe ultima copertă figurează fotografia autorului, câteva date biobibliografice și o apreciere asupra cărții aparținând lui Georges Du-poy).

Anii petrecuți de Paul Goma în închisorile comuniste au reprezentat o experiență tragică, pe care el a evocat-o în romane

devenite celebre. **Din caldor** este un roman de cu totul altă factură, aparent incompatibilă cu spiritul justițiar al autorului. În tradiția lui Ion Creangă și Ionel Teodoreanu, Paul Goma încearcă să reconstituie lumea copilăriei sale. Acest gen de evocare presupune o anumită duioșie despre care îți vine să crezi că a secăt de multă vreme în sufletul unui om supus la persecuții cumplite de-a lungul întregii sale tinereți. Și totuși, Paul Goma încă are un tremur în glas atunci când smulge din „negura de vreme” imaginile oamenilor și locurilor dragi din anii copilăriei. Medeleni-ul său este un sat din Basarabia — Mana, din județul Orhei — în care s-a născut la 2 octombrie 1935. Scriitorul se dovedește stângaci în manifestarea sentimentalismului, însă tocmai această stângăcie conferă emoției sale autenticitate.

Pagini de un mare dramatism sînt consacrate momentului în care Basarabia intră în mod abuziv în posesia Uniunii Sovietice. Paul Goma nu pierde ocazia să facă un portret în apă tare al ocupantului: „Rusul e un tilhar care ține morțiș să fie luat de binefăcător; un ocupant care te roagă, te obligă să-i spui: liberator; un diavol care nu se lasă, pînă nu-i zici: ingeraș”. Recunoaștem, aici, asprimea cu care Paul Goma judecă întotdeauna actele de nedreptate, felul drastic în care refuză el, în aprecieri, orice compromis.

Publicistică în stil american

Bomba drogurilor. Seclecția textelor, traducere, comentarii și note: Stelian Țurlea. București, Editura Humanitas, 1991. Coperta: Gh. Baltos. Redactor: Al. Ciolan. 304 pagini, 82 lei.

Sînt cărți pe care criticii literari nu le discută niciodată, deși publicul larg le citește cu interes. Din această împrejurare are de pierdut... critica literară, întrucît se îndepărtează de o zonă activă a culturii. Pentru că nu este vorba de o maculatură care merită în mod real să fie disprețuită, ci de genuri condamnate la ignorare numai din cauză că prin tradiție nu intră în raza de interes a profesioniștilor lecturii: SF, romane polițiste, publicistică etc.

O carte de publicistică remarcabilă — remarcabilă, dar trecută sub tăcere de comentatori — este **Bomba drogurilor**. Prezentată — cu modestie — ca o antologie de texte din presa străină, cartea este de fapt mai mult decît atît. Stelian Țurlea nu s-a limitat să selecteze, să traducă și să comenteze textele, ci le-a și organizat într-o manieră captivantă, dovedindu-se un bun cunoscător al tehnicii colajului. Informațiile enciclopedice și semnificațiile morale ale cărții — elemente constitutive susceptibile să o facă plicticoasă — se convertesc astfel într-o relatare polimorfă și alertă, cu caracter senzațional. În Statele Unite o asemenea carte ar deveni imediat un best-seller și ar fi analizată cu atenție de specialiști. La noi va deveni, poate, un best-seller (deși prețul îi va inhiba pe mulți cumpărători), dar de specialiști nu va fi analizată. Pariez.

Lucrare cu caracter documentar, **Bomba drogurilor** este în același timp și o paradă de posibile romane polițiste. Citind-o vom constata că lupta dintre poliție și traficanții de droguri generează situații mai insolite și mai palpante decît cele imaginare de mulți autori de proză detectivistică. Ceea ce nu înseamnă că poliștii și traficanții ar fi la fel de merituoși...

ALEX. ȘTEFĂNESCU

RECONST

„Conjunctura — oricum ai lua-o

Printre paginile dragi pe care nu le-am putut publica înainte de 22 Decembrie 1989 se numără și cele care alcătuiesc un dialog cu prozatorul, scenaristul și prietenul Horia Pătrașcu. Mi-am adus aminte de el în aceste zile cînd, pe ecrane „Reconstituirea” își sărbătorește primii 20 de ani de existență.

— Horia Pătrașcu, după atîția ani de cînd ne cunoaștem, a venit momentul să ne adresăm unul altuia cu „dumneavoastră”, uitînd familiarismele din redacția unde lucrăm de atîția ani. Cu un termen care vă este apropiat, vă propun să „reconstituim” o parte din drumul pe care l-ați parcurs pînă la 50 de ani.

— „Momentul” nu-mi este nici vesel, nici trist. A mă adresa cu „dumneavoastră” unui prieten, unui coleg de carte și redacție îmi repugnă, de ce să nu mărturisesc, dar dacă așa se cere...

— Așa se cere.

— Atunci iată: m-am născut în Banat (Caransebeș); mi-am consumat copilăria și adolescența în Oltenia (Craiova); armata am făcut-o în Capitală (unde am cunoscut și prima dragoste — și nu mă refer la dragostea de armă, deși am devenit specialist de clasă în transmisiuni, sper că voi fi scutit să-mi folosesc specialitatea asta! — ci la degetele mele care, înfrîngurate într-o permisie, mîngiau o fată!); apoi din nou Banatul: director al unui cămin cultural ce nu avea sediu (comuna Zervești, nimic n-o poate scoate din amintirile mele!); și iarăși București unde am sîrșit cursurile I.A.T.C. „I. L. Caragiale”, secția filmologie-teatologie și nu REGIE DE FILM așa cum îmi dorisem fierbinte, de pe la vreo 15 ani...! O parte din drumul la care ne referim acum se așază deci între niște olteni, bănașeni, bucureșteni ș.a.m.d., mi-e greu să mă fixeș; sînt cum s-ar spune, „o conștiință universală”!

— Și cum e amintiri păstrează această „conștiință universală”?

— Iată, la întîmplare: o primă amintire (eram, pesemne, purtat încă în brațe?) de sus, de pe un pod, privind acoperișurile unor vagoane cu însemnul Crucii Roșii, de sub care se auzau gemete și ieșeau membre umane sîngerinde (să fi fost vechiul Pod Grant?); o a doua: comuna Coșoveni, Dolj, am 6 ani — fac cu mina în care string un avionăș făcut din cocean, către un alt avion, autentic, ce rade cu roțile virful bradului din curte, aviatorul — ochi de ciclop, ochelarii! — se apleacă din carlingă și-mi face la rîndul său semn cu mina înmănușată, dar citeva clipe mai tîrziu mitraliază o bunică și o nepoată ce traversau cîmpul către uzinele, pe atunci, „Malaxa” din marginea Craiovei...! Cumplit! O a treia: cade, tot în Coșoveni și cu aripa frîntă, un avion de recunoaștere american — un avion galben, n-am să-l uit! — noi, țineli satului dăm buzna primii în pădurea în care se prăbușise aparatul, aviatorul ne dă ciocolată, este rănit grav la picior, sîntem imediat împrăștiți de jandarmi și soldați germani; peste citeva ore aud împușcături în spatele satului, apoi sînt siliți să privesc din cerdac — împreună cu toată populația satului — o targă pe care se află bucăți din trupul aviatorului: pentru ce îl mai căsăpiseră, nu le ajuungea nemților execuția?... Am văzut apoi prizonieri nemți în Craiova, pliveau o grădină într-un țarc împrejmuit cu sîrmă ghimpată aflat undeva, către parcul Bibescu... erau citeva zeci; în schimb, citeva sute, mii de arme erau așezate rastel pe teighelele atunci

pustii din fosta piață de zarzavat a orașului (pe acel loc se află actualmente superba construcție a Teatrului Național craiovean) — puști, mitraliere, așezate cu țevile în sus, tăcute acum, o imagine pe care retina mea de copil o trece în zona apocalipsului... Trăiam — poate — printre primii, ziua de 23 August!... Peste nu multe zile, trimis de taică-miu la băcănă din colț, a unuia Niculae, să cumpăr sare și săpun de rufe, m-am pomenit cu un ofițer rus care m-a mîngiat pe cap. Avea un porthart grozav; am făcut pe mine de frică (în acele zile nimeni nu știa ce-i cu săpunul „ăla”, făcut din oameni topiți în lagăre, aproape că era interzis să ceri săpun undeva!) rusul a scos din porthart un pumn de creioane străine și m-a obligat să le iau, rîzînd — am ajuns acasă plîngînd, dar cu creioanele strînse în pumn, erau citeva americane, cu virful minei în mai multe culori, le-am păstrat — ciozvirte, pînă prin clasa a 7-a elementară, aveau o mină formidabilă!... Să fi uitat oare, cum în timpul alarmelor aeriene, americanii bombardaseră gara Craiovei, cum tata mă scula din somn (cel mai mare chin pe care l-am avut în viață, asta: sculatul din somn!), mă lua sub un braț, sub celălalt apuca minusculul aparat de radio din ebonită Filleta și uite-așa, împreună cu mama ne căra la adăpostul din fundul curții...?! Dar m-am lungit — nu știu de ce, dar cu dumneavoastră mă simt obligat să fiu cit mai sincer! — în rest: mutări de culoare, o viață; vagoane de cale ferată, mașini, căruțe închiriate... mobilă, lucruri sparte, cărți risipite, pierdute definitiv; ce-ar fi să mă-ntrerupeți?!

— Chiar, ce-ar fi? Mai ales c-aș vrea să vă aduc eu însumi aminte de ceva: în urmă cu vreo douăzeci de ani, într-una din simbele, „Luceafărul” publica prima parte a unei nuvele ce avea să stîrnească multe comentarii entuziaste, în special din partea tinerilor. În săptămîna următoare aceștia au făcut coadă la chioșcurile de ziare pentru a putea „pune mina” pe publicația unde era tipărită continuarea acelei nuvele. E vorba — mai trebuie să v-o spun? — despre RECONSTITUIREA al cărei autor sînteți. Cu mulți ani mai tîrziu ea va figura în fruntea unei antologii de proză scurtă întocmită de criticul Mircea Iorgulescu. Cărui fapt i s-a datorat acest succes eclatant? De ce se menține și azi interesul față de această nuvelă?

— Pentru că este o foarte bună nuvelă, sînt detașat de ea, am scris-o cu mulți ani în urmă, așadar nu mi-e teamă să spun acest lucru. Le datorez unor cîțiva copii din Caransebeș faptul că am scris-o: este vorba de cîțiva tineri muncitori de la Balta Sărată care au trecut, „în nuce”, prin drama ce s-a consumat acolo, pe viu. Cîțiva dintre ei mi-au mulțumit, atunci... a fost una dintre cele mai extraordinare mulțumiri pe care mi le-a adus scrisul!

— Ce-a urmat după publicarea acestei nuvele și după realizarea, pe baza ei, a unui film cu mare succes de public?

— A urmat o pauză, așa precum a precizat Mircea Iorgulescu undeva și-l mulțumesc, deși nu cu in-

Horia Pătrașcu: „Violență, insingurare și prostie — lumea în care trăim”

cintare. Dinsul a încercat chiar să explice această pauză — eu nu am cum. Pur și simplu n-am realizat că trecuseră 15 (cincisprezece!) ani de cînd nu mai publicasem nimic.

— Ați publicat după!

— Nu de valoarea Reconstituirii, știu exact lucrul ăsta, dar ce vă pot spune?, că am fost un leneș, că m-am preocupat de altele inerente vieții, că nu am mai putut să scriu? Luați-o cum vreți... Filmul în cauză, la care vă referiți — regizat de Lucian Pintilie (se oferiseră, inițial, Liviu Ciulei și Dinu Cernescu) — îmi este la fel de drag ca și nuvela, deși el, filmul, este cu totul altceva; a remarcat acest lucru în primul rînd Mihai Ungheanu. Dacă filmul lui Pintilie a fost tratat așa cum a fost tratat (adică cu o „respectuoasă blîndețe”, astăzi fiind practic necunoscut noii generații de tineri și nu numai de ei!), nuvela mea și-a urmat și, practic, consumat destinul, prin posibilitățile firești ale tiparului de a fi receptată. Efectul nuvelei asupra filmului — și invers — a dus la un soi de tăcere de amîndouă părțile, ceea ce, fie-mi cu iertare, nu mi se pare normal.

— Nu v-a amețit nici un moment succesul obținut într-o manieră atît de explozivă?

— În nici un caz, nu! și iată de ce: am cunoscut, la viața mea (îmi permit, nu-i așa, la cei 50 de ani?), oameni superbi doborîți de împrejurări incerte: mincinoși notorii urcînd spectaculos pe treptele unor ierarhii sociale; am cunoscut tineri nevinovați, huliți, politici, de către maturi ce-și făcuseră stagiul în grupări legionare; am simțit false coroane așezate pe creștetu-mi neputincios în a primi vreo prețuire anume, de către indivizi ce-mi doreau, în fond, prăbușirea și asta dintr-un soi de invidie ascunsă, ce îmi scapă și care nici măcar nu voi încerca vreodată să o cuprînd; am văzut oameni capabili, i-am cunoscut — care au făcut infarct în urma apariției unor articole ale mele în care, beneficiînd de legile, în vigoare, in-

E o secvență de film, chiar dacă pare o imagine actuală din stradă

INTUIREA

— trece: subiecții rămân! —

cercasem a-i ajuta; în sfârșit: am cunoscut niște oameni care mi-au devenit prieteni, fără a le da nimic și față de care nu mă voi putea recompensa niciodată. Eu despre acești oameni am scris — cum ar putea, scrisul ăsta, să mă amețească ?

— De ce în cărțile dumneavoastră, în filmele al căror scenariist ați fost se întâlnește atât de mulți tineri ?

— Bag sama că, atîta cît sintem tineri, despre tineri scriem — adică despre ceea ce cunoaștem cel mai bine !... Lăsînd gluma la o parte: tinerii, întotdeauna, sînt primii care caută și primii izbiți de meandrele istoriei. Vorbînd de tineri — ca subiect de scriitură — mă refer firește la tinerii aceia pe care i-am cunoscut într-o perioadă în care eram mai mici ca ei.

— Cărțile dumneavoastră cuceresc, printre altele, deoarece dau cititorului senzația că parcurge pagini „cinstite”, „sincere”, izvorite dintr-un prea plin sufletesc care altfel nu s-ar putea elibera decît prin scris. De fapt ce înseamnă a fi cinstit, a fi sincer în literatură ?

— Mă flatați, cărțile mele sînt puține. Și mai ales subțiri, adică au pagini puține — vă recunoașteți replica asta într-un astfel de sens ?... Să revenim însă: mi-ați pus o întrebare grea, să încerc, totuși, să răspund. Sint, mărturisesc, cinstit și sincer în ceea ce scriu — greu vandabilă o astfel de mărturisire ! (sînt un om, precum dumneavoastră, ușor abordabil) mărturisesc cu mîna pe inimă că am cunoscut mai ales războiul, de copil fiind, el, acesta, marcîndu-mă al naibii; primele cărți — Erich Maria Remarque sau filme — Chaplin, „imbobocindu-mă” spre lumina unei lumi defel milostive... ! Nu cred într-o altă „devenire” ci doar în devenirea noastră pe acest pămînt atîta vreme cît trăim, sînt un ateu în cel mai deplin înțeles al cuvîntului ! ? A fi sincer în literatură, poftim: a avea grijă de cei care te citesc, a le spune altceva decît știu ei înșiși, dar cu cuvintele lor, a-i înnebuni de poftă de a înțelege ce anume le-a scăpat — lor — înainte de a te citi pe tine. Dar ăsta e un lucru cîmplit !

— În cărțile dumneavoastră în articolele dumneavoastră, în filmele pe care le-ați realizat ca scenariist transpare o pledoarie vibrantă pentru dreptate, cinste, puritate, responsabilitate. Mai ales responsabilitate. În fond, din cite înțeleg, în concepția dumneavoastră scriitorul trebuie să fie într-o permanentă stare de veghe, să fie o conștiință.

— Cărțile mi le-am scris singur — filmele nu ! Multe, dintre filmele pe care aș fi vrut să le fac, nefăcîndu-le, s-au topit în proza unor schițe sau microromane. Dintre acestea din urmă multe au ieșit pe ecrane într-un fel ce nu-mi este propriu: adică au fost stoarse de viață, de autentic, cel puțin așa cred. Am făcut marea greșeală să scriu niște scenarii așa, ca și cum eu aș fi regizorul filmului — or, regizorul din mine a pierit mai demult, din pricina lășității... Regizorii care au realizat totuși filmele în cauză (oameni dragi, pe care-i iubesc, vă rog să remarcați acest lucru) au căzut în marea greșeală de a încerca să ungă un strat de unt pe o felie de piine pe care untul ăsta fusese așternut de mult, ...dumnealor, cred, ar fi trebuit să se ocupe de piine ! Responsabilitatea paginilor pe care le-am scris nu înseamnă nimic altceva decît responsabilitatea trompetistului care sună stîngerea în armată. Este o chestie clară: s-a sunat stîngerea — ești obligat să te culci, la noapte s-ar putea să fie alarmă... ! Responsabilitatea mea este exact o melodie sunată la trompetă, dar ce nu spune nimic decît asta: sună ! Atenție — ce sună ea ?

— Pornind de la ce ați scris s-ar putea face un inventar al tarelor umane pe care le uciți. Cam care ar fi ele ?

— ...Violența ! Violența și insinurarea. Și prostia — lată trei dintre tarele lumii în care trăim ! (mi-am permis a mă cita din Reconstituirea, lucru rușinos, firește) ; și încă: indiferența, infatuarea, mila nemernicului, splendida fațadă a ticălosului și propria-i slăbiciune de a ierta uncori.

— Sînteți interesat cu adevărat de ceea ce se petrece pe această planetă și nu la modul conjunctural, demagogic, de paradă. Dar cum se perentează asupra omului Horia Pătrașcu tot ceea ce scrie el ?

— Vă voi răspunde iar cu un citat, prelucrat, firește din mine,

pentru că astfel îmi sună mai frumos, mai plastic: „Cehov n-a fost un om, n-a fost, mai ales, scriitor: a fost pur și simplu un individ care plimbîndu-se prin lume cu bastonul la spate, s-a oprit uneori pentru a spune cuiva: domnilor, urît trăiți !” Nu e frumos ? Ce poate face așadar un scriitor decît să se plimbe prin lumea asta a noastră, atrăgînd atenția la cele ce ar putea fi altfel — în folosul omului ! — pentru a-l elibera de spaime, complexe, griji ce îi sînt date din momentul nașterii, ea fiind consumată în durere și singe ? !

— În cărțile dumneavoastră ne invitați într-un univers familiar nouă, cît se poate de obișnuit. Vă adresați nouă într-un limbaj nesofisticat, la îndemîna oricui. De unde o asemenea încredere în ceea ce este chiar sub ochii noștri, în

biectii rămin. Este nevoie întotdeauna de speranță, nicidecum biblică.

— Ceva cîmplit din viața dv ?

— Am asistat la incinerarea mamei mele la crematoriul (vai, ce frumoasă clădire !) „CENUȘA”, din Capitală: i-am văzut trupul luîndu-i foc începînd de la cap, apoi membrele carbonizate și de un roșu arzînd răsucindu-se în fel și chip, de parcă ar fi fost vii ; a urmat, peste circa două ore, predarea „urinei” către subsemnatul: un bidon din tablă, neagră, pe care era lipită o etichetă. Am dus bidonul acasă, peste două zile (cenușa nu pute !), am transportat-o cu trenul la Caransebeș, unde urma să se odihnească în pămînt. Am scris o schiță, a apărut în volum: un tinăr, care poartă „un bidon” în compar-

La început a fost Miliția. Apoi a venit Poliția.

oamenii care nu ies din comun prin extravaganță comportamentală ?

— Vă mărturisesc ceva, un secret al meu: din momentul în care m-am hotărît să scriu (era prin 1957...), am convenit, uite-așa, de unul singur: să nu-mi chinui cititorii. Să nu-i înnebunesc cu fraze alambicate, cu construcții stilistice sofisticate, să nu le spun de pildă că „în mărul acela, zemos și cu izirări compacte, mușcînd — în colțurile buzelor se ivise o spumă pe care abia o simțea, dulce” ci, pur și simplu: „omul mușcă, din măr”. Sînt convins că scriind simplu — de fapt, cel cărui mă adresez — preia chinul meu din fața hîrtiei albe; martiriul meu din fața unei posibile transmițeri către el, de care eu unul sînt înfricoșat, îngrozit numai la gîndul că el, acest om, nu mă poate înțelege: mai ales cînd sînt nevoit să scriu proză de stărl, deci nu de acțiune... să mă opresc ?

— Încă nu.

— ...bun, așadar: oricum, și orice aș scrie — veți ride ! — primul meu gînd e acela de a mă face înțeles și nu speculat; de a mă bucura de faptul că el, cititorul, mă coboară la nivelul său — și nu de a-l lăsa cu gura căscată în sens de vezi, „dăștept e ăsta” (dar neînțelegînd nimic în suflet !) Iarăși: să mă opresc ?

— De ce ?

— Am scris și voi mai încerca să scriu despre oamenii ăștia de lîngă mine pe care-i cunosc — și care nu vor fi niciodată subiecții unor romane de senzație sau conjunctură — pentru că ea, conjunctura, oricum ai lua-o, trece, iar su-

timent, se îndrăgostește de o fată aflată acolo și care-l întreabă: „ce-al acolo, vin ? !” — iar el îi răspunde, senin: „Nu, e mai că-mea !”... Cineva, un critic, în urma apariției volumului și referindu-se la povestirea în cauză, lăudînd dialogul unor intruși aflați în compar-timentul cela, subliniază că schița are „un final ambiguu”... ! ?

— Vă e frică de moarte ?

— M-a pîndit moartea de două ori: era să fiu electrocutat, la Caransebeș, efectuînd o acțiune culturală de masă — primo !

Secundo: beat fiind, și căzînd între două șine de cale ferată, am zărit, ca prin ceață, farurile unei locomotive apropiindu-se: „Așa, și ? ! Să mă dau eu la o parte ? Dă-te tu !” — i-am urlat, înainte de a mă rostogoli cine știe cum — poate din suflul namilei metalice — într-o parte, căzînd pe un terasament.

Ba, mint: m-a mai pîndit această prietenă a mea, în cele citeva cutremure din București... Eu cred că am murit odată cu Vuică... Ripu este cel care vă vorbește !

— Sînteți mulțumit de cit ați realizat pînă acum, Horia Pătrașcu ?

— Categoric — nu ! Dacă mă gîndesc bine, adevăratul moment al meu e atît de departe de a veni, încît mi se pare chiar a fi imposibil !... Am fost sincer, George Arion ? Mai aveți vreo întrebare să-mi puneți ?

— Nu.

— Dacă nu, îi mulțumesc, George.

GEORGE ARION

RECONSTITUIREA, nuvela lui Horia Pătrașcu luată drept temelie a scenariului, respectă o lege a dramaturgiei clasice de ecran: subiectul ei, rezumat, închis într-o schemă care încapă pe spațiul unei cărți poștale vorbește viu, condensează încordările și emoția viitorului film. Deocamdată, Pintilie nu vrea să spună nimic. Dar istoria de pînă acum a realizării înregistrează o înlăntuire de metamorfoze în intenția regizorală. Povestea lui Pătrașcu bine scrisă, de o vizualitate simplă, directă, căpătase în primul decupaj o bogăție aproape exuberantă de amănunte și nuanțe. În aceste planuri, inițiale, filmul urma o complicată dramaturgie a culorii: vibrația aerului, scîlpirile valurilor, mirajele de necrezut ale muntelui încins de amiaza fierbîntă trebuia să „joace” pe peliculă, pînă cînd, spre sfîrșit, umbrele furtunii aveau să îmbrace chipurile și trupurile în palori de coșmar.

(ANA MARIA NARTI, „Contemporanul”, nr. 37/144, 13 sep. 1968)

„O zguduitoare farsă tragică este RECONSTITUIREA, și a defini astfel filmul lui Pintilie nu înseamnă decît pur și simplu a-l numi (...) Violența lui Pintilie este aici justificată nu numai artistic, dar mai ales omenește. RECONSTITUIREA este astfel filmul unei conștiințe și unei atitudini (...) „A fi — spune Sartre — înseamnă a fi implicat. Pintilie este aici, și prin el, noi toți”.

PETRE RADO („România literară” nr. 2/66, 8 ian. 1970)

„RECONSTITUIREA este o peliculă care nu-și găsește semnificațiile într-un conflict real. Alegîndu-și o lucrare în proză a lui Horia Pătrașcu, Lucian Pintilie a găsit în ea pretextul căutat (...). De aceea este cel puțin surprinzătoare aprecierea revistei „ROMANIA LITERARĂ”, care, în cronică filmului, trece RECONSTITUIREA nici mai puțin decît în rîndul capodoperelor, fără o cit mai sumară analiză și fără a lăsa ca pelicula să treacă, înainte de toate, examenul înțelînirii cu publicul spectator (...) A redimensiona spectacolul unei bătăi în stare de ebrietate și a pretinde că s-au extras din ea ecouri shakespeare-iene, despre lume și societate, înseamnă a te îndemna la o întrecere cu fantoma geniului”. (EUGEN ATANASIU „România liberă”, nr. 7344/9 ian. 1970).

Revista „LUCEAFĂRUL” (nr. 4/24 ianuarie 1970) publică:

Ștefan Bănuțescu: „Un film care consacră un regizor de mare vocație: LUCIAN PINTILIE. Risipă nervoasă de talent și pricepere, ambiție de a spune totul în cadrele limitate ale subiectului dat”.

Fănuș Neagu: „RECONSTITUIREA este filmul care a clătînat din temelii ideea că la Studioul București nu pot triumfa decît regizorii care-și poartă capul la subțioară. Lucian Pintilie este un mare artist, iar RECONSTITUIREA, o reușită de prim rang”.

Nichita Stănescu: „Filmul RECONSTITUIREA relevă o personalitate de primă mărime: Lucian Pintilie. Un om în timpul vieții sale”.

Nicolae Velea: „RECONSTITUIREA” este un film care trebuie văzut din toate cele patru colțuri ale sălii. E un film la care se poate ride, un film care te poate cutremura, un film de la care poți ieși cu umerii apăsați, vinovat ori căutînd vinovații și un film de la care poți ieși tot atît de lesne, senin, limpede surizînd deconectat. Similitudine literară i-aș găsi doar în linia istorică a nuvelei românești care prin ALEXANDRU LAPUȘNEANU de C. Negruzzi s-a născut de-a dreptul capodoperă dintr-un context artistic incert și inform. Pintilie a răzbunat mulți peliculă bilbită și gingurită”.

Un TEST (realizat de revista „CONTEMPORANUL”), pentru CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI 1970:

1. Reconstituirea	— 246 puncte.
2. „Z”	— 220
3. Elvira Madigan	— 179
4. Păsările	— 167
5. Asul de Pică	— 137
6. Procesul	— 93
7. Jurnalul unei cameriste	— 68
8. Te iubesc, te iubesc	— 54
9. Pentru țară și rege	— 48
10. Urmărirea	— 45

În sfîrșit, un text din care vom reproduce masiv:

„Despre filmul lui Pintilie aș vrea să scriu vreo douăzeci de pagini. Căci este o realizare de excepție și acest lucru trebuie demonstrat. Din nefericire, spațiul acestei reviste nu mi-o permite. Mă voi grăbi s-o fac alturea. Deocamdată fac o remarcă. Cum spuneam, publicul a fost incîntat. Dar încă mai important e faptul că publicul a iubit personajele satirizate: procurorul, plutonierul, profesorul, cineastul operator. A înțeles că, contrariu de ce se spune despre acești eroi de obicei negativi, ei erau acum nespun de simpatici. Ceva mai mult, tema filmului n-a fost pînă acum niciodată tratată nici în literatură, nici pe ecran. Și această temă e, nici mai mult nici mai puțin, decît lozinca nr. 1 a societăților socialiste, lozinca pe care o auzim la noi, neconștient și care e baza însăși a structurii noastre sociale. Ea s-ar putea formula pe scurt așa: într-o societate socialistă toate valorile și economice și culturale, se integrează unui proces de planificare. Solidaritatea între membrii unei întreprinderi și chiar a întreprinderilor între ele este teribilă. Iată de ce imperfecțiunile de organizație, de randament al muncii, al seriozității executării sarcinii poate duce la mari neajunsuri. Un surub, dacă se lăbărțează, toată mașinaria suferă. Nu numai căile ferate, minele de cărbune, centralele electrice, transporturile aeriene, laboratoarele nucleare comportă primejdii, ci orice activitate, chiar cînd are un caracter pur spiritual, cum ar fi o gazetă, un teatru, o școală. O imperfectă exercitare a funcțiilor poate, ca printr-o reacție în lanț, duce la accidente grave.

Pintilie a ales o tipică acțiune pur spirituală: reconstituirea unei bătăi în stare de ebrietate; adică refacerea, ca la teatru, a faptelor așa cum s-au întîmplat. Acei prepuși la această mizanscenă polițienească, semi-juridică, semi-artistică, oameni de treabă și bine intenționați, au și-au făcut lucrul destul de conștiincios. Și a fost de ajuns ca acest simplu deficit de conștiinciozitate și de aplicare, seriosă să ducă la două morși. Și asta nu „alegoric”, ci perfect realist, fără exagerări, fără hiperbole literare.

Cum ? Nu vreau să vă spun subiectul înainte ca dv. să fi văzut filmul. Dar repet: îl voi susține la o amănunțită analiză. Căci merită. Filmul nu este „în sfîrșit, un film românesc bun”, ci mult mai mult... Prin regie, distribuție, dialog, dar mai ales prin uluitoarea lui originalitate, „RECONSTITUIREA” se situează la un înalt nivel pe linia producției mondiale.

(D.I. SUCHIANU, „România literară” (nr. 3/67), 15 ianuarie 1970)

Ofensiva terestră

La ora cind scriem aceste rânduri, ofensiva terestră a forțelor aliate împotriva Irakului este în plină desfășurare și este posibil ca ea să dea rezultate foarte repede, poate pînă la ora cind revista noastră va ajunge în mîinile cititorilor. În așteptarea desfășurărilor ulterioare și a deznodămîntului, putem face, cu ceea ce s-a întîmplat pînă acum, unele observații și putem trage unele concluzii.

Mai întîi, că riposta Irakului, judecînd și după ce a făcut în timpul raidurilor aviației, și după cum a răspuns pînă acum la ofensiva terestră, a fost deosebit de slabă, mult sub ce se aștepta, aproape un balon dezumflat, ori, mai degrabă, împărțat gol al lui Andersen, care, în sfîrșit, poate fi arătat cu degetul. Dacă nu va recurge la gestul nebunesc de a folosi arma chimică sau pe cea bacteriologică, Saddam s-a dovedit un Hlestakov din Levant.

În al doilea rînd, s-a dovedit că Statele Unite au fost și sînt la conducerea jocului, că ele vor să-și îndeplinească misiunea și planul pînă la capăt. Gorbaciov a tot încercat să joace un oarecare rol în dezamorsarea situației explozive din Golf, în determinarea deznodămîntului, a soartei războiului, intenție despre care am scris pe larg cu alte prilejuri. Americanii și-au permis însă să nu țină cont deloc de așa-numitul plan de pace al Moscovei, care avea însemul cusur că făcea abstracție de mai multe prevederi ale Rezoluției 660 a Consiliului de Securitate al O.N.U. cu privire la retragerea Irakului din Kuwait. Kremlinul a crezut că poate proceda exact ca guvernul român, care, după ce a făcut să se voteze rapid o lege cu privire la greve și după ce, în virtutea acestei legi, Curtea Supremă de Justiție a suspendat greva pentru 60 de zile, a negociat cu greviștii ca și cum sentința, fără drept de apel, a Curții Supreme n-ar fi existat (împrejurare ce a dus la demisia — gest ce îi face cinste — a domnului ministru Ion Aurel Stoica). Americanii au dat U.R.S.S. și lumii o lecție colosală de ce înseamnă lege și respectarea ei.

În sfîrșit, se poate spune că ajungerea la această fază, a ofensivei terestre, diminuează foarte mult șansele lui Saddam Hussein de a se menține în fruntea Irakului și după înfrîngere. Această diminuare de șanse nu poate fi decît în avantajul Israelului, de soarta căruia nu se poate să nu se țină seama atunci cînd se are în vedere așezarea lucrurilor în Orientul Mijlociu după terminarea războiului din Golf. Pentru că, se știe, un Saddam rămas la cîrmă Irakului ar însemna o permanentă amenințare pentru Israel.

Desigur, în evoluția de acum înainte a conflictului nu pot fi excluse meandre și surprize. Însă dincolo de acestea, se poate spune că războiul din Golf a intrat în linie dreaptă, cei mai mulți dintre comentatori fiind de părere că el se va termina în cîteva zile.

ION D. GOIA.

MAFIA ÎȘI SPALĂ BANII

Orașe din sudul Italiei, cum ar fi Palermo sau Neapole, sînt evitate de investitori străini datorită renumelui lor de citadele ale Mafiei. Dimpotrivă, altele cum ar fi Catania în Sicilia și Bari în Apulia se bucură de multă vreme de un bun credit în ochii oamenilor de afaceri atît din țară cît și din străinătate. În ultimul timp, însă, după cum arată presa italiană, se pare că fragilul edificiu al statului de drept pare să fie în pericol și aici, deoarece tot mai multe domenii ale economiei ajung sub influența mafioților și a ramurii lor napoletane Camorra.

În Catania, despre care se spune încă la începutul anilor '60 că a devenit un Milano al Siciliei, adică un mare centru industrial și economic, au fost ucisi nu demult în plină stradă doi patroni ai unor firme metalurgice deoarece nu au cedat cererilor Mafiei. Despre ce era vorba? De o „bagatelă” de proiect de investiții ce totaliza

60 miliarde lire și la care mafioții doreau să „participe”, adică să-și spele banii lor murdari obținuți din afaceri ilegale cu droguri, din contrabandă și răpiri de persoane.

Antonio Mauri, președintele Uniunii industriștilor din provincia Catania, un italian din nord care s-a stabilit în orașul port sicilian pentru a face avere cu produse alimentare, apreciază că moartea celor doi colegi de organizație semnaleză o nouă dimensiune a procesului de extindere de la un an la altul a controlului organizațiilor criminale în economia regiunii.

De altfel, o anchetă de opinie efectuată la cererea Uniunii industriștilor, în colaborare cu Uniunea comercianților din această provincie italiană, ajungea la concluzia că 90 la sută din firme plătesc mafioților din diferite organizații sume mari de bani în schimbul „protecției” lor. Antonio Mauri arăta, într-un interviu acordat zia-

rului „La Repubblica” că este vorba de cifre de milioane și nu în moneda națională, lira, ci în alte valute mult mai tari.

De mai multă vreme, însă, boșii mafioți nu se mai mulțumesc cu asemenea „firimituri”, fie ele oricît de substanțiale, ci sînt tot mai mult preocupați de a pune mina, chiar pe întreprinderi întregi. Dl. Mauri arăta în acest sens că metoda este aproape aceeași în toate cazurile. Mai întîi, se cere firmei respective să-și procure materiile prime, semifabricatele și serviciile de la anumite întreprinderi, indicate de mafioți. Apoi, firmei i se face o ofertă de participare care dacă nu este acceptată este urmată de tot felul de presiuni pentru a o impune, ajungîndu-se pînă la amenințări deschise cu asasinarea.

Ca urmare a acestui fapt, firmele străine și chiar cele din nordul industrial al Italiei au renunțat de mai multă vreme să mai promoveze programe de investiții în majoritatea regiunilor din sudul țării. În fața riscurilor mari, aici nu mai îndrăznesc să acționeze decît întreprinderile de stat și marile companii private. În cazul lor, protecția politică și administrativă reușește în majoritatea cazurilor să asigure o oarecare siguranță investițiilor. O altă consecință a sporirii influenței organizațiilor crimei în economia sud-italiană este și faptul că mijloacele de stimulare puse la dispoziție de către stat nu au decît un efect parțial și, respectiv, nu sînt utilizate decît într-o măsură modestă. La fel se întîmplă și cu mijloacele oferite de CEE în cadrul Fondului mediteraneeu pentru finanțarea unor proiecte de dezvoltare în zonă, acestea nede-fînd pînă acum faza de proiect. Este o situație care se reflectă în structurile economice distorsionate, într-un somaj ce a atins 20 la sută din populația activă (față de 7 la sută în nordul Italiei) și într-un procent tot mai redus de participare a regiunilor sud-italiene la produsul național.

Nu sînt afectate doar ramurile industriale, ci în tot mai mare măsură și sectoarele agricole. Iată de ce, în cercurile guvernamentale de la Roma, după cum sublinia „La Repubblica”, sporește temerea că sudul Italiei ar putea să fie caracterizat de o situație mai grea decît alte țări mai puțin dezvoltate ale Pieței Comune, ca Portugalia și Spania, ajungînd „laterna roșie” a CEE.

DANA PIRVU

Infanteristul Christopher Owen din trupele britanice

Istoria unei ruble nu se poate povesti, Intrucit o rublă nu mai înseamnă astăzi aproape nimic. De la Prut pînă-n Pacific se spun însă numeroase povești despre milionul de ruble. Dacă ești milionar sovietic, îmbogățit pe nu importă ce căl — fiindcă din salariu nici măcar Gorbaciov nu are cum să adune milionul — și ai chef să fii excentric, cumperi cu toți banii dolari la bursa neagră: 20 de ruble dolarul! Obții, astfel, 50.000 de dolari. Cu ei poți cumpăra, de la stat, la schimb oficial, 25.000 de ruble, cu care te distrezi cumpărînd la negru 1.000 de dolari. O să-mi spunei că am calculat greșit și o să vă răspund că împărțeau la corectă: prima oară am cumpărat dolari la Chișinău, iar a doua oară la Novosibirsk, unde roșul e încă foarte roșu, dar unde și negrul e mai negru ca oricînd. Cu 1.000 de dolari iei la orice bancă de stat 500 de ruble cu care, mai departe, cumperi 25 de dolari la negru. Exact suma care-ți trebuie ca să schimbi la stat 12 ruble și 50 de copeici. Din rublele astea fii cumperi ceva de mâncare. Ca să-ți poți cumpăra ceva de mâncare, e obligatoriu să îndeplinești două condiții: să fii localnic (deoarece la orice fel de cumpărături e nevoie să te legitimezi) și să ai bonuri. Bonurile sînt un fel de cheie a rublei, în sensul că, deși pe întreaga Uniune Sovietică e în curs o unică monedă, rubla, cu salariul obținut la Chișinău n-ai nici o șansă să cumperi carne la Moscova. Cu banii cîștigați la Chișinău, la Moscova poți cumpăra ieftin, fără bonuri și acte de identitate, următoarele: bilete de autobuz, discuri, cărți, ziare și muștar. Un întreprinzător sovietic, dacă vinde în S.U.A. pe dolari ziare cumpărate pe ruble în oricare republică, ocupată, semiocupată sau încă neocupată, face rapid milionul de dolari. Singura chestiune ar fi să găsească americani amatori să ia cu brațul ziare rusești în care se scriu fel de fel de povești despre rublă și milionarii sovietici. Nu e zi în care, oriunde te-ai găsi, între Prut și Pacific, și orice ziar ai deschide să nu dai de o discuție despre starea rublei. De regulă, nu se vorbește direct despre asta, dar fie că se referă la aprovizionarea cu alimente, fie la industrie, tot despre rublă se povestește. Adică despre dolar.

Pentru că am petrecut o săptămînă la Chișinău și împrejurimi, unde, cu toate că se vorbește românește, se trăiește pe ruble și numai parțial pe lei, voi istorisi

cîte ceva despre rublă. Povestea rublei de Chișinău începe în Gara de Nord. Pe peroanele bucureștene, o mulțime de oameni te îmbie să cumperi ieftin ruble. Avizații dau 7—8 lei pe rubla bună, neavizații 10. Mai există o categorie de traficanți compusă din șmecheri și proști. Șmecherii vînd ieftin hirtii de 50 ori 100 de ruble, iar proștii le cumpără ca să descopere, trecînd Prutul, că hirtiiile nu mai sînt în uz și că, în cele trei zile ale reformei monetare, bancnota de 100 de ruble s-a vîndut liber cu 3 ruble. Fapt ce înseamnă că dolarul s-a traficant în acele zile la 700—800 de ruble bucata în hirtii de 50 și 100 de ruble.

Cu banii schimbați în Gara de Nord poți cumpăra la Chișinău, cum am spus, ziare, struguri — cu 2 r.52 copeici kilogramul — muștar „ruses” din cel dur, de-ți sar ochii cînd îl pui pe salam — 20 cop. borcanul — timbre reflectînd realizările economice ale U.R.S.S., cărți în limba rusă, cărți în limba română, sucuri de fructe (există o industrie deosebit de prosperă în aceste vremuri tembele, industria de sucuri de mere, fapt cu atît mai remarcabil cu cît nimeni nu cumpără sucuri de mere), discuri, agrafe de

anume cantitate de făină, fidea, carne, etc.

Nu e nevoie să calci însă legea în Gara de Nord, cită vreme la Chișinău toată lumea te întreabă dacă nu vrei să schimbi lei. Schimbul se face adesea și la 5 lei rubla, depinde de ofertant. În tirgul cel mare, unde vin azerbaidjenii să vîndă rodii cu 2—3 ruble bucata și mandarine cu 8 ruble kg, traficul leilor e în floare. Pentru unii, Bucureștiul e un fel de Paris, dat fiind că în România lei „adidași” cu 2—3.000 de lei perechea. La consignațiile din Republica Moldova, „adidași” se vînd cu 700 de ruble, adică salariul unui director de trust industrial pe o lună.

Salariile, în U.R.S.S. sînt treptizate astfel: cel mai mic, 150—200 de ruble. Medii, între 300—500 de ruble; mari: peste 500. Cooperativele particulare plătesc lefuri de 800—1.000 de ruble lunar. Nimeni nu știe prea mult despre acest lucru intrucit, ca la americani, oamenii nu mai vorbesc despre cîștig. Fiecare cîștig și cum poate.

Produsele industriale sînt pe bază de table întocmite cu săptămîni și luni înainte. Teoretic, în orice magazin mai gă-

gruzini și tot felul de negricioși care tîrîsc după ei cutii mari cu dracu știe ce în ele: poate casetofoane, poate cizme de damă. Într-un ambalaj obișnuit de cizme de damă încap un televizor de mărime mijlocie. Cizme de damă de mărime mijlocie se mai găsesc — chiar dacă la prețuri între 100 și 200 de ruble — una din cauze fiind aceea că nu se prea vîd picioare de damă de mărime mijlocie. Numărul femeilor obeze e copleșitor. Numai în Canada am mai văzut atîtea tinere vînjoase, pe lingă care orice bărbat e numai un bărbănel. Pricina trebuie căutată în regimul alimentar: omul răzbună la mîncare ceea ce nu are în restul timpului. Dacă masa de dimineață la un hotel modest, pentru tineret, se compune din ceai, slănină, brînză, omletă, pîine și o chiflea lingă o piramidă de piure de cartofi, atunci gustarea în familie oare din ce se compune? Oamenii devin obezi cînd mîncă mult, nu cînd se hrănesc bine. Dacă la cantina hotelului pentru tineri prețurile mesei zilnice e de cîteva ruble, am avut uimirea să aflăm un prînz consistent, la cantina muncitorească din comuna Puhoi, costă 24 de copeici. De aceea, cantinele rămîn pentru o mare parte din populație soluția salvatoare. Întreprinderile preiau o parte din cheltuieli și fac aprovizionarea en gros.

În urmă cu cîteva ani numai — iar la Chișinău în urmă cu cîteva luni abia — în orașele rusești magazinele cu articole tehnice erau relativ bine aprovizionate. Acum, rafturile goale vestesc liberalizarea prețurilor. Oamenii spun că de aceea nu mai există aproape nimic în comerț. Statul stochează mărfurile ca să le poată livra la prețurile reale de fabricație. Probabil că așa stau lucrurile. Sau probabil că nu.

După acest raport financiar plictisitor, o informație utilă: la magazinul „Melodia” din Chișinău a sosit discul cu două concerte pentru pian și orchestră de Mozart mai puțin cîntate: E flat major KV 449 și B flat major KV 450. Pînă la Chișinău, un disc și întors (cu vagonul dormit) costă puțin peste 4.000 lei. Adică 20 de dolari la bursa neagră a noastră. Merită, nu? Mai ales că același disc, la Washington costă 8 dolari și 99 cenți. Adică 1 rublă și 52 de copeici.

TUDOR OCTAVIAN

Istoria unei ruble

plastic, teniși. Există din belșug, în toate magazinele de profil, pălării de damă, model unic, și cărucioare pentru copii, dar cu bonuri și numai o pălărie pe an de persoană și un cărucior pentru nou născuți anual per familie. Din anunțurile afișate la intrarea în raionul de cărucioare, unde 3—4 vînzătoare stau fără să vîndă nimic cu săptămîinile, nu rezultă dacă aceste cărucioare se dau și înainte de naștere, cu certificat de lelu-pede, sau numai după eveniment, cu ade-verințe de la mamă ori responsabilul de bloc. E o lipsă. Forme deosebit de interesante de comerț se întîlneau în magazinele alimentare, unde afișele vorbesc de „invitații”. Ceea ce vrea să însemne că politețea merge pînă acolo încît cetățeanul e rugat să vină să ridice lun-ar — cu bani, bonuri și buletin — o

sești cîte ceva. Practic, este exact ceva-ul despre care nu știi la ce-ar putea folosi. Spre exemplu, un belșug de aparate de măsurat cu un nume foarte emancipat, despre care — în vreo trei magazine — vînzătorii n-au știut să precizeze la ce sînt bune. Sau niște aparate electronice de calculat mici — adică de zece ori mai mari decît calculatoare mici traficate pe piața românească. Lumea bate magazinele cu un zel demn de o cauză mai limpede. Pleci să cumperi ce-ți trebuie și te întorci cu ce s-a nimerit: ai nevoie de orez, dar dai peste izmene. În piața centrală, mărfurile circulă și la troc: orez contra izmene. Oricum, viața nu e plictisitoare deloc. Turștii ofteză și-și umplu geamantanele cu discuri, fiindcă cele mai ieftine costă 1 r.52 cop., iar cele scumpe — muzică rock la zi, pe licență — 3 r.50 cop. Orașul e plin de armeni,

De o energie și o dedicare rar întâlnite printre ziaristii români, David Lindsay, ziarist independent din New York, a aflat probabil, în cele 15 zile petrecute în România, mai multe lucruri despre ceea ce se întâmplă aici, decât știu deja o mare parte dintre noi. David Lindsay lucrează din greu, dar nu se plînge. Știe de o bună bucată de vreme că orice lucru bun se obține cu dificultate. I se pare normal să-și facă meseria cu modestie și cu neobosită fervoare. I-a intrat în singe să se țină de cuvînt și o face firesc, fără cea mai mică greutate. Dorește, ca mulți dintre noi, să aibă o voce distinctă. David Lindsay a reprezentat, pentru cei care l-au cunoscut în decembrie 1990, o deschidere către rigorile și statutul meseriei de ziarist, așa cum este ea practică în America.

— În cîteva ore ai trecut, dintr-o mare democrație, într-o țară care încearcă să-și construiască o societate democratică. Ce te-a surprins cel mai tare în această schimbare?

— M-au asaltat, simultan, șocuri politice, culturale, economice. Eram complet izolat. Nu știam nici un cuvînt românesc, iar persoana la care am stat aproape ca nu vorbește engleza. A fost apoi sentimentul de iminență a zilelor de 21 și 22 decembrie. Aici toată lumea era într-o anumită stare de spirit. Locuitorii din New York au propriile lor forme de angosă. Eu și în București, dacă merg seara pe stradă și aud pași în urma mea, îmi verific buzunarele, bagajul și încerc să-mi dau seama cu cine am de-a face. În New York trebuie să apreciezi în 2-3 secunde dacă există vreun pericol sau nu. Nu pentru că te-ar urmări cineva care lucrează pentru securitate, ci pentru că ar putea fi un agresor de drept comun.

În legătură cu șocurile la care am fost supus, aș aminti un lucru care îmi vine acum în minte și pe care nu-l pot încă înțelege. Este vorba de faptul că aici se mîncă șorici. De necrezut. Am fost în vizită la cineva și m-am dus în baie. În cadă era carnea unui porc tăiat. Am crezut că sînt în junglă. În același apartament, am văzut siruri întregi de cărți ale unor autori foarte stimați. M-a șocat alăturarea dintre acele cărți și oada de baie. Poate și la New York s-ar putea întâlni asemenea cazuri de baie, dar nu împreună cu cărțile.

— Ce părere ai despre România acestor zile?

— Am venit aici în seara de 9 decembrie 1990 și în momentul acela, ca și în zilele următoare, greva șoferilor era o amenințare, care s-a dovedit a nu fi im-

DAVID LINDSAY:

„M-au asaltat șocuri politice“

portantă; atmosfera generală era foarte tensionată, toată lumea aștepta perioada 21-22 decembrie. Nimeni nu știa cum se va desfășura aniversarea unui an de la Revoluție. Deci, era destulă agitație, dar începînd cu 22 decembrie eu am avut sentimentul clar că tensiunea a scăzut și că lucrurile vor intra în normal. Am simțit asta și pe stradă. Am auzit și oamenii afirmînd că au aceeași impresie.

— Românii au fost preocupați dintotdeauna de poziția lor geopolitică. Ai sesizat acest aspect în discuțiile pe care le-ai avut?

— Am vorbit cu multe persoane. În general este o teamă de Rusia. Ea revine mereu. Cea mai mare parte a comploturilor de care am auzit implică puterea Rusiei.

— Ce impresie ți-au făcut oamenii din opoziție cu care te-ai întîlnit?

— Nu cred că există o opoziție concertată. Sînt multe culori și nu cred că le-am cunoscut pe toate. Înclinația mea, în orice țară și în orice sistem politic, este către intelectualitate. În cea mai mare măsură, opoziția pe care am înțeles-o reprezenta intelectualitatea. M-am întîlnit cu ei, ca intelectuali în primul rînd, și abia după aceea ca opozanți.

În ce privește principalul subiect politic la ordinea zilei, el este, pe scurt, „unde sînt teroriștii“. Aceasta este cheia de boltă a tensiunilor, dar și a dezacordului cu puterea. Dacă au murit în București mai mulți oameni după 22 decembrie decât înainte, cine i-a omorît?! Cînd reprezintă puterea într-o țară și există forțe care-ți omoară oamenii pe stradă, trebuie să le afli și să le pedepsești.

— Presa din țara noastră este liberă și responsabilă?

— Cred că presa tipărită poate fi calificată drept liberă. În privința responsabilității și profesionalismului ei îmi este greu să mă pronunț. Și în Vest ziarele au diferite grade de profesionalism, unele urmîrind strict senzaționalul. În România senzaționalul este mult mai politizat,

subiectele politice avînd acum o importanță vitală pentru români. Un disident de la voi, dinaintea de 22 decembrie, putea muri din cauze fizice, pe cînd un disident din Vest are mai multe șanse să moară din cauza indiferenței.

— Ai urmărit și aspectele economice? Ce importanță acorzi factorului economic în tentativa noastră de a reveni la democrație?

— Factorul economic este foarte important, dar este legat strîns de cel politic. Impresia în Vest, așa cum am înțeles-o eu, este că România are o semnificativă instabilitate politică. De aceea prezintă un risc mai mare pentru o implicare economică. Pentru că orice se poate întîmpla, legile economice se pot schimba. Deci, de ce și-ar asuma asemenea riscuri? În consecință, cei din Vest ar investi, dar pornind de la premiza că au de a face cu o țară mină de lucru ieftină etc. Ar putea fi din lumea a treia, deci pentru a obține bine ca început, din cauza situației economice atît de proaste de acum.

— De ce crezi că opoziția nu este organizată și unită?

— Părerea mea este că dacă în 1968 — cînd a fost invadată Cehoslovacia și Ceaușescu a refuzat să trimită trupe — U.R.S.S. ar fi invadat și România, Ceaușescu fiind înălțurat atunci de la putere, acum, după revoluție, el ar fi fost un fel de Dubcek al românilor, un erou al opoziției. Straniu, nu? Ceea ce vreau să spun este că, dacă rușii vă invadau atunci, opoziția ar fi fost mult mai puternică acum. Nu știu care ar fi fost prețul ce-ar fi fost de plătit.

— Cum crezi că va evolua situația în România?

— Nu știu, dar cred că înfruntarea va avea loc din ce în ce mai puțin în stradă și va trece în arena politică, în domeniul legislației. Sper că opoziția va deveni mai repede o forță și că va reuși să lanseze curînd lideri pe scena politică. Cred că va avea loc mai degrabă o evoluție, decât o revoluție. Dar pot să mă înșel.

— Ce înseamnă să fii ziarist la New York?

— Înseamnă să fii la jumătatea drumului dintre un om de afaceri și un artist. Trebuie să faci față continuei cerințe de emoție, de senzațional, de nou, și apoi, în cazul meu, poți încerca să te opui acestei tendințe și să lași să transpară adevărul, care poate să nu fie așa senzațional.

— Iubești America? Crezi în principiile pe care le reprezintă, în valorile pe care le promovează?

— Locul unde m-am născut păstrează și pentru mine o semnificație specială. America aparține de fapt indienilor navajo, sioux, etc., care au fost distruși aproape în întregime. Această luptă continuă și acum, deși oamenii nu cred.

Constituția S.U.A.? Da, cred în ea. Prim ea însăși este unul dintre cele mai bune lucruri pe care le-am făcut. Ea este amenințată din cînd în cînd, dar funcționează. Este mai amenințată acum, decât a fost vreodată, în ultima vreme. Sînt încercări de a se limita libertatea de exprimare, încercări care au început să aibă popularitate. În funcție de ce va hotări Curtea Supremă vom vedea ce se va întîmpla cu aceste tendințe de a se opera schimbări în Carta Drepturilor Omului (Bill of Rights). Mai este și subiectul libertății avortului. Oricum este vorba de aspecte situate dincolo de ceea ce au avut în minte și au creat autorii Constituției.

— Ce vei face în continuare? Ce planuri ai?

— Chiar înainte de a pleca, un agent literar m-a contactat în legătură cu o carte pe care aș dori să o scriu. Cred că existența poate fi definită și ca tendința de a deveni din ce în ce mai liber. Este vorba, mai degrabă, de o eliberare interioară, decât de libertate în raport cu forțe sociale. Pentru viitor îmi propun să găsesc modalitatea de a pune în contact lumea mea interioară cu cea exterioară. A fi total implicat în lumea exterioară, a fi preocupat numai de această lume, înseamnă să urmărești, chiar fără să vrei, violența. Asta se și întîmplă, de fapt.

— Încotro se îndreaptă lumea?

— Sînt agnostic în privința viitorului. Am convingerea că el nu poate fi prezis. Conflictul va fi probabil orientat Nord-Sud. Sper cele mai bune lucruri posibile și mă tem de cele mai rele.

MIHAI SANDOIU
ANDREI BĂDESCU

Porniți pe urmele vajnicilor somalezii (viitori compatrioți?) care ne-au inundat țara cu atîta ușurință, unii chiar fără acte în regulă, fără identitate sau aviz epidemiologic, în schimb cu o droaie de copii — reporterii au ajuns și la Spitalul C.F.R. Witting. Întîmpinați cu suspiciune, am fost incomodați să obținem vreo legătură cu directorul spitalului care, afirmă gurile rele pe la colțuri, s-a autoimpus în calitatea sa directorială în perioada post-revoluționară, ducînd „tratare“ din cabinet în cabinet cu mai marii zilei de atunci, pe unii chiar rugîndu-i, pare-se, să-l ungă director. Bun! Trebuia să mai existe totuși un contabil șef, la același spital, de la care reporterii ar fi aflat cine a suportat cheltuielile de „spitalizare“ ale somalezilor, preț de 3 zile: imigranții sau guvernul? Dar, ca în fiecare cabinet care se respectă la o asemenea funcție există și o secretară pe măsură, care știe să „soluționeze“ grabnic o eventuală întrevvedere, nedorită de șeful ei direct (contabilul, de astădată) scuzîndu-l pentru... lipsa sa din „gestiunea“ spitalului. Pe cale să fim dați afară, ne-am luat totuși curajul să vizităm saloanele în care au poposit somalezii, să discutăm cu femeile de serviciu, cu infirmierele și cu unii medici. Am aflat lucruri neplăcute, ba chiar rușinoase. Astfel cetățenilor somalezii primiți în spital li s-au asigurat 94 de paturi pentru 152 de persoane din care o parte au dormit pe pardoseală; li s-a servit masa din 40 de farfurii de la secția oftalmologie, fără tacâmuri (s-a mîncat direct cu mîna), fără pahare. La Witting nu a fost calculată rația alimentară și nu a fost întocmit un meniu. Mai mult, grupurile sanitare nu au fost separate pentru cetățenii somalezii (monstruos este că aceștia au fost internați în saloane comune și cu pacienți români) și nu au fost dotate cu săpun, hirtie igienică, soluție dezinfectantă. Între altele — spun infirmierele — o parte din străini nu au folosit grupurile sanitare, urînd în saloane, pe culoare și la vestiare direct pe jos. Ce să mai zicem de faptul că a doua zi s-au recoltat numai 93 de coprocultiuri din 152- (pentru a afla starea de sănătate care s-ar fi constituit într-un prim act epidemiologic strict necesar), nu s-a efectuat defibrinarea serului recoltat pentru HIV, nu s-a efectuat dezinfectia saloanelor și a grupurilor sanita-

CONCETĂȚENII NOȘTRI SOMALEZI

SPITAL

sau lagăr de concentrare?

re, serurile recoltate nu au fost păstrate la frigider în laboratorul spitalului și nu au fost trimise la Institutul Cantacuzino, nu s-a întocmit nici un document din care să reiasă starea de sănătate a cetățenilor somalezii, nu s-au respectat circuitele separate ale veselei, alimentelor, lenjeriei și bolnavilor. În plus, cetățenii somalezii din spital au avut deplină circulație în afara unității, fapt ce a mijlocit un risc suplimentar.

Cine a cazat somalezii la Witting?

În ziua de 9. 01. 1991, în spitalul C.F.R. Witting au fost primiți cei 152 cetățeni somalezii adulți și copii pentru a fi cazați în aceste unitate ca urmare a intervenției doamnei dr. Diana Nistorescu, director general în Ministerul Sănătății. Grupul de străini a fost introdus în spital de către dl. dr. Gaitz Ion, directorul spitalului, din afirmațiile acestuia reieșind (deși ulterior afirmația s-a dovedit mincinoasă) că toți membrii grupului au fost supuși unui triaj epidemiologic, dispunînd cazarea acestora în secțiile spitalului împreună cu bolnavii internați. Această măsură încalcă flagrant prevederile Legii nr. 3/1978, HCM 2506/1969, respectiv Instrucțiunile Ministerului Sănătății privind prevenirea introducerii în țara noastră a unor maladii transmi-

sibile. exotice. Cu alte cuvinte, marele director în viață Gaitz Ion nu a luat în considerare posibilitatea creării unei situații de risc epidemiologic, acționînd ca ne propria moșie. Mai are rost să amințim de disprețul cronic pe care-l manifestă dl. dr. Gaitz față de problemele sanitare-antiepideimice? Mai are rost să afirmăm că din greșeala morală și profesională a numitului Gaitz Ion, Spitalul C.F.R. Witting a trebuit să oprească internările, să dirijeze urgențele spre Spitalul C.F.R. 2 și să facă o înscriere pe bilețele de ieșire ale bolnavilor externai, menționînd: „Contact cetățeni străini“. Mai are rost să vă aducem la cunoștință că bolnavii externai vor trebui să fie urmăriti epidemiologic prin dispensarul teritorial? Nu! E prea tîrziu! Are rost, totuși, indiferent de „proptele“, ca dl. Gaitz Ion, director la C.F.R. Witting, să primească o funcție corespunzătoare „pregătirii și grijii față de om“ la... Salubritate. Dar și la Merg este lipsă de cadre! Oricum, recomandăm „transferul în interes de serviciu“ abia după cercetarea și tragerea la răspundere pentru infracțiunea de abuz în serviciu săvîrșită de acesta.

SIMION BUIA JR.

Fotografii de PASCAL ILIE VIRGIL

PREMIILE FLACĂRA

Simbătă, 23 februarie 1991, bătrina doamnă „Flacăra” (împlinește în acest an 80 de ani, mulți și buni înainte) a fost în ținută de mare sărbătoare. În Salonul albastru al hotelului „Flora” din București, publicațiile „Flacăra” au acordat premiile pe anul 1990. Despre cele petrecute veți putea citi (și vedea) în numărul viitor al revistei noastre care va cuprinde o ediție specială dedicată evenimentului.

Foarte important!

Ne bucură că un număr mare de cititori ne-au scris sau ne-au telefonat în legătură cu chestionarul pe care l-am publicat în numărul trecut al revistei. Îl reluăm în acest număr, rugându-vă să ne expediați extrem de urgent opinia dv. Nu uitați, pe 17 martie este programat un referendum care deja nu e popular în Basarabia. Așteptăm ca toate publicațiile să răspundă invitației.

SONDAJ DE OPINIE

1. Sinteți de părere că Republica Moldova (Basarabia) trebuie să fie complet independentă față de Moscova?

DA

NU

2. Apreciați că este corect să se organizeze un referendum în Republica Moldova în condițiile în care aceasta se află sub ocupația trupelor sovietice?

DA

NU

Numele
Prenumele
Localitatea

Anulați prin barare răspunsul care nu vă exprimă opțiunea. Expediați acest cupon tipărit sau unul identic scris de dumneavoastră pe adresa redacției.
PROPUNEM TUTUROR PUBLICAȚIILOR ROMÂNEȘTI, INDEPENDENT DE ORIENTAREA LOR POLITICĂ, SAU DE LIMBA ÎN CARE SINT SCRISE, SĂ PUBLICE ACEST CHESTIONAR.

Abonamentele la publicațiile „FLACĂRA”

Se primesc, în continuare, abonamente pentru „FLACĂRA”, „REBUS”, „FLACĂRA BIS” și „FLACĂRA BASARABIEI”. Așa cum puteți constata, revistele noastre au în continuare presturile cele mai mici. Chiar dacă vom fi siliți să ne aliniem preturilor liberalizate, abonatii noștri vor beneficia de reducerile la care au contractat abonamentele.
Deci, o importanță economică: abonamentele la publicațiile „Flacăra”.

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

Ultima săptămînă s-a caracterizat printr-un proces continuu de încălzire, așa încît stratul de zăpadă a diminuat mult. Fără îndoială, acest lucru a fost foarte bun pentru creșterea conținutului de apă din sol.

Dar să privim din nou, ca de obicei, în viitor și să vedem ce ne vor oferi primele zile ale BABELOR? Mai întîi, cum se

va încheia luna? Nu avem vești prea bune, dragi cititori. Vremea se va răci din nou, începînd din nordul țării. Nebulozitatea va fi accentuată în majoritatea regiunilor țării, dar mai ales în cele nordice, centrale și estice. Temporar, în Maramureș, Moldova, Transilvania, Dobrogea și estul Munteniei va ninge. În Moldova și Dobrogea, vîntul se va intensifica din sectorul nordic. Prima zi de MARTISOR va fi o zi rece, mai ales în regiunile din jumătatea de nord a țării. Va mai ninge pe alocuri în sudul și centrul țării și izolat în

rest. Zilele următoare, adevărate zile ale BABELOR, vor fi capricioase. Zonele sudice vor avea o vreme în general închisă, va ninge temporar, iar vîntul se va intensifica trecător. În celelalte regiuni, ninsoarele se vor semna pe arii mai restrînse. Temperaturile vor scădea destul de mult. Maximele diurne vor fi cuprinse, la nivelul întregii țări, între -4° și 4°C, izolat mai coborîte în depresiuni. Minimele nocturne vor fi cuprinse, în primele nopți, între -10° și 0°C, în general, apoi se vor încadra între -15° și -5°C, mai coborîte în depre-

siuni.
La munte va mai ninge, iar stratul de zăpadă va mai crește. Acesta măsoară luni: 12 cm — Vlădeasa, 25 cm — Stîna de Vale, 115 cm — Semenice, 74 cm — Cuntul, 53 cm — Paring, 50 cm — Voineasa, 37 cm — Păltinș, 57 cm — Sînaia cota 1500, 36 cm — Babele, 68 cm — Omul, 47 cm — Predeal, 20 cm — Poiana Brașov și 45 cm — Ceahlău. Deci se va putea schia în condiții foarte bune. Vă dorim drum bun și... vreme bună!

OTILIA DIACONU

10 burse de studii pentru basarabeni

În semn de solidaritate cu cauza românilor de peste Prut, redacția Publicațiilor Flacăra acordă zece burse de studii elevilor și studenților basarabeni care studiază în România. Selecția pentru obținerea acestor burse se va face pe baza unui concurs de însemnări și reportaje, pe cele mai diverse teme, în ideea că semnatarii acestor texte ar putea deveni colaboratorii permanenți ai revistei Flacăra Basarabiei și, ulterior, corespondenții noștri din Basarabia.

Invităm pe toți cei interesați să ne trimită materiale (care să nu depășească 5 pagini), indiferent dacă studiază la ziariștii sau la alte școli și facultăți din România. Pot de asemenea să ne contacteze zilnic la ora 14, la sediul Publicațiilor Flacăra, str. Piața Presei libere nr. 1, camera 5 (telefon 17 60 10, int. 2542).

Așteptăm materialele dvs. pînă în 15 martie 1991.

Sărmani călăi

Prin agresarea lui Petru Creția, traducătorul strălucit al dialogurilor lui Platon, autorul poemului Norii — o carte unică în literatura română — luptătorul curajos împotriva dictaturii ajunse la apogeu, profesorul solidar cu suferința Universității și cu lupta studenților ei, violența și agresiunea asupra culturii române a ajuns la o limită dincolo de care poate urma orice.

Am văzut analfabeți care își scrijeleau numele cu vîrfurile cuțitului pe copaci, pe zidurile bisericilor și minăstirilor, pe Coloana Nesfîrșită, pe frescele Voronețului, pe tot ce e mai durabil. Dar acum barbaria își semnează, iată, neputința oarbă direct pe trupul fragil al marilor noștri oameni de cultură. Într-adevăr, nimic nu e mai amenințător pentru prostia brută, pentru agresivitatea primară, decît invincibila conștiință a unui mare om de cultură, cum e Petru Creția.

Cîtă vreme a trăit Noica, spiritul românesc avea prin profunzimea românească a gândirii sale o rădăcină de neclintit în pămînt și în cer. De aceea a fost atît de urît Noica, iar acum, aceiași locotenenți ai terorii se răzbună pe elevii săi. Numai că elevii filosofului Constantin Noica sînt, prin fapta spiritului lor, o parte din identitatea poporului român. Cine a lovit în eminescologul Petru Creția și în traducătorul lui Platon în limba română, a înfăptuit un act criminal împotriva a tot ceea ce are mai demn de apărare cultura română în clipa de față: însăși identitatea sa în lume.

Să sperăm, totuși, că ființa culturii române va supraviețui și în aceste vremi în care marile ei valori sînt terfelite în noroi și sînge. Să sperăm că agresiunea barbară asupra lui Petru Creția, unul dintre cei mai valoroși oameni de cultură pe care îi are poporul român în clipa de față, să trezească toate conștiințele bune ale țării în fața primejdiei care ne amenință pe toți.

ION ZUBAȘCU

DIRECTOR
George Arion

Flacăra

Redactori șefi:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Eugen Mihăescu

■ PUBLICISTI COMENTATORII (1700): Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu

■ EVENIMENT (2542): Mihail Gălățanu, Petre Barbu, Pașcu Balaci, Radu Ciobotea

■ DREPTURILE OMULUI (2600): Roxana Paicu-Manolescu, Valeria Dorneanu Oltea Mutulescu, Corneliu Olteanu, Cristian Pavel, Mihai Stănescu

■ CULTURA — ÎNVĂȚĂMÎNT (2559): Mihai Săndoiu, Paul Vinicius

FLACĂRA BIS

Redactor șef:

Dorin Gherghinescu

Secretar general de redacție:

Liana Tatos

Livia Timbus, Aurelia Boriga

(17 16 39)

REBUS

Redactor șef:

Tudor Octavian (1457)

Secretar general de redacție:

Alexandru Păsărin (2036)

Adrian Mitu, Elena Grecescu, Bogdan Viad (1457), Aurel Stefan Alexandrescu, Mihai Zgubea, Simona Simzianu

(2036)

FLACĂRA BASARABIEI

Redactor șef:

Ion Zubașcu

Secretar general de redacție:

Dorin Sălăjan

Mihai Potirniche (corespondent special din Basarabia)

(2559)

EDITURA FLACĂRA

Diracția literară — Gheorghe Tomozei; Redacția: Domnița Ștefănescu (2559)

■ FOTOREPORTAJ (2528): Mihai Cristian Călugăr, Elena Ghera, Gig Motolanu, Silviu Stan

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Alexandru Benga, Pompiliu Dumitrescu, Anton Ene-Filip, Gabriela Nicolescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Adrian Petrescu, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu

■ SECRETARIAT — ADMINISTRATIE (2002, 2558): Dumitru Cărbunescu, Liliana Crețu, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile

■ Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu intercarerele trecute în parantezele de mai sus); secretariat director: 2002;

redactori șefi: 2143 (C. Dumitru, 2124 (I. D. Goia)

secretar general de redacție: 17.48.91; public relation: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă F.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

■ Administrația: EDITURA „PRESA LIBERĂ” (sc. Ioan Ciuceanu, Ing. Stan Pelteacu).

■ Tiparul: Combinatul Poligrafic București

16 pagini — 6 lei

ULTIMA ORĂ

Leafa scade,

ziua crește!